

bukla

Brezplačna revija
o dobrih knjigah.

leto 11/št. 109

april 2015

www.bukla.si

Ker zgodbe navdihujejo ...

Intervjuji v BukliPlus: Polonca Kovač, Irena Cerar, Boris A. Novak, Božidar Jezernik in Andrej Detela

Naslovni intervju (str. 8–9):

Lucija in Damijan Stepančič
o knjigah, ki jih ustvarjata skupaj

buklaplus

Predstavljenih več kot 150 novih knjig. Naslednja številka izide 20. maja 2015.

Družina

Knjigarna na Krekovem trgu v Ljubljani

Krekov trg 1, 1001 Ljubljana

Knjigarna je odprta od ponedeljka do petka od 8. do 17. ure,
ob sobotah od 8. do 12. ure.

Tel.: 01/360-28-30

Knjigarna v prostorih Zavoda sv. Stanislava v Šentvidu

Štula 23, 1210 Ljubljana Šentvid

Knjigarna je odprta od ponedeljka do petka od 8. do 18. ure.

Tel.: 01/510-74-40

Knjigarna v Novem mestu - Knjigarna Kapitelj

Hladnikova 1, 8000 Novo mesto

Knjigarna je odprta od ponedeljka do petka od 8. do 18. ure
(v juliju in avgustu od 8. do 16. ure); ob sobotah od 8. do 12. ure.

Tel.: 07/384-44-33

ZALOŽBA
DRUŽINA

Spletna knjigarna: www.druzina.si

Obiščite nas v naših knjigarnah v Ljubljani in Novem mestu!

IZDAJATELJ

UMco, d. d., Leskoškova 12, 1000 Ljubljana
Telefon: (01) 520 18 39,
Faks: (01) 520 18 40
bukla-urednistvo@umco.si
ISSN: 1854-3359

UREDNIŠTVO in PISCI

Odgovorni urednik: Samo Rugelj
Kreativna urednica: Renate Rugelj
Jezikovni pregled: Tine Logar

Pisci: Sabina Burkeljca, Iztok Ilich,
Ajda Janovsky, Klara Jarc, Maša Ogrizek,
Renate Rugelj, Samo Rugelj, Vesna Sivec
Poljanšek, Neža Poznič, Kristina Sluga,
Žiga Valetič

Gostujoči pisci: Tilka Jamnik,
Manca Košir, Đurđa Strsočglavec
Boštjan Videmšek

OBLIKA in PRIPRAVA

Oblikovanje in prelom: Aleš Cimprič
Organizacija tiska: Merima Jular s.p.
Natisnjeno v Evropski uniji.
Fotografija na naslovnici: Borut Krajnc

OGLASNO TRŽENJE

Renate Rugelj
Telefon: (01) 520 18 31,
GSM: 031/688 590

Brez pisnega dovoljenja izdajateljica je vsaka
javna priobčitev, predelava ali uporaba
vsebine prepovedana. Vse pravice pridržane!
Pisci in kolumnisti izražajo svoja mnenja in ne
nujno mnenja uredništva.

LEGENDA KRATIC

m. v. – mehka vezava
t. v. – trda vezava
pt. v. – poltrda vezava

bukla

Brezplačna revija o dobrih knjigah.

Izdajo te publikacije je financirala Javna
agencija za knjigo Republike Slovenije.

bukla plus

www.bukla.si

dr. Samo Rugelj razmišlja

To pomlad bodo določile knjigarne

Kaj se je dogajalo s slovensko knjigo v zadnjih šestih letih, vemo. Slovensko založništvo kot celota beleži konkreten padec obsega svojega poslovanja, v obdobju 2008–2014 je bil ta približno 40-odstoten, kar je imelo za posledico kar nekaj sprememb. Ena od njih je tudi opazna prerazporeditev slovenskega knjižnega trga. Več založb, ki so bile še leta 2008 med osrednjimi slovenskimi založniškimi hišami, je v zadnjih letih zaradi krize povsem usahnilo ali pa zelo omejilo in predrugačilo svoje poslovanje. O dolgoročnih posledicah tega dogajanja na izdajanje knjig v Sloveniji se veliko premalo razmišlja.

Druga sprememba je nakupno mesto knjige. Kot namreč kažejo rezultati raziskave *Bralna kultura in nakupovanje knjig*, se v zadnjih letih v Sloveniji ni toliko spremenilo število kupljenih knjig, temveč bolj to, kje so bralci te knjige kupili. Še dobrih deset let nazaj je v Sloveniji obstajala razmerna močna akviziterska mreža prodaje knjig, ki je nekaterim založbam omogočala prodajo zahtevnejših in višjecenovnih knjižnih projektov. Ta del knjigotštva se je do današnjih dni precej zmanjšal, akviziterski segment pa je, poenostavljeno rečeno, mutiral v prej neznan impulzivni segment, torej kupovanje knjig v hipermarketih in drugih trgovinah, na bencinskih črpalkah ipd., vse to pa je seveda neposredno vplivalo na prilagajanje cen (in založniškega aparata), ki so jih lahko imele te knjige.

Knjigarne kot ključno mesto, ki v primerjavi s t. i. impulzivnimi lokacijami zagotavlja bistveno širšo knjižno ponudbo, so se v kriznih letih začele soočati z odtokanjem svojih strank, čemur je negativne pospeske dodajalo tudi dejstvo, da so se precej zmanjšale (državne) investicije v nove učbenike, ki so bili v spomladansko-poletnem času za mnoge ljudi dober dodaten razlog za obisk knjigarn.

Vse to je pod črto sililo lastnike knjigarn, da so na najbolj opaznih knjižnih policah vse bolj izpostavljali lastne knjige, zaradi česar so se morali manjši založniki brez knjigarn znajti po svoje in vzpostaviti dodatne lastne prodajne poti neposredno do končnega kupca. To so počeli s širjenjem svojih spletnih knjigarn, kjer so kupcem svojih – tudi novih – knjižnih naslovov priznavali popust ali pa kak drug bonus, pa tudi z lastnimi elektronskimi ali tiskanimi katalogi in drugimi promocijskimi gradivi, s katerimi so kupce opozarjali na svoje nove knjižne izdaje ipd. V času krize so se torej manjši založniki brez lastnih knjigarn, da so sploh lahko preživeli, vsak po svoje prilagodili upadanju prodaje knjig v knjigarnah (do impulzivnih lokacij za prodajo knjig pa zaradi svoje majhnosti največkrat sploh niso mogli priti).

Potem pa je konec lanskega poletja v to novovzpostavljeno ravnotežje posegel Zakon o enotni ceni knjige (ZOECK), ki založnikom pol leta po izidu knjige onemogoča kakršno koli zniževanje cene. Kaj to pomeni v praksi?

Tisti, ki so že do tedaj svoje knjige ne glede na prodajno lokacijo prodajali po osnovni ceni brez popusta, niso čutili nobenih posledic novega zakona, še posebej če so (bili) ob enem tudi lastniki knjigarn. Precej pa se je položaj spremenil za založnike brez knjigarn z novovzpostavljenimi prodajnimi potmi, ki so temeljile tudi na »bonbončkih« za kupce v obliki popustov in drugih bonusov. Teh bonbončkov kupcem zdaj pol leta po izidu knjige ne morejo več podarjati. Kakšne bodo zdaj posledice za majhne in srednje založnike brez svojih knjigarn?

Veliko je odvisno od knjigarn in njihove prihodnje poslovne politike. Če bodo ZOECK vzele za poslovno priložnost, ki lahko okrepi njihov položaj na trgu knjig, in bo posledica tega zakona večja skupna prodaja vseh knjig vseh založnikov, ki pa naj bi se poslej odvijala pretežno v knjigarnah, potem bo ta zakon dosegel svoj namen, torej spodbujanje ohranjanja knjigarn kot primarnega kraja za kupovanje knjig. Če pa se to ne bo zgodilo, bo prodaja knjig založnikov brez knjigarn še nazadovala, kar bo povzročilo njihovo nadaljnje usihanje. Naslednji meseci bodo za to več kot primeren kazalnik.

Seveda v tem smislu knjigarje čaka res veliko in odgovorno delo. Kar nekajkrat v prvih letošnjih mesecih, ko sem obiskal knjigarne, sem v njih opazil širitev t. i. neknjigarniškega programa, torej raznih priročnih daril, papirniškega programa ipd. Razlog za umeščanje teh izdelkov v knjigarne je logičen, saj s tem postanejo integralno prodajno mesto, kjer lahko nekdo, ki se odloči, da bo, denimo, za darilo kupil knjigo, k njej doda še kako neknjižno malenkost, jo zavije ipd. Ko sem o širitvi tega neknjižnega programa povprašal knjigarje, so mi večinoma odgovorili, da je v prvih treh mesecih koledarskega leta prodaja knjig pač manjša, kar pa je treba nevtralizirati z drugimi prodajnimi vsebinami.

Zdaj pa je pred nami drugo trimesečje, ko bi se moral knjižni interes knjigarn v povezavi z novim zakonom povsem izčistiti. Če bo neknjižni program v knjigarnah še naprej ostal tako bogato zastopan, potem to skoraj avtomatično pomeni, da bo za knjige drugih založnikov v teh knjigarnah ostalo izjemno malo prostora, ki bo tem knjigam povrhu vsega na voljo tudi izjemno kratek čas. Tega si vsaj jaz ne želim!

Če se bo namreč zgodilo to, potem bo ZOECK zelo negativno vplival na skupno prodajo knjig založnikov brez lastnih knjigarn. Samo upam lahko, da se to ne bo zgodilo in da bodo knjigarne z obema rokama zagrabile priložnost, ki jim jo je ponudil zakon.

Tako bo boljše za vse, ki smo vključeni v komunikacijski krog knjige, od avtorjev in založb do knjigarn in kupcev knjig. Saj za to je šlo pri vzpostavitvi tega zakona, mar ne?

Foto: Borut Krajnc

Boris A. Novak (1953) je uveljavljeni slovenski pesnik, ki poleg tega s svojim ustvarjanjem in delovanjem posega na različna področja, od esejistike prek ukvarjanja z literarno (predvsem pesniško) teorijo do urednikovanja in predavateljstva. Pred nekaj meseci je izšel prvi del njegovega epa s krovnim naslovom *Vrata nepovrata in podnaslovom Zemljevidi domotožja*, ki ga bosta v naslednjih letih dopolnila še *Čas očetov* in *Bivališča duš*. Dobesedno epski projekt je Novakovo življenjsko delo, kar je bilo dobro izhodišče za tokratni pogovor.

»Ta ep pišem že vse življenje.«

Vrata nepovrata

Zemljevidi domotožja; Epos, 1. knjiga

Boris A. Novak

Goga, zbirka Goga,

2014, t. v., 469 str., 24,90 €, JAK

Bukla: Če gledamo klasične epe, tiste od Homerja naprej, ti niso nastali povsem »iz nič«, zgodbe so se takrat že pripovedovale, bile v zraku itn., Homer pa jih je povezal v celoto. Vaš ep pa je nastal povsem iz vas. Kako ste prišli do odločitve, da boste napisali ep?

Novak: Tudi moj ep ni nastal »iz nič«. Velik del tu upesnenih zgodb izvira iz družinskega spomina in sem jih od otroških let naprej pozorno in hvaležno poslušal, dobesečno vpiljal, od staršev in drugih sorodnikov. Ep *Vrata nepovrata* ni ničelna točka niti na ravni mojega lastnega pisanja: del teh zgodb sem pred 30 leti dialogiziral v dramski kroniki *Vojaki zgodovine*, ki jo je Jože Babič režiral na odru mariborske Drame leta 1988, upesnil pa sem jih tudi v svojih zbirkah, predvsem v knjigi *MOM: Mala Osebna Mitologija* (2007). Podoba ničelne točke pa drži, kar zadeva literarno zgodovino zadnjih stoletij, predvsem slovensko: naša literarna tradicija ne premore nobenega avtorja ali besedila, na katerega bi se lahko pri takem projektu oprl, zato sem moral glede nekaterih vprašanj povprašati stare mojstre. Obenem gre za izrazito sodobno besedilo: moral sem izumiti poseben jezik, da bi na epski način zajel zgodovino zadnjega stoletja.

Bukla: Koliko časa je potekalo delo na epu in kako? Ali »opus magnum« lahko nastane v sunkih ali le zlagoma, vseh dvajset let po malem?

Novak: Najstarejši fragment v *Zemljevidih domotožja* datira iz leta 1972, ko sem bil še gimnazijec. Gre za 5. pesem speva *Vlaki*, ki se začne in konča z verzom: »Spomin je vlak, ki venomer zamuja.« Od nekdaj čutim potrebo po upes-

njevanju celote sveta, od začetka devetdesetih let pa se je ta potreba izkristalizirala v najbolj ambiciozen možen projekt – ep. Vendar takrat še nisem bil »dovolj zre«, kot se reče, zato sem po obdobjih intenzivnega pisanja delo večkrat odložil. Besedila, ki so nastajala z mislijo na ep, sem nato večkrat vključil kot samostojne pesmi v svoje zbirke, npr. *Mojster nespečnosti* (1995), *Odmev* (2000) in *Obredi slovesa* (2005). Na ravni čustvenega časa sta prelomni dve ključni izgubi: smrt očeta leta 1991, po kateri sem začel pisati ep, in smrt matere leta 2008, po kateri sem se epa ponovno lotil in ga nisem več pustil iz rok oz. točneje: ep mene ni več izpustil iz krempljev.

Bukla: Kako se je ustvarjanje vašega epa razlikovalo od vašega dosedanjega pesniškega ustvarjanja? Kakšna je po vaših izkušnjah ključna razlika med pisanjem epa in dolge pesmi?

Novak: Na začetkih svoje pesniške poti sem med drugim pisal miniaturne pesmi, imenovane *Definicije*. Izšle so 40 let po nastanku pri založbi Goga. Primeri: »Dotik / je pastir / kože.« »Pesnik / je vrtnar / tišine.« Ali »DEŽ: Čudež, / čudež, / čudež!« Lahko bi torej rekel, da sem pesnik najkrajših in najdaljše slovenske pesmi. Že takrat sem formuliral geslo svoje poetike, da »zven besede pomeni in pomen zveni« ter ga poskušal realizirati v dolgih lirskih pesnitvah: tri med njimi – *Kamnito Afrodito*, *Otroštvo* in *Let časa* – sem zbral v knjigi *Hči spomina* (1981), pesnitev *1001 stih* (1983), tematsko naslonjena na zbirko pravljic *1001 noč*, pa je obsegala natanko 1001 verz. A šlo je za lirske pesnitve, se pravi, da je princip lirike ob nekaterih pripovednih elementih še zmeraj prevladoval. *Vrata nepovrata* so zastavljena bistveno drugače in širše, premorejo – dobesečno – epsko širino, v kateri pa najdejo svoje naravno mesto tudi mnoge lirske pesmi in pasaže, tudi dialogi. Namen epa je upe-sniti celoto sveta.

Bukla: Poznamo vas kot velikega poznavalca različnih pesniških form. Kako se je vaše teoretsko poznavanje poezije odrazilo pri pisanju epa? Vam je kaj pomagalo pri tem?

Novak: Pesniške oblike niso abstraktni, racionalni kalupi, ampak različni registri pesniškega izrekanja srca in sveta. V *Vratih nepovrata* sem se v osnovi

www.mohorjeva.com

 Mohorjeva
Celovec

Igor Omerza

Veliki in dolgi pohod Nove revije

Knjiga opisuje predigro pobude za Novo revijo (1979), njeno mukotržno nastajanje in turbulentno izhajanje od prve do 95. številke, s katero novorevijaši zmagoslavno končajo svoja prizadevanja za demokratično in samostojno slovensko državo. Knjiga razkriva številna, mnoga do sedaj še neznanata udbovsko-partijsko-tožilska ozadja nadzora in pritiskov na revijo. Najbolj obširno je obdelana znamenita 57. številka.

368 strani
trda vezava
€ 29,90

Marija Ahačič Pollak

Tečejo, tečejo nitke

Knjiga Marije Ahačič Pollak je izjemna pripoved njenega življenja med Slovenijo in Kanado. Je tudi neke vrste nadaljevanje njene prejšnje knjige „Nitke življenja, Martinčkovi iz Tržiča“. Menim, da je knjiga tudi poučna za našo mladino, ki si predstavlja, da bodo življenjski, predvsem ekonomski uspehi prišli na hitro, čez noč, in pri tem pozablja, da dobre stvari nastajajo postopoma, predvsem pa s poštenim, trdim delom in najrazličnejšimi odrekami.

264 strani
trda vezava
€ 29,90

prof. dr. Janez Bogataj

Naročila: Družina d.o.o., Krekov trg 1, Ljubljana, tel: (01) 360 28 28, narocila@druzina.si

Foto: Tihomir Pintar

Boris A. Novak

naslonil na dantejevski kitični model, *terza rimo*, vendar sem jambski enajsterec večinoma podaljšal, rime pa pogosto sprostil v asonance ter razrahljal njihovo zaporedje. Uporabljam tudi druge oblike. Z variabilnostjo postopkov se prilagam sila različnim temam. Stroga forma nekdanjih epov je bila nujna zaradi mnemotehničnih razlogov (le tako so si lahko pevci zapomnili tisoče verzov), ne ustreza pa stanju današnjega sveta, zato ritem in zven v epu spreminjam: sem džezovski glasbenik in

se igram s stalnimi metričnimi vzorci, jih sinkopiram in posodabljam, jih včasih do nespoznavnosti spremenim, da bi jih nato pustil, da znova zavzamejo v svoji izvorni naravi, ki v takem kontekstu zazveni sveže.

Bukla: Ste že od začetka vedeli, kaj vse želite povedati v njem, ali vas je pot njegovega stvarjenja peljala tudi po neznanih poteh. Koliko je zgodba vašega epa plod sistematike, koliko pa impulzivne inspiracije? Ali z drugimi besedami: koliko drugačen bi bil ta ep, če bi ga začeli pisati znova?

Novak: Ta ep pišem že vse življenje. Pravzaprav sem na svetu zato, da povem te zgodbe. Z drugimi besedami: to je moj smoter, kar obenem pomeni – obsesija, norost. Zahteva veliko discipline, obenem pa razmišljanja, tudi sanjarjenja, včasih se mi verzi oglašajo v sanjah. Že od samega začetka sem imel jasno predstavo, kakšen naj bo – kako to sanjano celoto ubesediti, je pa že drugo vprašanje. Pri pisanju sem doživel in preživel tudi krize in imam občutek, da sem rešitve največjih problemov našel intuitivno, tako rekoč telesno. Z današnjimi očmi, leto dni po oddaji prve knjige epa, bi morda popravil dve, tri besede, zanemarljivo malo. Pisanje je čudna in čudežna zmes svobode in usodnosti.

Bukla: Ste se pri pisanju epa kaj spraševali o njegovem bralcu? Komu je namenjen?

Novak: Epe so naši predniki nekoč poslušali, zbrani okoli ognja, ognja zgodbe, ki jim je povedala, od kod prihajajo. Prepričan sem, da je ta arhaična potreba še zmeraj navzoča v naši podzavesti in da je in bo moj epos neizogibno našel svoje bralce in predvsem bralke. Komercialni direktorji Mladinske knjige, ki so mi po poldrugem letu mečkanja zavrnil ep, so se torej globoko zmotili. K sreči so na svetu še zmeraj urednice s takim poslušom, kot je Jelka Ciglenceki, in majhne založbe, kot je Goga, ki je ob takem projektu izkazala naravnost epski pogum, in tako velike slikarke, kot je Metka Krašovec, ki je za vse tri naslovnice dovolila uporabo svojih presunljivo lepih platen, ki korespondirajo z metafizičnimi razsežnostmi epa. Dolžan sem omeniti tudi razumevajočo podporo JAK-a, brez katere bi bil ep obsojen na samozaložbo.

Bukla: Pri vašem epu se mešajo osebne (tudi vaše individualne) zgodbe in širok družbenozgodovinski okvir. Kako ste izbirali te teme in po kakšnem ključu ste kombinirali to ptičjo in žabjo perspektivo?

Novak: *Ptičja perspektiva*, s katero je Jelka Ciglenceki definirala moj ep na platnicah prve knjige, je zame pogled iz višine, let v vrtoglavo globino časa, kjer iščem lepe duše vseh svojih mrtvih, ki mi jih je bilo dano ljubiti, in jih kličem nazaj, v svojo pesem, da bi jim podelil dostojanstvo spomina in da bi znova sestavil svojo zgodbo in svet. *Žabja perspektiva*, ki jo Vi omenjate, je zame perspektiva otroka, ki mi pol stoletja pozneje prišepetava zgodbe, ki jih je slišal in ki jih sam karseda natančno zapisujem. Kot sem zapisal v epu, v haiku obliki: »Ne Zgodovina / – pomembna je le zgodba. / Njen srh, smeh, godba.«

Bukla: Lahko poveste še kaj o vaših prihodnjih knjižnih projektih?

Novak: Epos bo do izida tretje, zadnje knjige moj glavni projekt, ne le literarni, temveč tudi življenjski. Potem bom pa pisal apokrifne speve in komentarje epa.

20.–24. april 2015 – vseslovenski praznik knjige in branja

V biltenu Društva slovenskih pisateljev številka 4, ki je izšel julija 1996, berem; »Ideja o Slovenskem dnevu knjige se je predsedniku Društva slovenskih pisateljev Evaldu Flisarju porodila še preden smo izvedeli, da je UNESCO že jeseni leta 1995 razglasil 23. april za svetovni dan knjige.« Berem o gori dopisov, ki so jih ustvarjalci prvih Slovenskih dnevov knjige poslali medijem, knjižnicam, knjigarnam, založnikom, založbam, županom vseh mestnih občin v Sloveniji, pa tudi članom društva. O središču dogajanja na Trgu republike v Ljubljani ter o tem, kako so prodajalci »... uspeli obložiti pulte in stojnice s knjigami in fantastično znižanimi cenami«.

Foto: Aleksander Kovačič

Nagrajeni mladi slovenski pesniki iz projekta Župančičeve frulica, ki ga organizira ZIK Črnomelj

In potem berem čisto svež zapis Ingrid Celestina, predsednice Društva slovenskih knjigotržcev; kako si otroci želijo »še pesmic, še pravljic«. In da so 20 let stari in znova čisto mladi Slovenski dnevi knjige v organizaciji Društva slovenskih pisateljev priložnost, da si knjige – nakupimo. »Jim najdemo dom.« In da naj obiščemo številne literarne dogodke po vsej Sloveniji, okusimo besede avtorjev, ki ustvarjajo zaradi nas in za nas.

In res je.

V Ljubljani bomo praznik knjige praznovali na knjižnem sejmu na Mestnem trgu. Pa na sedežu Društva slovenskih pisateljev, s članicami in člani bralno-študijskih krožkov Beremo z Manco Košir. In v Zavodu za prestajanje kazni zapora Ig. Toni Cahunek, letošnji povezovalac programa, mi v risu priprav zaupa tisto, kar bi lahko rekli mnogi med nami, da »ga je v zadnji letih zaslužnjilo pomanjkanje časa in da so bili prav knjižni sejmi tisti, ki so ga opozarjali na nove izdaje, nove trende«. Tudi zato letošnji slogan Slovenskih dnevov knjige (IZ)BERIMO! – izberimo knjige. Odločimo se za nje. In potem jih – berimo.

Na Mestnem trgu jih bomo brali tudi pri osrednjem odru; skupaj s priljubljenimi slovenskimi avtorji ter gosti iz tujine. Z glasbeniki, nominiranci za nagrado kritičsko sito, nominiranimi avtorji festivala mlade literature Urška ... Z mladimi in nekoliko starejšimi, z razpravjalci na izjemno aktualnih okroglih mizah in literarnimi strokovnjaki.

Z nami bodo: Goran Vojnović, Vlado Kreslin, Aljoša Harlamov, Manca Renko, Glorjana Veber, Muanis Sinanović, Endre Farkas, Carolyn Marie Souaid, Dragan Velikić, Faruk Šehić, Dea Josifovski, Melanina S. Rose, Matjaž Pikalo, Eva Škofič Maurer ...

Vabljeni; lepo in pomembno je, da bomo (IZ)BRALI. (N. K.)

»Vsem, ki verjamejo, da obstaja še druga pot«

Spogledovanja z dvojnikom

Knjiga knjig

Evald Flisar

Sodobnost International, 2015, t. v., 561 str., 24,99 €

V slogu *Knjige nesposoja* Fernanda Pessoa je Flisar (knjigo je uredila Katja Klopčič) ob svoji sedemdeseti obletnici bralcu v »knjigi knjig« ponudil izviran in poseben vpogled v svoje dosedanje besedno ustvarjanje (dramatika ni zaobjeta). V privlačni zbirki 267 odlomkov se pred bralcem razprostire avtorjev duhovni, literarni in miselni korpus ter njegovo prefinjeno

filozofiranje in modrovanje o raznih konceptih sveta, samospraševanje o lastni vlogi v njem, odgovarjanje na njemu pomembna vprašanja in večer dvom o dokončnosti njegovega trenutnega psihološkega avtoprofila. Ne glede na to, ali ste brali Flisarjeve dosedanje knjige ali ne, vam bodo, če vam je bilo njegovo ustvarjanje blizu, *Spogledovanja z dvojnikom* njegovo delo prikazala v novi luči, saj so zbrani tisti odlomki njegovih del, ki so hkrati tudi svojevrsten pisateljev avtoportret in nekakšen obračun z njegovim dosedanjim delom. Knjiga, ki jo lahko odprete in začnete brati (skoraj) kjer koli, pa je po drugi strani, če Flisarja kot pisatelja še ne poznate, lahko tudi prvovrsten uvod v njegovo delo, saj iz nje sije pronicljivi esejistični duh pozornega opazovalca okolice, drugih in samega sebe. > SAMO RUGELJ

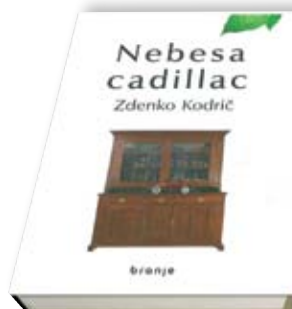

Evald Flisar

Nebesa cadillac

Zdenko Kodrič

Pivec, zbirka Branje. Proza, 2014, m. v., 284 str., 18,90 €, JAK

Za romanopisje Zdenka Kodriča je značilno zanimanje v preteklost, včasih s politično (*Opoldne zaplešejo škornji*), drugič z umetniško (*Nebotičnik Mitra*), v zadnjem romanu *Nebesa cadillac* pa – ne prvič – z okultno konotacijo. Pred štirimi leti je v slovenščini izšel prevod knjige *Duh, sila, snov* krščanske spiritualistke iz Slovenskih

Konjic Adelme von Vay (rojena 1840), ki je svoje znamenito delo napisala v nemščini, po nareku »višje sile« oziroma z medialnim postopkom. Kodrič je na podlagi znanih zapisov ustvaril zgodbo, ki nedorečeni zgodovinski osebnosti, še bolj pa nedoročeni ezoterični vedi vdahne živost dogajanja ter dialoško prepričljivost, s tem pa prostor znanega odpre za nekakšen Več in sočasno začrta omejitve, ki jih ta Več polaga na človeka. Pred nami je metafizično delo, ki se sprašuje o sami naravi pisanja, pa tudi o zdravju in dobrobiti, ob tem pa se poglubi v slovenski duhovni ter politični prostor tedanje dobe. > ŽIGA VALETIČ

Zdenko Kodrič

Norma

Marjan Žiberna

Modrijan,

2015, m. v., 231 str., 13,50 €, JAK

Po lanskih izkustvenih in biografskih tekaških knjigah *Ultrablues* in *Bela dama*, pri katerih je tako ali drugače sodeloval tudi pisec teh vrstic, smo zdaj dobili še čisto pravi tekaški roman, ki ga je kot svoj romaneskni prvenec napisal medijski multipkratnik, nagrajeni publicist in avtor turističnih vodnikov Marjan Žiberna. Glavni lik je prvoosebni pripovedovalec zgodbe, v kateri se kot nekdanji tekač po nenadni bolezni vrne iz bolnišnice, se vklopi nazaj v vsakdanje življenje honorarnega publicista, potem pa v njem začne rasti želja po izpolnitvi treh norm: ustreznega znižanja teže na tehtnici znamke Norma, izpolnitvi maratonske olimpijske norme in osvojitvi privlačne, a nenavadno odmaknjene zdravniške Norme. Dinamično. > SAMO RUGELJ

Zbrane pravljice in pripovedke

Fran Milčinski

Sanje, zbirka Sanjska knjižica,

2015, t. v., 449 str., 33 €, JAK

Fran Milčinski (1867–1932) je večino delovnega življenja preživel kot sodnik (bil je prvi evropski sodnik za mladolletne prestopnike, ki jim je posvetil svojo knjigo *Ptički brez gnezda*), hkrati pa je širnemu slovenskemu bralstvu v svojem času ves čas stregel s humorističnim, satiričnim in pravljичnim pisanjem. Pričujoča knjiga, izvrstno oblikovana in bogato ilustrirana (ilustracije je prispevalo kar pet klasičnih ilustratorjev), prinaša njegove zbrane pravljice in pripovedke, skupaj s *Poldrugim Martinom* in *Tolovajem Matajem*, ob tem dodaja še nesmrtno in vse bolj aktualne *Butalce* in *Boriško pripovedko*, vse skupaj pa začini še z *Zgodbami Kraljeviča Marka*. Urednika trdita, da so v tej unikatni knjigi zbrane vse pravljice Milčinskega – če veste še za kakšno, se jima javite. Vsebinsko bogata in darilna knjiga, s katero ne morete zgrešiti. > SAMO RUGELJ

Globalizacija sveta kliče po seznanitvi z verstvi

1851

CELJSKA MOHORJEVA DRUŽBA

— Prva slovenska založba —

www.mohorjeva.org

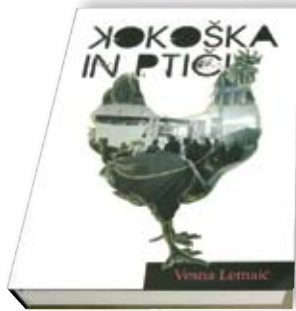

Kokoška in ptiči

Vesna Lemaić

Škuc, zbirka Lambda,
2014, m. v., 195 str., 18 €, JAK

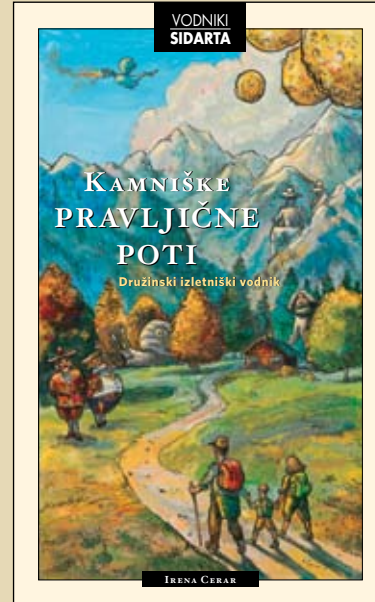

Pri romanu – ki je avtobiografsko obarvan in dokumentarno podkleten – je čutiti, da bi se lahko obrnil tudi v zbirko družbeno kritičnih esejev. A smo ob prebiranju veseli, da se ni. Osrednja junakinja romana Kokoška, inteligentna pesnica, ob prvi službi sprevidi, da bo tradicionalna iniciacija v odraslost pri njej spodletela. Kot lezbijka zaobide tudi penetriranje v patriarhalno-heteroseksualno matrico. In tako iztaknjena iz družbenega tkiva, a obenem z močno željo po pripadnosti začne raziskovati politične alternative in nove strategije preživetja. Glavnino romana tvori natančen vpogled v drobovje gibanja 150 v kampu Bojza, ki se mu Kokoška priključi na samem začetku in vztraja do konca. Avtorica ob ostrem, a tudi duhovitem portretiranju simptomov kapitalizma odlično ujame tudi lastno naivnost. Roman prepriča s tonom, ki je vsej kritičnosti navkljub svetel. Kokoška počasi resda izgublja nedolžnost, a se ne odpove aktivnemu iskanju in izumljanju tako na družbenem kot intimnem področju. Spremembe so nujne. In mogoče. > **MAŠA OGRIZEK**

Kamniške pravljичne poti

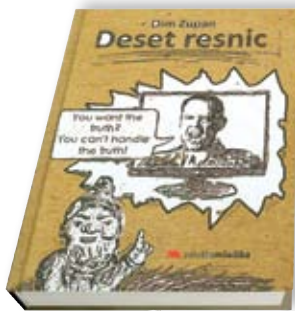
Družinski izletniški vodnik

Irena Cerar

15,5 x 24 cm, 178 strani, trda vezava

Irena Cerar nas v svoji tretji knjigi pravljичnih poti popelje po bogatem in raznolikem svetu ljudskega pripovedništva, ki se je ohranilo v okolici Kamnika. Osnova vsakega izmed 20 opisanih izletov je ljudska pravljica ali povedka izpod Kamniških planin. Zgodbe bogatijo vrhunske ilustracije Polone Lovšin in Milana Eriča, izlete pa odlične fotografije priznanih fotografov.

Deset resnic

Dim Zupan

ilustracije: Arjan Pregl
Mladika, zbirka Trepetlika,
2014, t. v., 51 str., 22,90 €, JAK

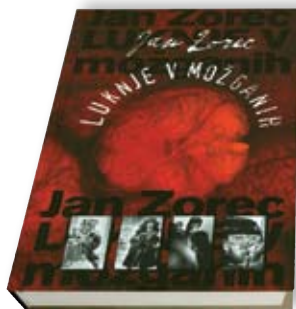
»Želite resnico? Pa saj se ne morete soočiti z njo!« piše na naslovnici knjige, ki jo zelo težko pospravimo v predal z mladinsko literaturo, kljub temu da v njej nastopa palček

Brin, ki želi staremu zeliščarju Aljažu skozi svoje dogodivščine pokazati, da ljudi resnica v resnici ne zanima. Ta je v bistvu zelo preprosta; pri palčkih namreč vsak otrok ve, kaj je resnica, saj je ta ena sama, vse drugo je namreč laž, pri ljudeh pa ... mimogrede mine sto let, napredka pa nobenega. Kamor koli je že odšel Brin, resnice na Zemlji ni našel; ne v Afganistanu, ne v Rimu, ne med umetniki, celo med zaljubljenici ne. Na sodišču? Kje pa. Med bogataši, morda reveži? Nak. Bolj kot resnica na Zemlji so tu resnični palčki. Čista resnica! > **SABINA BURKELJCA**

Luknje v možganih

Jan Zorec

Grafis trade, 2014, t. v., 200 str., 23,50 €

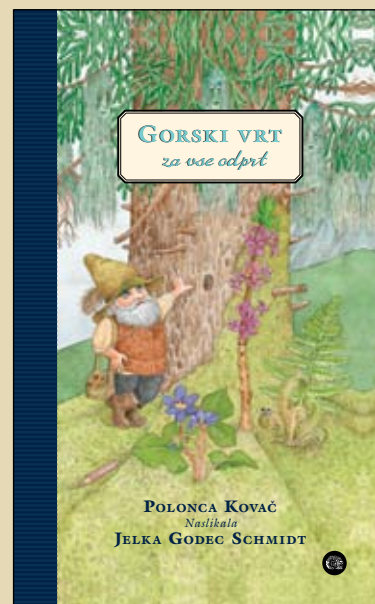
Roman *Luknje v možganih* nas že takoj na začetku opozori, da ne gre za domišljisko delo. Sicer med branjem nikoli ne moremo biti popolnoma prepričani, ali ta trditev res drži, a vsekakor na vsaki strani najdemo vsaj sled avtobiografskega. Pripovedovalec, najverjetneje s cigareto v ustih in kozarcem vina ob sebi, piše predvsem o spominih – tistih seveda, ki se niso izgubili v kakšni luknji v možganih. Nekoliko jezno piše o svoji bivši ženi, o ljudeh s slovenske glasbene in politične scene, o ženskah, ki jih je nekoč poznal, in o prekletem slovenskem zdravstvenem sistemu. Rdeča nit pripovedi pa je Lorena, čudovita ženska s slovenske Obale, ki za zdaj še ni spomin, ampak ena redkih svetlih točk sedanosti. > **NEŽA POZNIČ**

NOVO

Preplet pravljичnega in stvarnega

Gorski vrt, za vse odprt

Polonca Kovač & Jelka Godec Schmidt

15,5 x 24 cm, 80 strani, trda vezava

Gorski vrt, za vse odprt je plod sodelovanja vrhunskih ustvarjalcev. Z gotovostjo lahko rečemo, da podobnega literarnega dela v slovenskem prostoru še ni bilo. Je knjiga, ki lahko bralce popelje zgolj na domišljijsko potovanje v gorski vrt ali pa jo lahko uporabljamo kot otroški botanični priročnik, ki nas dejansko spodbudi k družinskemu obisku gora in spoznavanju gorske narave.

Damijan in Lucija Stepančič sta že večkrat uspešno združila svoj dar pripovedovanja. Lucija, čeprav akademska slikarka in restavratorka, najraje pripoveduje z besedami; zbirka kratkih zgodb Prasec pa tak ji je prinesla nominacijo za fabulo, roman V četrtek ob šestih pa se je uvrstil med pet finalistov za nagrado kresnik. Damijan je po končani Likovni akademiji slikarstvo zamenjal za ilustracijo, saj je s podobami od vedno želel v prvi vrsti »pisati«*»* zgodbe. Je eden najbolj prepoznavnih, uveljavljenih ilustratorjev pri nas in je za svoje delo prejel vse pomembnejše nagrade.

Raje anahronistična kot konformistična

Pri Luciji hitro opaziš njeno ostrino in kritičnost, ki pa ju poglobljata ljubezen do lepega in odprtost za metafizično. Damijan očara z drznostjo, humorjem in brezkompromisnostjo, zato njegove ilustracije vedno prhutajo visoko nad gladino vsečnosti. Ob nekaj slikanicah (*Poččkani ropar*, *Čečkalnik*, *Martinček in dinozavri* in *Na otoku zakladov*) in stripih *Trbovlje* in *Bohinj*, ki sta jih delala za Mladino, sta jima pri založbi MIŠ izšli poučni knjigi za otroke in mladino *Kako so videli svet* in *Kaj nam povejo besede*. Lahko bi rekli, da sta z njima izumila svojski žanr literariziranega in ilustriranega leksikona, ki otrokom ne želi trositi informacij, ampak jim privzgojiti ljubezen do znanja, ki ga porajata pustolovski duh in osuplost nad veličino sveta. Ob stoti obletnici začetka prve svetovne vojne pa sta se vsem, ki so zaradi nje trpeli, poklonila s slikanico *Anton*, kjer sta v resnični osebni zgodbi zgostila vso tragiko vojne.

Kaj nam povejo besede

Lucija Stepančič

ilustracije: Damijan Stepančič

Miš, 2014, t. v., 101 str., 25,95 €, JAK

Bukla: Žanrsko se mi zdi delo *Kaj nam povejo besede* nekakšen hibrid med leksikonom in slovarjem tujk.

Lucija: In slovarjem simbolov. Tako sem skušala razširiti pomen izbranih besed, ne pa ga skrajšati, zožiti tako kot dela Google, kot delajo slovarji in leksikoni. Želela sem, da se otroci navadijo o besedi razmišljati prek meja vsakdanje uporabnosti. Da dojamajo, da so nekatere besede zelo široke in zelo globoke ter da imajo zelo lepo in žlahtno preteklost, o kateri se plača razmisliti. Mi pa jim moramo dati iztočnice za to.

Bukla: Za vsako črko v abecedi sta izbrala po dve besedi. Všeč mi je, kako sproščeno se nizajo najrazličnejše besede iz različnih zgodovinskih obdobjev in področij. Kako sta izbrala besede?

Lucija: Po večini sem jih izbirala sama, a sva se tudi posvetovala. Ta izbor je samo za pokušino in prinaša le košček vsega znanja, ki obstaja. Želela sva narediti reklamo za malo bolj poglobljeno izobrazbo. Izbrala sem stvari, ki me zanimajo, saj jih lahko le tako naredim zanimive tudi za druge. Nekdo drug bi imel drugačen izbor, za katerim bi stal. Vsako poglavje o izbrani besedi je zasnovano kot esej. Pri nekaterih besedah prvotni pomen preide v svoje nasprotje, izriše se cel dramaturški lok, cela zgodba. Zavestno sem izbrala besede, ki so mi to omogočile.

Bukla: V času, ko otroci zastavljajo vprašanja učitelju Googlu in tovarišici Wikipediji, vajina knjiga lahko deluje anahronistično.

Lucija: Raje sem anahronistična kot konformistična. Tudi Google ima svoje dobre strani, a najina knjiga je njegova protiutež. Želela sva, da otroci vidijo, da obstaja alternativa in da lahko tudi drugače, »negooglovsko«*»* razmišljajo.

Bukla: V večini gesel vas asociacije vodijo iz preteklosti in izvirnega pomena besede do današnjih dni in sodobnih rab, s čimer se izriše širok zgodovinski prerez.

Lucija: To je bil zame poseben izziv. Iskala sem besede, ki imajo v sebi veliko zgodovine. Beseda Jadran ima največji razpon – od konca ledene dobe do zadnje turistične sezone. Tako se otroci tudi ob povsem vsakdanjih prizorih, kot je denimo kičasta razglednica z jadrnico, zavejo, da je morje nastalo ob koncu ledene dobe, ko se je stopil led v Evropi in priteklo do nižine, ki se je spremenila v morsko dno. To so prizori, ki nas spominjajo na Genezo in vzpodbujajo fantazijo, ključ zanje pa imamo pred nosom ob vsakem počitnikovanju.

Bukla: S tvrstnimi primeri v naš zbanalizirani svet priklicujete občutke veličine, magičnosti in lepote, ob katerih začutimo svojo majhnost.

Lucija: Tak občutek majhnosti je zelo dobro imeti, saj poživlja, in je nasprotje tiste vrste majhnosti, ki frustrira. Vidiš stvari, ki so večje od tebe, a prav s tem ti dajejo polet. Zanimivo je, kako se zdaj na veliko uporabljajo starodavne besede. Ko, denimo, otroci pritisnejo ikono na računalniku, ne vedo, kako je nastala beseda ikona, pa je v ozadju zelo lepa zgodba. Podobno je z besedo portal. V knjigi izvedo, da se tudi v vsakdanjih zadevah skriva veličastna preteklost.

Bukla: Kot rečeno so v knjigi izbrane zelo različne besede, ki jih je na vsebinski ravni težko spraviti na skupni imenovalac. Podobno velja za vaše ilustracije Damijan, tudi pri njih ni enotnega stila, ampak je vsaka ilustracija prilagojena obravnavani besedi.

Damijan: Risarski del je poskušal slediti konceptu knjige. V ilustracije sem skušal ujeti tako popkulturo kot arhaično risbo in vse vmes. Gre obenem za kroniko zgodovinskih obdobjev, posameznih besed in različnih stilov oziroma tehnik. Zelo pomembno se mi je zdelo, da tudi risarsko sledim izboru besed, da poskuša knjiga na vseh nivojih delovati enotno.

Bukla: Morda je nekoliko presenetljivo – glede na to, da gre za vajino avtorsko in ne za prevodno delo –, da v knjigi tako rekoč ni besed, ki bi bile izrecno povezane z našo zgodovino, z našim kulturnim prostorom. Se »duh kraja«*»* vseeno odraža v knjigi?

Lucija: Upam, da je knjiga svetovljanska. Vsaj po nakladi pa se vidi, da gre za slovensko delo (smeh). Vendar razmišlja tudi o knjigah, ki bi bile neposredno vezane na našo tematiko in bi vključevale znane Slovence, saj imamo ogromno zanimivih osebnosti.

Damijan: Če bi knjigi *Kaj nam povejo besede* in *Kako so videli svet* izdali v Franciji, bi bil zagotovo dodan vsaj še časovni trak in še cel kup podrobnosti. Veliko raje imam nekatere češke knjige – ki nago varjajo z eseji in delujejo odprto, z zgodbo, s toplino. Najino delo ni namenjeno otrokom, ki so tekmovalni, ampak takšnim, ki jih stvari zares zanimajo.

Bukla: Knjigi nista namenjeni hitremu pridobivanju informacij, treba ju je brati zbrano, se k posameznim geslom večkrat vračati.

Lucija: Nikoli se ne bi lotila knjige, kjer so nanižani podatki po alinejah. Včasih so bile otroške revije, denimo *Pionir* in *Zabavnik*, čisto drugačne kot danes. V njih je bilo vse podano prek zgodbe, podatki so bili precej drugotnega pomena, avtorji so bili pravi zanesenjaki. Google generacija sama ne ve, za kaj vse je prikrajšana.

Damijan: In vse je pospremljeno z anemičnimi instant fotografijami.

Bukla: A stvari si veliko laže zapomnimo, če so podane v zgodbi.

Damijan: Tu sem, denimo, pri geslu harmonija narisal Pitagoro. V šoli smo jemali Pitagorov izrek kot formulo v nizu stotih, ki si jih moral vedeti. Ampak če pogledaš ozadje, kako je ta človek razmišljal, kaj ga je pripeljalo do odkritja, potem tudi sama formula postane zanimiva in logična, zato je ne boš več pozabil do konca življenja. In to je smisel najine knjige.

Lucija: Vsako stvar sva postavila v kontekst in šele tako je postala zanimiva. Če pa jo dobiš secirano in iztrgano iz okolja, kjer je nastala, postane suha in odbijajoča. Veseli me, da to dojemajo vse več avtorjev. V zadnjih letih so celo kemijo in fiziko predstavili v stripu in otroci so očarani, navdušeni. Sprostijo se, ko vidijo, da je lahko znanje nekaj lepega in zanimivega. In sploh: tudi če pozabiš vse podatke, ti ostane občutek. O vlogi občutkov v procesu spoznavanja je govoril že Leonardo da Vinci.

Damijan: Najina knjiga ne ponuja dokončnih odgovorov, je odprta. Morda bodo bralci iz drugih virov našli še dosti novega o posamezni besedi. Meni je všeč, da se tudi v ilustracijah nekatere stvari pustijo odprte in enigmatične, tako kot naj se tudi čudenje in navdušenje nad tem svetom nikoli ne končata.

Foto: Borut Krajnc

Damijan in Lucija Stepančič

Bukla: Knjiga je na fin način kritična. Že s tem, ko govorite o preteklih obdobjih in jih primerjate z današnjim časom, pokažete, da stvari niso samoumevne. Neposredno se večkrat dotaknete predvsem potrošništva in onesnaževanja – denimo, ko pišete o razliki med nekdanjim bazarjem in današnjimi nakupovalnimi središči.

Lucija: Stvari so prišle že tako daleč, da jih moramo dati v razmislek tudi najmlajšim. Otrokom je treba privzgojiti družbeno kritičnost, vendar ne na pridigarski način, saj se tako prav nič ne doseže. Morda bomo storili največ, če jim damo vedeti, da potrošništvo ni edina sreča na tem svetu, ampak da so tudi drugi načini življenja lahko polni veselja in užitkov. Otroci se instinktivno obračajo tja, kjer slutijo hedonizem in vitalnost, proti obetom polnega življenja, potrošništvo pa jih zasuje s ponaredki vsega tega. Medtem pa dobronamerne osebe pogosto ostajajo prezrte, saj so s svojo asketsko jezljivostjo bolj slaba reklama za to, kar pridigajo.

Bukla: Damijan, je vaše vztrajanje pri preprostih likovnih tehnikah mogoče razumeti tudi kot upor proti modernizaciji?

Damijan: No, ne vem. Zame je roka še vedno glavna zadeva. Presenečeni bi bili, kako zelo je roka povezana z možgani (in obratno). V risanju in razmišljanju ne želim biti površen, kar je danes zelo razširjeno. Zasuti smo z vizualnostjo, ki pa je na nizkem nivoju. Preprosto si ne dovolim, da bi me ta trend požrl.

Bukla: Kot pove že naslov prejšnje knjige *Kako so videli svet*, poskušate stopiti v čas, preden so nekatera prelomna odkritja preoblikovala naše razumevanje, čutenje sveta. Ta sposobnost vživljanja, gledanja z druge perspektive je na sploh pomembna za literarno ustvarjanje.

Lucija: Tudi v tem pogledu si prizadevam za živo nasprotje prevladujočih trendov, denimo računalniških igrice, kjer vse le nekaj bega po ekranu. V najinih knjigah se moraš znati ustaviti, razmisлити in se postaviti v tujo kožo. To je bil namen: videti izza samoumevnosti, ki nam zdaj vladajo.

Bukla: Obema knjigama je skupna očaranost nad zemljevidi, pomorščaki, astronomijo ipd. Zemljevidi so za otroke magični, asociativno jih povezujejo z gusarji in skrivnimi zakladi. V vajinih knjigah ima znanost pogosto pridih pustolovskega odkrivanja novega.

Damijan: Danes si predstavljamo, da se je znanost vedno dogajala v laboratorijih. Ampak v zgodovini so bili znanstveniki večinoma čudaki, nerazumljeni obstranci, alkimisti, čarodeji. To ni bil *mainstream*. Pri odkrivanju novega so morali računati s tem, da bodo prvih sto let nerazumljeni, pa naj bo to v umetnosti ali znanosti. Zdaj ni več tako in novosti so po večini hitro sprejete, vendar je tudi zanesenjaštva pri odkrivanju in ustvarjanju vse manj. Tisti stari božji norci so nam lahko navdih. Pa jih primerjajmo z raziskovalci, ki jih sponzorirajo multinacionalne družbe!

Bukla: Vajine skupne knjige slavijo pogum in pustolovski duh. Zdi se mi, da nam ju danes primanjkuje.

Damijan: Za to potrebuješ človeka, ki zaupa samemu sebi, ki je v sebi trden, aktiven, osebnostno zrel. Danes pa imamo kulturo večnih otrok, druž-

ba potrebuje neodrasle, infantilne, površne ljudi, ki le grabijo in kopičijo stvari. Prej je Lucija omenjala konformizem. Ni naključje, da so danes priljubljeni resničnostni šovi o preživetju in divjini. Ljudje morajo z nečim kompenzirati svoja življenja, razpeta samo med službo in dom. Rutine si nihče ne želi, pa smo vendarle skoraj vsi zapadli vanjo. In otroci imajo še veliko večjo potrebo po skrivnostih, pustolovščinah. V najini slikanici *Na otoku zakladov* sem želel pokazati, da če kdaj razbiješ šipo ali vržeš žogo na cesto, to ni katastrofa. Če se igraš, je normalno, da si kdaj pa kdaj tudi potolčeš kolena ali krvaviš iz nosa. Všeč mi je, če znajo biti otroci tudi kljubovalni, da se ti znajo postaviti po robu in zagovarjati svoje želje in interese. Te najine knjige jih želijo jemati kot osebnosti in jih ne podcenjevati. Sicer še niso odrasli, a so že osebe z lastnimi pogledi. In treba jim je omogočiti, da bo iz majhne rožice zrastle drevo. To je bistvo vsega.

Bukla: V slikanici *Anton sta veliko, univerzalno zgodbo prve svetovne vojne podala skozi osebno perspektivo.*

Lucija: Meni se je zdelo to nujno potrebno storiti, ker imajo otroci neskončno veliko igrice, v katerih se streljajo, nimajo pa pojma, kaj vojna prinese na osebnem nivoju. Kako naj vejo, da je to hudo trpljenje, ko pa vidijo le spektakel z eksplozijami? Naša generacija je odraščala ob partizanskih zgodbicah, ki se jih še dobro spominjam. Sicer so bile pretirane, a kar koli si že danes mislimo o njih, so iz nas naredile pacifiste.

Damijan: Mislim, da ne gre le za vzgajanje pacifistov, to je obstransko. To ni jedro problema. Ko se prestaviš v kožo konkretnega človeka, si tudi kot bralec bolj udeležen. Zato sva se odločila za osebno zgodbo in tako bomo še nadaljevali. Vedno je bil govor le o drugi svetovni vojni, kot da prve sploh ne bi bilo. Šele ob stoti obletnici smo se nekoliko spomnili nanjo. Zdelo se mi je zelo pomembno, da se žrtvam, pa tudi preživelim, izkaže čast, saj so zelo trpeli. Ne smejo biti pozabljeni, saj so umirali, stradali in prenašali nečloveške napore. Na fronti je bil tudi moj stari oče, ki je sicer preživel, ampak tam je umrlo na milijone ljudi in tudi živali.

Lucija: Gre za avtentične zgodbe. Mi smo zadnja generacija, ki je te pričevalce še videla žive, njihove pripovedi smo dobili iz prve roke in jih zdaj predajamo naprej. Tudi slikanica je lahko spomenik. Lepo bi tudi ta pričevanja zbirati sistematično, ampak to ni več v najini moči.

Damijan: Muzejske predstavitve so prav gotovo dragocene in tudi sam sem si ogledal ogromno arhivskega gradiva. Prek slikanice pa se lahko vzpostavi še neposreden odnos. Ni teme, ki je ne bi bilo mogoče obravnavati v slikanici.

Lucija: Tabuji počasi padajo. Pri nas so izšli slikanici o Ani Frank in o Rosi Parks ter strip o koncentracijskem taborišču.

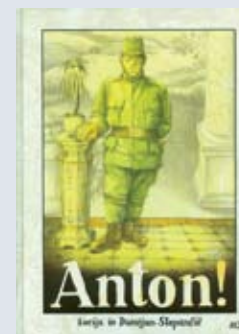
Bukla: V današnjem svetu, ki mu vlada kult zvezdnikov, se nam zdi, da življenje slehernika ni vredno zgodbe. A vidva sta s serijo zgodb o prvi svetovni vojni – poleg *Antona* v prihodnje načrtujeta še štiri nove – pokazala prav nasprotno.

Lucija: Ja, zamišljeno je, da naj bi na obletnico vsakega leta prve svetovne vojne – 1914, 1915, 1916, 1917 in 1918 – izšla po ena slikanica. Vse so zasnovane po resničnih dogodkih – nekaj je najinih sorodnikov ter starih staršev prijatelj in znanec. Med seboj so si zelo različne, vsaka pokriva drugi vidik vojne: poleg zgodb o čudežnem preživetju tako na eni kot na drugi strani še vojaško medicino, upornike in zeleni kader, pa zgodbo otroka in zgodbo živali.

Damijan: Gre za univerzalne zgodbe, ki presejajo prostor in čas. Zasnovane so na resničnih dogodkih, a so obenem nadrealistične, irealne.

Lucija: Zbirala sva te zgodbe in izkazale so se za metafizične. Skozi surov vojaški žanr se je prikazal srh, ki vsakogar pretrese do dna duše.

Damijan: Ljudje so si na fronti oblikovali rutinski vsakdanjik. Hkrati pa niso vedeli, ali bodo dočakali naslednji dan. Tolikšna negotovost te gotovo spremeni. Poveča, izostrti se ti senzibilnost, onstranstvo preži nate na vsakem koraku. Pri osemnajstih letih so doživeli strašne stvari – denimo smrt kolega, ki mu je odneslo pol glave. Zdelo se mi je nujno, da tragičnost, pa tudi metafizičnost njihovega položaja, vključim v slikanico. To so skrajne izkušnje, rob sveta. Če je slutnja tega ostala v slikanici, nama je uspelo.

Balkanalije

Odraščanje v času tranzicije

Samira Kentrić

Beletrina, zbirka Koda,
2015, t. v., 144 str., 24 €, JAK

Samira Kentrić je priznana ilustratorica in oblikovalka, ki je zdaj postregla še z izvirnim samostojnim knjižnim projektom s pomenljivim naslovom *Balkanalije*. Gre za nekakšno ilustrirano avtobiografijo njenega otroštva in odrasčanja. Ta grafično izjemno izvirna knjiga po eni strani izhaja iz jugoslovanskih (balkanskih) temeljev in dejstva, da so se v Sloveniji kot delu svoje širše domovine naselili tudi mnogi ljudje iz drugih republik, po drugi strani pa raste v slovensko osamosvojitve. Tedaj so prav ti ljudje postali nekakšni tujci, njihovi otroci pa so se začeli spoprijemati z vprašanji svoje temeljne identitete in osnovno dilemo, ali naj se povsem asimilirajo v novo okolje ali pa naj na neki nov način, ki ga morajo šele izumiti, ohranijo stik z rodno domovino svojih staršev. Jugoslovanski in postjugoslovanski čas skozi oči in risalo generacije, rojene tik pred Titovo smrtjo. > SAMO RUGELJ

Živalska kmetija

Andrej Rozman Roza

po Georgeu Orwellu

ilustracije: Damijan Stepančič

Miš, 2014, t. v., 80 str., 23,95 €, JAK

Nedavno smo dobili izvirno likovno upodobitev Orwellove *Živalske farme* z ilustracijami Petra Škerla, tokrat pa sta scenarist Andrej Rozman Roza in

stripar Damijan Stepančič (*Dama z železnim ugrizom in druge zgodbe, Trbovlje, Bohinj, Čarovnikov vajenec*) naredila še avtorsko predelavo slavne romanescne basni ter jo postavila v današnjo Slovenijo. »Farmo« sta zamenjala z »Janežičevo kmetijo«, kjer se živali uprejo pijanskemu in zatiralskemu kmetu in s hitro revolucijo prevzamejo oblast. Vodilne položaje si priskrbijo inteligentni prašiči, ki pristanejo – izključno v prid idejam preminulih očakov – celo na trgovsko

izmenjavo z ljudmi, toda dlje ko je kmetija v prašičjih rokah, večji so problemi. Izvirna zgodba postane v novi interpretaciji še bolj mračna, z izvrstnimi pesniškimi poudarki tudi groteskna, zahrbtno pa prihajajo na

... izvirna zgodba postane
v novi interpretaciji še
bolj mračna ...

površje tudi nove politične teme kot npr. ekologija, ki jih v izvirniku slutimo malo manj. Petarda za vse sisteme. > ŽIGA VALETIČ

Antigone in Sofoklova Antigona v prevodu Ivana Hribovška

Sofokles/Kajetan Gantar, Brane Senegačnik

prevod: Ivan Hribovšek

Družina, zbirka Sidera, 2014. t. v., str. 136 in 165, 60 €

Sofoklova *Antigona* je bila v slovenščino prevedena večkrat, eden prvih prevodov pa je bil delo Ivana Hriberška, ki zdaj izhaja v filološki izdaji, skupaj s spremno študijo prevoda in življenjepisom njenega prevajalca, ki sta ju sestavila ugledna slovenska klasična filologa Kajetan Gantar in Brane Senegačnik. Hriberšek (1923–1945) je bil pesnik in filolog, ki je že v mladosti, pri osemnajstih letih, prevedel to klasično dramsko delo, to pa je počel v razburkanem medvojnem času, ki mu kot vase umaknjemu in zadržanemu človeku ni prizanašal. Med vojno se je nekaj

Drame

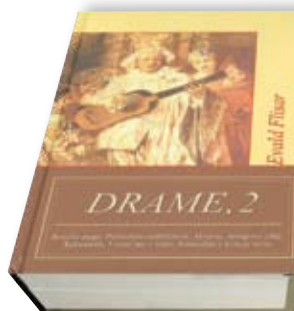
Emil Filipčič

Cankarjeva založba,

2014, t. v., 715 str., 39,96 €, JAK

Filipčič ni samo avtor legendarne *Butnske*, ampak tudi eden naših najpomembnejših dramskih piscev, zato je treba antologijsko izdajo njegovih devetih dram (nekatero doslej še niso bile izdane) samo pozdraviti. Gre za vsebinsko in slogovno raznolika besedila, ki pa se jih avtor loteva s popolno umetniško svobodo. Ob sosedovem Lojzetu se znajde Kronos, včasih tudi vesoljec, policajji prebirajo Kanta in Psiha je ena fejest slovenska baba; kratka, svet je v nenehnem pogonu, ki nazadnje preraste v grotesken kaos vseh mogočih kulturnih referenc in jezikovnih registrov. Filipčič ob tem zruši ali na novo interpretira mite, parodira zgodovinske osebnosti in dogodke, prepleta literarne žanre, pri tem pa izpostavlja probleme, ob katerih se zdi, kot bi se čas ustavil: korupcija, politično kadrovanje, nepotizem, terorizem, ameriška invazija. To ni le zajeten knjižni »špeh«, ampak tudi odlična priložnost, da se Filipčičeva dramatika spet znajde na slovenskem odru, kjer je bila nazadnje leta 1996. Ob aktualnosti dram je nenavadno, da so gledališki ustvarjalci nanj povsem pozabili. Je Filipčič danes preradikalen? > KRISTINA SLUGA

Drame, 2

Evald Flisar

Vodnikova založba (DSKG) in Sodobnost International, 2015, t. v., 587 str., 29,90 €

Leta 2006 je že izšla prva knjiga z gledno urejenih Flisarjevih dram, zdaj pa se ji pridružuje še druga, v kateri so *Sončne pege, Poslednja nedolžnost, Akvarij, Antigona zdaj, Šakuntala, Vzemi me v roke*

in *Komedija o koncu sveta*. Tudi ta se ponaša z obsežnim razlagalnim aparatom o Flisarjevi dramatik, saj sta na začetku knjige objavljeni besedili o Flisarjevem dramskem ustvarjanju, pri čemer Nika Leskovšek piše o avtorjevem dramskem svetu, Susan Smith Nash pa o ameriškem pogledu na njegove drame. V nadaljevanju pa ima vsaka od objavljenih dram vsaj eno spremno študijo (nekatero celo tri), v katerih ugledni slovenski dramski analitiki – od Tarasa Kermaunerja, Blaža Lukana in Barbare Orel pa do Tee Štoka, Iva Svetine in Borisa Novaka – kontekstualizirajo posamezno Flisarjevo dramsko besedilo. Flisarjeve drame kot postapokaliptične tragikomedije, ki se, potem ko je že vse končano, ozirajo nazaj in z obešenjaškim humorjem vse skupaj analizirajo retrospektivno in z mrtvo hladno distanco. > SAMO RUGELJ

časa izogibal vojaškemu vpoklicu, potem pa se je moral že ob njenem koncu, decembra 1944, vseeno odločiti, kam bo odšel. Odločil se je za domobrance, kjer je preživel nekaj mesecev ter bil potem najverjetneje ubit v povojnih pobojih. Njegovo ustvarjalno obdobje je bilo torej zelo kratko, gradiva o njem je malo, poleg tega pa je bila v Sloveniji njegova poezija na indeksu prepovedanih knjig in zato dolgo časa težko dostopna. Leta 1970 je bil Hribovšek sprejet v antologijo slovenskega pesništva, leta 2010 pa je bil kot klasik sprejet v zbirko Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev. Komplet teh dveh knjig je izšel v prestižni zbirki Sidera, v kateri so (v prevodu Braneta Senegačnika) leta 2013 izšli tudi Pindarjevi *Slavospevi*. > SAMO RUGELJ

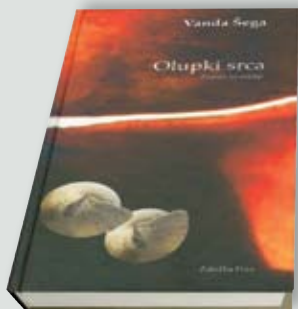

Olupki srca

Psalmi za sožitje

Vanda Šega

Fran, 2015, t. v., 125 str., 19,90 €

Pesnica in pisateljica tudi v zadnji zbirki ostaja zvesta intimistični poeziji. Knjigo, ki sta jo s spremnima zapisoma na pot pospremila velika slovenska pesnika Neža Maurer in Ciril Zlobec, Šegova posveča svojim staršem. Avtoričino spominjanje, ki ga prebujajo različni vonji in podobe toplega doma, iz družinske intimne seže na polje občeloveškosti, predvsem v izpovedovanju tragike vojnega nasilja, ki je zaznamovalo tudi njeno družino. To so rahločutne pesmi, s katerimi je spomin zavezan večnosti: »V besede sem vaju shranila, / da bosta vedno tu.« > KRISTINA SLUGA

Vanda Šega

Kako postati človek

Aleš Debeljak

Cankarjeva založba, zbirka Poezija, 2014, t. v., 111 str., 24,94 €, JAK

Nova, deveta pesniška zbirka profesorja, esejista in pesnika Aleša Debeljaka (1961) je svojevrstna kombinacija pesmi, ilustracije in fotografij (knjigo je oblikovala Tanja Radež). V njej nam pesnik prinaša pesmi v prozi, ki se naslanjajo na enciklopedično knjigo *Mladi vedež*, ki je v mladosti zaznamovala mnoge generacije, tudi njegovo. Zbirka prinaša 25 pesmi, vsaka posebej pa temelji na enem od gesel iz *Mladega vedeža* (vsaka abecedna črka ima po eno geslo), kar predstavlja izhodišče za enostransko Debeljakovo pesem. Te nas, vsaka na svoj način in s svojimi zavirami in nepredvidljivimi ovinki, vodijo v avtorjevo oziroma našo skupno preteklost, vsako geslo v pesniku zbudi plaz asociacij in prigod iz njegove mladosti in odrasčanja, od družinskih potovanj, preživljanja poletnih počitnic do bivanja v bolnišnici, ki jih pred nami spleta v lirične in nostalgije zapise o času, ko so bile reči še precej drugačne, kot so danes. Ne brez razloga je Debeljak to knjigo posvetil svojim otrokom, saj gre za unikatno poetsko (avto)biografijo nekega časa, ki bo ostal, zapisan in shranjen med platnicami, spomin tudi za prihodnje generacije. > SAMO RUGELJ

Ostani

Nataša Velikonja

Škuc, 2014, m. v., 89 str., 18 €, JAK

Nataša Velikonja je sociologinja in borca za pravice istospolno usmerjenih, *Ostani* pa je že njena peta pesniška zbirka, s katero nadaljuje tradicijo ljubezenske in družbenokritične poezije. Že prva pesem *Ko naju ni bilo* jasno napove glavne teme zbirke – raziskovanje in opisovanje lezbičnega življenja in lezbične scene, soočanje s problemi nesprejemanja v družbi in obenem soočanje s problemi v vsakdanjih odnosih, z iskanjem samega sebe, z iskanjem svojega prostora pod soncem. Gre za ljubezensko poezijo, združeno z elementi liričnosti, družbenokritičnosti ter nenehnega nihanja od intimnega do javnega, skozi celotno zbirko pa lahko začutimo močne občutke jeze in nezadovoljstva. > NEŽA POZNIČ

S.O.N.E.T.I.

Martin Marion

Celjska Mohorjeva družba, 2015, m. v., 135 str., 15 €

Vsestranski ustvarjalec se kot šolan igralec največ posveča gledališkemu odrom v tujini, zaigral pa je tudi v nekaj filmih. V literarne vode je doslej že zajadral z zbirko uglasbenih otroških pesmic, tokratna pa je namenjena odraslim bralcem. V njej je združil cikla *Soneti Abeceti* in *100 sonetov*. Ti so začeli nastajati povsem spontano, a se med pisanjem večkrat izkazali za trd oreh. Marionovi soneti niso pisani v visokopoetičnem jeziku, kar pa niti ni bil njegov namen. V prvi vrsti je želel hudomušno in radoživo upesniti radosti in tegobe življenja ter pesnjenja, kar mu je tudi uspelo. > KRISTINA SLUGA

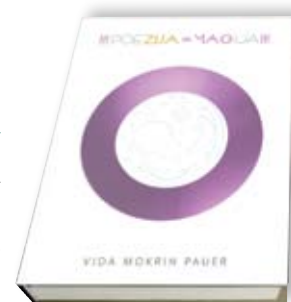

!!! Poezija = Magija !!!

Vida Mokrin Pauer

Ph RED, 2014, m. v., 122 str., 17 €

Kot zapiše znana primorska pesnica v novi zbirki, gre za poezijo, ki zdravi, zato na priloženi zgoščenki zazveni tudi z avtoričinim glasom in uglasbitvijo Aleksandra Arsova. Vsaka Vidina pesem je manifest radosti, ki jo šteje za najvišje čustvo. Gre za poezijo, prekipajočo od življenja, zanosne ljubezni do vseh živih bitij, strasti, topline, pa tudi miru, duhovitosti in besednih igrarij, kar odsevajo naslednji verzi: »Svet brez terorja / je spleten iz humorja. / V džungli radostnih ritk / duša s hvaležnostjo najde stik.« > KRISTINA SLUGA

www.mladika.com
Ul. Donizetti 3 - Trst, tel. +39 0403480818
uprava@mladika.com

Miroslav Košuta
Dnevnik o lastovičjem gnezdu
72 str. 16,00€

Miroslav Košuta
Zapisi na orošeno okno
476 str. 22,00€

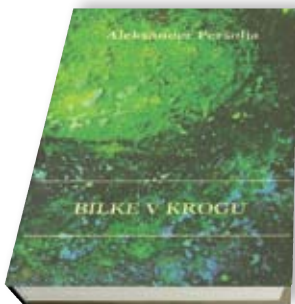
Distribucija v Sloveniji
založba Primus: info@primus.si

Bilke v krogu

Aleksander Peršolja

KUD Apokalipsa, 2014, m. v., 67 str., 16 €

Kraški pesnik v novi zbirki z vso silovitostjo vstopa v polje bivanjskosti. Že v prvem ciklu *Vesolje je ponorelo* smo pričla pesnikovemu *uvidu* oziroma *razstiranju* (I. Osojnik), ki je nujen za razkritje resnične podobe današnjega časa: »Tisto noč se je neka zvezda / zazrla vame in mi odpirala oči zavesti, / morda duše, morda telesa.« Boleča izpoved, ki jo navdihuje kraška kamnita goličava, upesnjuje človekovo neizbrisno povezanost z naravo, v neprizanesljivem izpovedovanju in iskanju resnice pa ostaja zvesta temeljni pesnikovi nalogi. > KRISTINA SLUGA

V tvojem objemu je prostor zame

Taja Kramberger

Center za slovensko književnost, zbirka Aleph, 2014, m. v., 255 str., 20 €, JAK

Taja Kramberger

Taja Kramberger, doktorica zgodovine, zgodovinske antropologije, pesnica in družbena aktivistka, v zbirki pesmi nepopustljivo, z dvignjeno glavo zre v obličje domovine, ki jo je zapustila, »ker niso odšli tisti, ki bi morali. / Toda tisti, ki bi morali, živijo / v pogojniku, železniku, pogoltniku / in ne v sedanjiku in solidarniku.« Njen nagovor je osebno prizadet; podoživlja občutja izdajstva, pregona in tišine, zavratne spremljevalke strahopetnih. A diagnostika bolne, gnijoče družbe seveda presega raven posamičnega. Avtorica najdeva duhovne prednice v pesnicah in stoji z ramo ob rami z izkoriščanimi, saj se zaveda, da stavka ni »naravna katastrofa«. V zbirki pa je slišati tudi drugačne tone, saj se pesnica trudi »izpljuniti / – enkrat za vselej – / grenke pečke«. Tako vzporedno potekata dva procesa: »Ločila sem se od črede / in njenega goniča – in se s tem / obsodila na smrt« ter »Ločila sem se od črede / in njenega goniča – in se s tem / zavezala življenju.« > MAŠA OGRIZEK

Slovenske pisarije

Milan Petek Levokov

KUD Apokalipsa, 2014, m. v., 94 str., 16 €

Novogoričana Levokova ni treba posebej predstavljati, saj je na domačem literarnem prizorišču, kjer se suvereno giblje tako v poeziji kot prozi, navzoč že vrsto let. Je eden tistih redkih avtorjev, ki življenje pretresa s humorjem, za povrh pa še z dobršno mero sarkazma.

Zbirka, ki reče bobu bob, se loteva vsega in vsakogar, pa naj bodo tarča posmeha ministri (*V Ljubljani je en minister*) ali naša ljuba majhna deželca malih ljudi, hkrati pa brez zadržkov tematizira tudi aktualne probleme (*Burka o izbrisanih*). Toplo priporočam ... saj veste, smeh osvobaja. > KRISTINA SLUGA

Obešanje na zvon

Stanislava Repar

KUD Apokalipsa, 2014, m. v., 63 str., 15 €, JAK

Poezija dvodomske – piše tako v slovaščini kot slovenščini – vsestranske ustvarjalke postavlja pred bralca velik izziv, saj gre za hermetično, s simboli in metaforami zastrto poezijo, ki rade volje posega tudi po medbesedilnosti. Slogovno in vsebinsko raznovrstna zbirka obsega izpovedne pesmi, pesmi v prozi in jezikovne igrarije, ki jih še podkrepi abstraktna vizualna podoba, medtem ko vsebinsko razpira bivanjske teme, je družbenokritična, pri tem pa še posebej izpostavlja položaj in vlogo ženske v družbi. > KRISTINA SLUGA

Šumenja

Tina Kozin

LUD Literatura, zbirka Prišleki, 2014, m. v., 79 str., 19 €, JAK

V drugi zbirki je literarna kritičarka in urednica še izmojstrila svojo pesniško pisavo, s katero, kot pove že naslov, raziskuje temeljno govorico sveta: šumenje. Zbirka, ki tematsko sega na različna področja (*Čas smolarjenja, Pilotiranje, Svetloba*), v osnovi upesnjuje občutji zblíževanja in oddaljevanja – človeka s človekom, človeka z naravo, pesnika s poezijo ... Pri tem ni pomembna le vsebina, ampak tudi zven in vizualni vtis besede ter s kakšnim občutkom ta seže v bralca. Zato je povsem razumljivo, da pesnica ponekod uporabi tehnične izraze, kot so *pilotiranje, nadgradnja, predelava*. Zbirka je odlična zato, ker je vsebinsko večpomenska in s tem odprta za različne interpretacije, medtem ko je njena arhitekturna kompozicija skrajno premišljena. Takšna poezija je danes prej izjema kot pravilo. > KRISTINA SLUGA

Natečaj
za izvirna besedila in likovna dela
o osrečujočih izkustvih bližine
v barvah utripajo bližine.
Rok prijave je 5. 5. 2015.

Založba Fran
www.zalozba-fran.com

Vanda Šega
Olupki srca
Psalmi za sožitje

Spremna beseda: Ciril Zlobec
Besede knjigi na pol: Neža Maurer
Založba Fran, Celovec, 2015, trda vezava, 128 strani
ISBN 978-3-902832-06-1, 19,90 €

Danes moje oči gledajo navznoter. Danes vidijo babico, mamo in očeta – drugače. Z druge razdalje, z drugega kota. Znotraj je vse še jasno. Zgodbe, imena, pripovedi ... Deklica v meni je počasi sestavila vse slike, zložila porumenele fotografije, odprla vse predale in šatulje, kjer so odložili sebe, svoj čas. Za svojega je sprejela njihov strah, njihov pogum, njihov ponos in njihove sanje.
Iz uvodne misli Vande Šega

Na obronkih suhega jezera

Pravljice

Vinko Šega

Družina, 2014, m. v., 132 str., 16,90 €

Vinko Šega je bil rojen leta 1917 v Grahovem pri Cerknici, v duhovnika je bil posvečen leta 1943, manj kot deset let za tem pa je bil krivično obsojen in zaprt. Med bivanjem v zaporu je svojim sojetnikom pripovedoval pravljice, ki se jih je spomnil še iz otroštva – nekatere bolj versko obarvane, druge malo manj. Te pravljice je pripovedoval tudi po prihodu iz zapora in v zadnjih letih pred smrtjo si je zaželel, da bi jih lahko izdal v zbirki z naslovom *Na obronkih suhega jezera* – naslov, razumljiv vsakemu, ki pozna njegov rojstni kraj. Zbirka nam tako prinaša obilo čudovitih pravljic, ki so polne življenjskih nauk, humorja in folklore, ne manjka pa tudi takih z bolj resno, že skorajda strašljivo vsebino, kot sta na primer pravljici *Dva pogreba in Strah v cerkvi*. Za tiste, ki o pravljicah in folklori želijo vedeti kaj več, pa je spremno besedo k zbirki napisala Marija Stanonik. > **NEŽA POZNIČ**

Hodi za menoj!

Prerokba iz Assisija 1

Isabelle Laurent

prevod: Lucija Rifel

Družina, 2014, m. v., 245 str., 22,90 €

Duh Franciška Asiškega je živ še danes, čeprav je živel pred 800 leti; njegova zgodba pa nagovarja tako verne kot neverne. Njegov pogum, pustiti vse posvetne stvari in bogastvo ter ga razdati ubogim in pomoči potrebnim in slediti božjemu klicu, je v ozadju prvega dela romana, v katerem se prepletejo štiri osebe in njihove sodobne zgodbe, ki jih povezuje čuteč in ljubezniv pater Antoine. Naključij ni, so srečanja, ki spremenijo življenje vsakega od glavnih protagonistov. Spremenijo jih pravzaprav zaupanje, odpuščanje in brezpogojna ljubezen, kljub temu da se njihove poti sprva razhajajo in se zdi nemogoče, da bi jih usoda povezala. Nič ni izgubljenega, kjer tli le drobna božja iskra upanja. V Assisiju se tako srečajo in zgodba se razplete. Napeta, skrivnostna pustolovščina, ki se konča tam, kjer se vse pravzaprav začne – v Ljubezni. > **SABINA BURKELJCA**

Magične zgodbe starega Egipta

Alma M. Karlin; prevod: Jerneja Jezernik

Sanje, zbirka Sanje, 2015, t. v., 125 str., 21 €, JAK

V letih tik pred prvo svetovno vojno se je slovita Celjanka Alma M. Karlin (1889–1950) med študijem v Londonu v Britanskem muzeju prvič srečala s staroegipčansko civilizacijo, ki jo je takoj očarala. Kasneje pa je na svoji poti okoli sveta obiskala afriško celino in jo občutila kot »deželo skrivnostnih urokov in potopljenih kultur«. Karlina velja za prvo belopolto žensko, ki je na začetku 20. stoletja sama prepotovala ves svet, in to ne kot turistka, temveč kot raziskovalka in ustvarjalca. Po svetu je neprekinjeno potovala osem let, med potjo pa se je ves čas tudi sama preživljala s svojim znanjem.

V slikovno bogati monografiji, ki izhaja ob 125. obletnici pisateljičinega rojstva, smo tako priča bogatemu naboru staroegipčanskih

zgodb, ki so polnile domišljijo slavne popotnice predvsem v zadnjih letih njene ustvarjalne dobe. Knjiga se začne z doslej še neobjavljeno novelo *Tutmozi-ov zdravnik*, ki jo je kot eno zadnjih daljših proznih besedil napisala dve leti pred smrtjo, nadaljuje s štirimi kratkimi magičnimi zgodbami z bogatim duhov-

... skrivnostni uroki in potopljene kulture ...

nim sporočilom (*Zlata pot v puščavo, Klic iz kraljestva senc, Rajeve svečenica in Razvozljano število*) in sklene z obsežnim spremnim zapisom Jerneje Jezernik, velike poznavalke življenja in dela Karlina. Tipkopisi objavljenih zgodb pa

so varno shranjeni v rokopisnem oddelku NUK-a v Ljubljani in Berlinski državni knjižnici. > **RENATE RUGELJ**

Vesna V. Godina predstavlja knjigo, ki bo razdelila Slovence:

Zablode postsocializma

Srečanja z avtorico:

- 13. april, ob 19.00, Rotary klub, Velenje
- 14. april, ob 19.00, knjižnica Kamnik
- 15. april, ob 18.00, Infopeka, Maribor
- 16. april, ob 18.00, knjižnica Litija
- 17. april, ob 17.00, Živa Center, Ljubljana
- 21. april, ob 17.00, Klub politologov, FDV, Ljubljana
- 22. april, ob 17.00, Zveza univerzitetnih izobraženk Slovenije, Ljubljana
- 19. maj, ob 17.00, Ljudska univerza, Murska Sobota
- 26. maj, ob 13.30, Gospodarska zbornica Dolenjske in Bele Krajine, Novo mesto
- 26. maj, ob 18.00, knjižnica Otona Župančiča, Ljubljana
- 27. maj, ob 19.00, Huda pokušnja!, Muzikafe, Ptuj

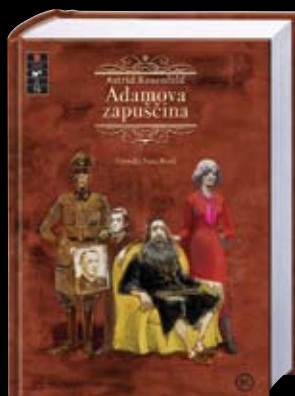

POROČENA SVA, A SE SPLOH NE POZNAVA ...

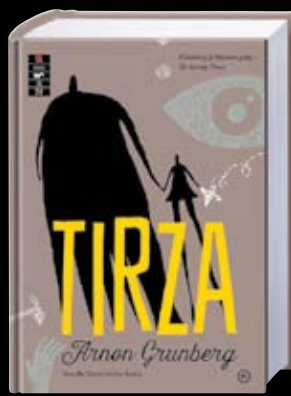

Odlični italijanski roman o medsebojnih odnosih, usodnem pomanjkanju dialoga med zakoncema in pomembnosti drobnih stvari ...

Na svoj seznam **NUJNO PREBERI** dodajte še:

Ganljiva zgodba, ki bridko-šaljivo spregovori o zapuščini judovskih pogromov.

Roman priznanega in večkrat nagrajenega nizozemskega pisatelja.

Prevedeno leposlovje

HHhH

Laurent Binet

prevod: Vesna Velkovrh Bukilica
Mladinska knjiga, zbirka Roman,
2015, t. v., 420 str., 32,96 €

Za ta izvrstni francoski hibridni roman, ki je izvirno izšel leta 2010, je Laurent Binet (1972) dobil ugledno Goucourtovo nagrado za prvenec. Bralca sodobne (tudi metafikcijske) literature pritegne že takoj na začetku, ko avtor citira Čeha Milana Kundero, ki v svoji *Knjigi sme-*

ha in pozabe (tudi prevedeni v slovenščino) namiguje, da ga je kar malo sram, ko mora svoje like, izmišljene like, poimenovati. Kaj je banalnjšega, razmišlja Binet, od tega, da mora pisatelj v svojem otročjem prizadevanju za realistični učinek izmišljenemu liku navesti izmišljeno ime? Ta poanta s prve strani romana lepo uokvirja Binetova prizadevanja pri njegovem konceptu graditve literature. Roman *HHhH* namreč temelji na resnični zgodbi. Njegov naslov je dejansko kratica rekla »Himmlers Hirn heisst Heydrich« ali »Himmlerjevi možgani se imenujejo Heydrich«, pri čemer je Heydrich tisti Reinhard Heydrich, ki je med drugo svetovno vojno veljal za enega najnevarnejših ljudi tretjega rajha. Imenovali so ga tudi praški klavec, vse dokler ni leta 1942 v Pragi postal tarča t. i. operacije Antropoid, v okviru katere sta odpornika Slovak Jozef Gabčík in Čeh Jan Kubiš nanj izvedla atentat. Ta sicer ni bil povsem uspešen, Heydrich ni umrl na kraju napada, vendar pa je zaradi hude okužbe, ki je bila posledica rane, pozneje v bolnišnici vseeno umrl.

Zgodba o atentatu in njegovih protagonistih je seveda že dobro znana ter upodobljena v več knjigah in tudi filmih, zato v primeru romana *HHhH* navduši predvsem način obdelave teme. Binet se zgodbe namreč loti s trenutne perspektive in v prvi osebi upodobi pisatelja (torej samega sebe), ki si prizadeva narediti čim boljši (morda najboljši), vsekakor pa najbolj avtentičen portret tako obdobja kot vseh ključnih likov tega dogodka, ki je v nekem okviru gotovo spremenil potek druge svetovne vojne in s tem tok zgodovine. Po eni strani tako skuša avtor skozi svoj roman do skrajnosti izkoristiti dramaturški potencial resnične zgodbe, v kateri med seboj vzporeja življenjske zgodbe in psihološke profile glavnih junakov te srhljive in napete zgodovinske drame, ob tem pa seveda skuša osvetliti vse okoliščine, ki so privedle do končnega vrhunca. Po drugi strani pa nam z vidika avtorja predstavlja tudi ustvarjalno plat nastajanja tega besedila, pri katerem se mora njegov ustvarjalec na podlagi dostopnih virov ves čas odločati, kako bo strukturalno svoje pisanje, kaj bo uporabil in česa ne in koliko zastranitev od glavne zgodbe si lahko privoščil, da ne bo odgnal bralca. Pri tem Binet izzivalno vpečuje tudi druga, že obstoječa literarna in filmska dela na to temo, saj kritično analizira njihove slabosti in prednosti, razkriva, kje so njihovi avtorji svojo pripoved prikrojili po svoje, saj za določene detajle ni nobenih zgodovinskih virov, drugim piscem zavida domiselne rešitve in podobno. *HHhH* se tako bere kot izvrstni romaneskni klon dveh literarnih žanrov ...

... romaneskni klon
dveh literarnih
žanrov ...

plat nastajanja tega besedila, pri katerem se mora njegov ustvarjalec na podlagi dostopnih virov ves čas odločati, kako bo strukturalno svoje pisanje, kaj bo uporabil in česa ne in koliko zastranitev od glavne zgodbe si lahko privoščil, da ne bo odgnal bralca. Pri tem Binet izzivalno vpečuje tudi druga, že obstoječa literarna in filmska dela na to temo, saj kritično analizira njihove slabosti in prednosti, razkriva, kje so njihovi avtorji svojo pripoved prikrojili po svoje, saj za določene detajle ni nobenih zgodovinskih virov, drugim piscem zavida domiselne rešitve in podobno. *HHhH* se tako bere kot izvrstni romaneskni klon dveh literarnih žanrov, zgodovinske srhljivke o resničnih zgodovinskih dogodkih in metafikcijskega romana o pisateljskem ustvarjanju. Pri tem pa se avtor potrudi, da do konca ostane avtentičen in bralca prepriča, da si ne izmišljuje niti na ravni zgodovinske zgodbe, ki jo pripoveduje, niti na ravni pripovedi o ustvarjalnih dilemah pri pisanju in literariziranju te zgodovinske zgodbe. *HHhH* je torej roman, ki izpiše celo dvakratno resničnost, tako zgodovinsko, na kateri temelji, kot ustvarjalno, iz katere nastaja. Eden od literarnih presežkov tega leta. > SAMO RUGELJ

Najhitreje do knjig: v knjigarnah
 www.emka.si 080 12 05

70 LET

Clara

Janice Galloway

prevod: Jure Potokar

Beletrina, 2015, t. v., 547 str., 29 €, JAK

Janice Galloway

Avtorica je osrednjo junakinjo obsežnega romana v naslovu zavestno osvobodila njenega znanega priimka Schumann in jo tako simbolno iztrgala iz sence moža, slavnega skladatelja. Clara je bila v 19. stoletju ena najboljših pianistk in nadarjena skladateljica, a se je morala kot ženska – in mati osmih otrok – vse življenje boriti za pravico do ustvarjanja. Ob pretanjenem portretu umetnice, avtorica z enciklopedično natančnostjo poustvari duh časa, ko so bile ženske še tesno spete s tradicionalnimi družbenimi vlogami »dobre hčerke« in pozneje »dobre žene«, ko so se vzpenjali virtuozni in potovali širom Evrope, ko je klavir postal razširjen instrument meščanskih družin, ko je kočijo zamenjal vlak ipd. Pomemben tematski poudarek je tudi duševna bolezen, saj je Clara skrbela za svojega duševno bolnega moža, dokler ni mlada ovdovela, a potem še dolgo s svojimi koncerti obujala v življenje njegovo glasbo. > **MAŠA OGRIZEK**

Ob pretanjenem portretu umetnice, avtorica z enciklopedično natančnostjo poustvari duh časa, ko so bile ženske še tesno spete s tradicionalnimi družbenimi vlogami »dobre hčerke« in pozneje »dobre žene«, ko so se vzpenjali virtuozni in potovali širom Evrope, ko je klavir postal razširjen instrument meščanskih družin, ko je kočijo zamenjal vlak ipd. Pomemben tematski poudarek je tudi duševna bolezen, saj je Clara skrbela za svojega duševno bolnega moža, dokler ni mlada ovdovela, a potem še dolgo s svojimi koncerti obujala v življenje njegovo glasbo. > **MAŠA OGRIZEK**

Leta

Virginia Woolf

prevod: Jana Unuk

KUD Police Dubove, Zveza Modro-bela ptica,

2014, m. v., 497 str., 29,90 €

Roman je družinska saga rodbine Parfighterjevih, ki sledi življenjskim premenam njenih članov – predvsem žensk – med letoma 1880 in 1936. Dogajanje se pretaka počasi in drsi po drobnih, na videz nepomembnih detajlih, iz katerih pa avtorica skupaj z avtentičnim zgodovinskim kontekstom gradi natančno, tu in tam celo dokumentarno podobo epohe. V ospredju sta temi spola in razreda, ki se večkrat tudi stakneta. Služinčad je zataknjena v kletah viktorijanskih hiš, a tudi na videz privilegirano življenje viktorijanskih žensk višjega srednjega razreda je v resnici ujeto v patriarhalno hišo; zato se jim manj regulirano življenje nižjih slojev včasih zdi privlačnejše. Na začetku romana tek ženskih življenj odločilno zarisujejo moški – očetje, bratje, možje – tekom desetletij pa zacementirano patriarhalno ureditev začnejo razbijati sufražetke, ki ženskam prinesejo glas. > **MAŠA OGRIZEK**

Tirza

Arnon Grunberg

prevod: Mateja Seliškar Kenda

Mladinska knjiga, zbirka Roman, 2015, t. v., 450 str., 32,96 €

Grunberg (1971) velja za enega najpomembnejših sodobnih nizozemskih pisateljev, njegov roman *Tirza* pa za njegovo najboljšo delo (izšlo je leta 2006), ki je poleg literarnih nagrad leta 2010 doživelo tudi filmsko ekranizacijo. Glavni junak tega živahno pisanega ironičnega romana je rahlo upehani in v prezgodnjo upokojitev potisnjeni Jörgen Hofmeester, ki je imel svojčas vse, od prekrasne žene in hčerk ter hiše v lepem predelu Amsterdama do denarja na švicarskem računu. A potem ga je pred časom zapustila žena ter ga pustila živeti z dvema hčerka (čeprav mu tudi potem še ne da miru), od katerih se je ena tudi

Trikrat ob zori

Alessandro Baricco

prevod: Janko Petrovec

Cankarjeva založba,

2015, t. v., 103 str., 19,95 €

Alessandro Baricco

Kratki roman znanega italijanskega pisatelja, ki ga v slovenščini že poznamo po delih *Svila*, *Devetsto*, *Ta zgodba*, lani pa je izšel še virtuozni *Mr Gwyn*, je domiselni literarni eksperiment (izvirno je izšel leta 2011 kot nekakšen stranski proizvod *Mr Gwyn*a iz istega leta), v katerem Baricco izvirno preigra tri unikatna srečanja enega para. Pri tem je, s čimer avtor izpričuje možnosti literature, ki presegajo realno življenje, vsako

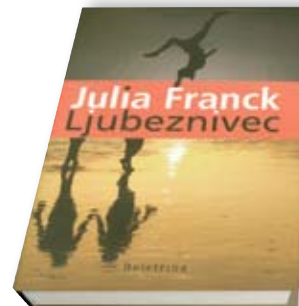
od njih prvo, zadnje, hkrati pa tudi poslednje. V prvem delu pretežno dialoškega triptiha Baricco nastavi glavna lika, žensko v večerni obleki, ki vsa utrujena proti jutru pride v hotel, kjer se zaplete v pogovor z moškim, ki ob tej nenavadni uri sedi v kotu avle. Po vse živahnejšem pogovoru in njenem odhodu v sobo na koncu prvega dela nas pisatelj pripelje do presenetljivega konca. V drugem in tretjem delu pa junaka bistro preobrne in njuni vnovični srečanja postavi na nova izhodišča. Iskrivo. > **SAMO RUGELJ**

Ljubeznivec

Julia Franck

prevod: Mojca Kranjc

Beletrina, 2015, t. v., 226 str., 23 €, JAK

Tramvajaska nesreča usodno preplete življenja treh stanovalcev iste hiše: v nesreči preminule bogate dedinje Charlotte, klovnese Beyle in pianista Alberta. Slednja, ki sta bila ob nesreči navzoča, se spustita v strastno ljubezensko razmerje, nad katerim ves čas visi senca Charlottine smrti in Albertovega skrivnostnega življenja. Beyla, ki si že obsesivno skuša izboriti prostor v Albertovem življenju, postane še bolj sumničava, ko izve, da je ljubimkal tudi s Charlotte. Da bi pomirila svojo vest in Alberta oprala domnevne krivde, želi po vsej sili razvozlati okoliščine nesreče. Pri tem pa vse bolj spoznava, da resničnih Alberta in Charlotte sploh ne pozna. Ena najpomembnejših nemških avtoric v detektivsko zasnovani zgodbi zelo rahločutno spregovori o ljubezensko-erotičnem razmerju, v katerem se želja po razkritju in zaupanju sooči s strahom pred brezpogojno predanostjo. > **KRISTINA SLUGA**

kmalu odselila od njega. Edini del sveta, ki ima za Jörgena še smisel, je njegova ljubljena hčerka Tirza, ki ji posveča vso svojo energijo, medtem ko se bori z duhovi iz lastne preteklosti. A tudi Tirza je vse večja in vse bolj odrasla, in ko napolni osemnajst let, se s svojim fantom odpravi na počitnice v Namibijo. Ko se, kljub dogovoru, ne javi niti po sedmih dneh od odhoda, to Jörgena spodbudi k odločitvam, da bo še odšel v Namibijo in jo skušal poiskati. S tem se začne še ena njegova dogodivščina z nepredvidljivimi posledicami. Gostobesedno pisan roman, ki bralca ne izpusti iz svojih krempljev. > **SAMO RUGELJ**

Smrti ni

Črtice o vojni

Andrej Platonov

prevod: Simon Dobravec

UMco, zbirka Ruska Misel,

2015, m. v., 729 str., 28,90 €

Platonov (1899–1951) je eden največjih ruskih pisateljev 20. stoletja, marsikdo pa ga po njegovi izrazni moči primerja tudi z Dostojevskim. Njegova dela iz dvajsetih in tridesetih let prejšnjega stoletja so bila med Stalinovim obdobjem, ki je imel do njega zelo ambivalenten odnos, v veliki meri porinjena v ozadje, ponovno pa so se začela pojavljati v šestdesetih letih. Najpomembnejše njegovo delo je roman *Čevengur*, ki je bil v Franciji objavljen šele leta 1972, v slovenščino pa preveden leta 1994 (slovenskim bralcem je poleg tega v knjižni obliki dostopna tudi njegova zbirka kratkih zgodb *Morje mladosti* – 1934, sl. prevod 2007). Zgodbe in romani Platonova izražajo vplive kolektivizacije in industrializacije na kmete. Njegov izvorni jezik spodkopava »uradno«
pripovedništvo tega obdobja. Utopična proza, obarvana s krščansko simboliko ter satiro, prikazuje sovjetsko družbo v času socializma, zato so Platonova razglasili za anarhista in antikomunista. Med vojno, ko je veliko pisal, je zbolel za tuberkulozo in umrl leta 1951. Čeprav je bil razmeroma neznan v času svoje smrti, je bil njegov vpliv na poznejše pisatelje precejšen, aktualen pa ostaja vse do današnjih dni. V knjigi *Smrti ni* so zbrane njegove črtice iz časa druge svetovne vojne, ki so se šele

nedavno, očiščene sovjetske cenzure in številnih uredniških popravkov, k bralcu vrnilo v svoji izvorni obliki. Te legendarne kratke zgodbe so vsekakor nekaj posebnega, saj se ujemajo s splošnim ideološkim kontekstom v času svojega nastanka, hkrati pa imajo specifično in-

... eden največjih ruskih pisateljev 20. stoletja ...

tonacijo in povednost. Ne samo v tisti ruski literaturi, ki svojo osnovo črpa v vojaškem življenju, tudi v širšem literarnem smislu pomeni vojaška platonovščina enega izmed redkih in izvirnih pojavov izjemno pretanjene duhovne proze. *Črtice o vojni* so pazljivo in doživeto izpisane eksistencialistične povesti o junakih, mučencih in reševalcih življenja. »Uporniki so, ker ljubijo svoje otroke bolj, kot sovražijo Hitlerja,«
je ob njihovem pisanju zapisal Platonov leta 1943. Platonova so uvrščali v različne literarne struje, saj so ga imenovali realist, a tudi socrealist, nadrealist, postmodernist, utopist in tudi antiutopist, saj je v njegovem literarnem svetu mogoče najti lastnosti najrazličnejših stilov, poetik, ideoloških in filozofskih sistemov. Ne glede na to pa Platonov s svojim pisanjem premore svojevrstno poetiko spomina, s čimer je več kot izpolnil temeljno nalogo, ki jo ima po njegovem mnenju umetnost: »Spreminjanje estetike v etiko.«
Knjiga *Smrti ni* prihaja med slovenske bralce ob sedemdeseti obletnici konca druge svetovne vojne. > SAMO RUGELJ

Starec

Jurij Trifonov; prevod: Lijana Dejak

Cankarjeva založba, 2014, t. v., 212 str., 29,95 €, JAK

Umetelno sestavljeni roman Jurija Trifonova (1925–1981), ki je slovel kot vodilni predstavnik t. i. sovjetske urbane proze in bil ključna ruska literarna figura šestdesetih in sedemdesetih let, pri čemer *Starca* iz leta 1978 smatrajo za njegovo najbolj zrelo delo (v slovenščini imamo preveden še njegov roman *Hiša na nabrežju*). Glavni junak romana, starec iz naslova je Pavel Jevgrafovič Letunov, ki sredi poletja leta 1973 preživlja nezno vročino v naselju dač blizu Moskve ter se ukvarja z vsakodnevnimi nepomembnostmi, potem pa ga »zmoti«
pismo znanke Asje, neuslišane mladostne ljubezni, kar ga potegne v davno preteklost. V pismu se mu Asja, sicer z večletno zamudo, zahvaljuje za

Popolna akustika

Daria Bignardi; prevod: Anita Jadrič

Mladinska knjiga, 2015, t. v., 231 str., 24,94 €

Vsestranska italijanska novinarka in televizijska voditeljica, ki zase pravi, da je pisanje zgodb njena največja ljubezen in da vse drugo dela, ker pač mora preživeti, je v začetku pomladi obiskala tudi Ljubljano in Koper ter se s svojim bralci pogovarjala o slovenskem prevodu ene od njenih štirih knjig. *Popolna akustika* je roman o iskanju ljubezni, partnerskega razumevanja in tistih kratkih trenutkih sreče in popolnosti, ki so povezani z mirnostjo, ravnotežjem in popolnim zadovoljstvom v odnosu. Arno, prvoosebni pripovedovalec zgodbe, je moški v srednjih letih, čelist v orkestru slavne milanske Scale, ki tako pri svojem muziciranju kot v svojem življenju neprestano teži k popolnosti, k akustiki, v vseh stvareh. In če mu v orkestru ta akustika še nekako uspeva, se v družinskem okolju nič ne izide po njegovih popolnih načrtih. Saro, svojo ženo, prvo in zadnjo ljubezen, pozna že iz otroštva, a šele ko ta razočarana uide iz na videz idealnega zakona, ugotovi, da njene občutljive, ranjene umetniške duše nikoli ni zares poznal. V vsem tem času nekako ni premozel dovolj interesa, da bi se svoji partnerki dovolj približal, da bi poznal njene muke in trpljenje. Ko tako pred bralcem izrišuje njuno zgodbo in poskuša razumeti, zakaj je Sara pobegnila, spozna tako sebe kot ženine travme iz otroštva in se (tako kot bralec) čudi, kako lahko nekdo toliko let z nekom živi tako blizu skupaj, pa vendar tako daleč. > RENATE RUGELJ

Transatlantik

Colum McCann; prevod: Maja Ropret

Sanje, 2015, pt. v., 260 str., 17,95 €, JAK

Roman, ki ga obliva Atlantik, s svojimi valovi besed briše, kar je bilo, hkrati pa naseljuje novo s starim. Zgodbe, ki so se zgodile, so še zmeraj žive, utripajo v času, ki je, četudi čas, ki je, tega noče in ne ve, piše v uvodnem motu knjige. »Nekoga jutra se zbudiš v zavijanju severnomisurijske zime, že naslednji hip si na palubi transatlantske križarke, potlej si sam v Rimu, teden za tem si v Barceloni ...«
Prelivajo se stoletja, a roka, ki je pisala ta roman, je napisala eno samo brezčasno zgodbo, četudi se zgodbe odvijajo v različnih stoletjih, desetletjih. Avtor na enem izmed meni ljubih mest pravi: »Ni bog ve kakšna modrost, a starejša ko sem, bolj verjamem, da našega življenja ne sestavlja čas, temveč svetloba.«
Svetloba, ki jo najdemo v lepoti besed, sveti tudi v *Transatlantiku*. Pot tja čez je zato mnogo lepša, skoraj bi se mi zapisalo lažja. Človek pač težko zleze iz svoje kože. > SABINA BURKELJKA

notico, ki jo je napisal v bran njenemu nekdanjemu možu, ki so ga v postrevolucionarnem času pred desetletji obtožili izdaje, ga obsodili, potem sicer v zadnjem hipu pomilostili in rehabilitirali, vendar je potem dve leti kasneje umrl nesmiselne smrti. Trifonov z občutkom prepleta dve povsem različni časovni obdobji, postrevolucionarno, ki je bilo za Letunova najbolj intenzivno v njegovem življenju (in je zato pripovedano v sedanjiku) in sedanje, ki je zaradi svoje nepomembnosti odrinjeno kar v pretekli čas in pred nami splete zgodbo, ki velja za eno najpomembnejših del ruske porevolucijske književnosti. > SAMO RUGELJ

Spoštovani bralci rubrike Pobliski v prevode, v tej številki revije bi vas Društvo slovenskih književnih prevajalcev rado spomnilo na nagrade in priznanja, ki jih podeljuje.

Društvo slovenskih književnih prevajalcev kot strokovno združenje, ki skrbi za obrambo visoke ravni prevajalskega dela in uveljavitev stroke ter za stike med prevajalci in njihovo seznanjanje s teoretičnimi, zgodovinskimi, socialnimi in praktičnimi vidiki prevajalstva, svoje cilje uresničuje (med drugim) s prirejanjem literarnih in debatnih večerov, strokovnih srečanj, predavanj, posvetovanj ipd., s spodbujanjem mednarodne študijske izmenjave prevajalcev, s sodelovanjem z drugimi kulturnimi, izobraževalnimi in strokovnimi organizacijami in ustanovami v Sloveniji in tujini, z izdajanjem publikacij o prevajalstvu in sodelovanjem pri tovrstnih publikacijah drugih izdajateljev ter z nagrajevanjem prevodne vrhunskosti.

Đurđa StrsoGlavec

Prevodne nagrade Društva slovenskih književnih prevajalcev

Slovar slovenskega knjižnega jezika glagol **prevájati** pomensko opredeljuje kot *izraziti, podajati pisano ali govornjeno besedilo enega jezika z jezikovnimi sredstvi drugega jezika* in navaja primere rabe: prevajati dramo, roman; prevajati podnaslove v filmu; prevajamo strokovne tekste; prevajati iz enega jezika v drugega; prevajati v slovenščino; prevajati dobesedno; prevajati s slovarjem, samostalniki **prevajálec** pa kot *kdor se (poklicno) ukvarja s prevajanjem* in navaja primere rabe: prevajalec je roman dobro prevedel; pogovarjala sta se s pomočjo prevajalca; zaposlil se je kot prevajalec na sodišču; prevajalec iz nemščine in angleščine; šola za prevajalce / za prevajalca nam je bil neki domačin / leposlovni, tehnični prevajalci.

Slovarski razlagi sta skopi, slovarski pač, zato ne moreta celostno zajeti tako širokega pojma in področja, kakršno je prevajanje, še zlasti književno prevajanje. Dandanašnji za marsikoga prvi in edini vir informacij, wikipedija, pravi, da je **prevajanje** proces prenosa pomena iz izvirnega jezika v ciljni jezik, pri čemer gre za prenos jezikovne in kulturne značilnosti v drug jezik. Pri procesu prevajanja se ne sme izgubiti pomen besed, ki je v različnih kulturah drugače obarvan. Zavedanje kulturnih razlik med izvirnim in ciljnim jezikom je ključno pri delu prevajalca, saj z upoštevanjem le-tega postane prevod razumljiv in ustrezen.

V monografiji *Književni prevod* (1997, ur. Meta Grosman) je književni prevod, ne glede na to, ali je zvest posnetek ali prirejena interpretacija, opredeljen kot poustvaritev pomena ali sporočila izvirnega besedila in kot takšen ima status nadomestka izvornika v jezikovnih skupnostih, ki uporabljajo druge jezike, oziroma v njihovih literarnih sistemih; književni prevod je posebna oblika medkulturnega posredovanja nekega drugega besedila in ima moč, da lahko prenese nekega avtorja in/ali njegovo besedilo v drugo kulturo in ga s tem povzdigne nad meje njegovega lastnega jezika in kulture.

Tovrstne posebno uspele prevode Društvo slovenskih književnih prevajalcev vsako leto nagradi.

Najstarejša prevodna nagrada, ki jo podeljuje Društvo slovenskih književnih prevajalcev, je **Sovretova nagrada**, priznanje za vrhunske dosežke na področju prevodne književnosti na Slovenskem, poimenovano po Antonu Sovretu, največjem slovenskem prevajalcu iz antičnih jezikov. Nagrada je bila prvič podeljena leta 1963, in sicer Miri Mihelič za prevode *W. Faulkner: Svetloba v avgustu* (1952), *T. Wolfe: Ozri se proti domu, angel* (1957) in *C. Dickens: Pickwickovci* (1962) ter Janezu Gradišniku za prevoda *T. Mann: Čarobna gora* (1959) in *R. Musil: Mož brez posebnosti* (1962). Društvo je doslej podelilo 78 nagrad.

Nagrada Radojke Vrančič Društvo slovenskih književnih prevajalcev podeljuje za posebno uspele prevode umetniških in znanstvenih besedil iz tujih jezikov v slovenščino, in sicer prevajalcem do vključno 35. leta starosti. Nagrada je bila ustanovljena leta 2002, najprej se je imenovala **priznanje za mladega prevajalca**, od leta 2013 pa se imenuje po ugledni prevajalki in mentorici mladih prevajalcev Radojki Vrančič. Društvo je doslej podelilo 14 nagrad.

Lavrinova diploma, priznanje za pomemben prispevek na področju posredovanja slovenske književnosti v druge jezikovne kulture, je v nasprotju z drugimi nagradami oz. priznanji, ki jih Društvo slovenskih književnih prevajalcev podeljuje za posebno uspele prevode umetniških in humanističnih besedil iz tujih jezikov v slovenščino, namenjena prevajalcem iz slovenščine. Ustanovljena je bila leta 2003. Imenuje se po Janku Lavrinu, uglednem prevajalcu, literarnem zgodovinarju, esejistu, pisatelju in zaslužnem profesorju Univerze v Nottinghamu. Lavrinova diploma so doslej prejeli naslednji prizadevni posredovalci oziroma ambasadorji slovenske literature in kulture: František Benhart, Klaus Detlef Olof, Jolka Milič, Orsolya Gallos, Josip Osti, Katarina Šalamun Biedrzycka, Luko Paljetak, Erwin Koestler, Andrée Lück Gaye, projekt *Litterae Slovenicae*, Ciril Zlobec in Fabjan Hafner.

Jermanovo nagrado Društvo slovenskih književnih prevajalcev podeljuje za posebno uspele prevode družboslovnih in humanističnih besedil iz tujih jezikov v slovenščino. Nagrada je bila ustanovljena leta 2013. Imenuje se po uglednem filozofu in prevajalcu Franetu Jermanu. Društvo te nagrade doslej žal še ni podelilo, ker kljub velikemu številu dobrih, zelo dobrih in odličnih del s področja, ki ga nagrada pokriva, tudi po večkratnih pozivih nismo prejeli zadostnega števila predlogov, o katerih bi komisija za nagrade in priznanja lahko presojala.

Glede na to, da lahko kandidate za prevodne nagrade Društva slovenskih književnih prevajalcev predlagajo založbe, kulturne ustanove, komisija za nagrade in priznanja pri DSKP in **posamezniki**, vas želimo, spoštovani bralci, s tem prispevkom povabiti k tvornemu sodelovanju – vas je kateri od prevodov, ki ste jih prebrali v zadnjih dveh letih, s kakovostjo tako pritegnil, s prevodno vrhunskostjo tako navdušil, da menite, da si zasluži stanovsko nagrado? Društvo bo na svoji spletni strani (www.dskp-drustvo.si) v kratkem objavilo razpise za letošnje prevodne nagrade, predlagajte!

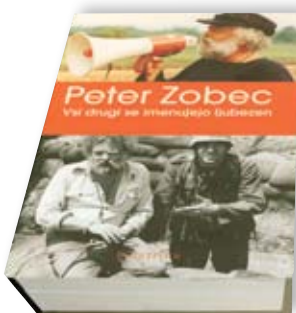
Dr. Đurđa StrsoGlavec je predsednica Društva slovenskih književnih prevajalcev, prevajalka iz južnoslovanskih jezikov ter predavateljica južnoslovanskih književnosti in prevajanja na Oddelku za slavistiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani.

Vsi drugi se imenujejo ljubezen

Peter Zobec

Beletrina, 2015, t. v., 645 str., 34 €, JAK

Petra Zobca (1932–2012), legendarna slovenska filmska delavca, občasnega igralca, statista, asistenta režiserjev, režiserja množičnih scen in aktivnega udeleženca štirih desetletij slovenske kinematografije, smo do zdaj kot (avto)biografa in popisovalca slovenske filmske zgodovine iz prve roke že spoznali v knjigah *Od Krima do Krima* (2006) ter *Od daleč in bližu* (2009), kjer so zapisani njegovi pogovori s filmsko pedagoginjo Mirjano Borčič. Avtobiografske zapise, iz katerih je nastala knjiga *Vsi drugi se imenujejo ljubezen*, je Zobec pisal več let, vendar jih ni uspel urediti v končno obliko. Zato je uredniško in redaktorsko delo prevzel Marcel Štefančič, jr., ki je s svojim filmskim znanjem uspel rešiti mnoge kronološke in druge nejasnosti ter Zobčevo besedilo ustrezno zaokrožiti. Kar dobimo, je inspirativna avtobiografija, v kateri je Zobec po mladostnih letih, ki jih je preživel tudi v Beogradu, in začetnih dvomih, kam naj se usmeri poklicno, svojo življenjsko misijo našel v filmu, kjer je v naslednjih desetletjih presežno in v raznih vlogah sodeloval pri raznoterih domačih in tujih projektih. S svojim šegavim memoarskim pisanjem, ki buhti od anekdot, dejstev in njegovih strastnih življenjskih prepričanj, pa se je v slovensko filmsko zgodovino, kljub temu, da se ni samostojno podpisal pod režijo kakega celovečernega filma, zapisal kot unikaten in pomemben lik, zanamcem pa pustil dovolj zapisov, iz katerih bodo še naprej rekonstruirali slovensko filmsko dogajanje v njegovem času. > SAMO RUGELJ

Za resnico do zadnjega diha

Jasna Kontler – Salamon

Modrijan, 2015, m. v., 143 str., 11,90 €

Pater Ivan Tomažič je leta 1966 ustanovil Korotan, visokošolski dom, ki je slovenskim študentom na Dunaju, pa tudi potujočim razumnikom nudil zavetje in podporo. Dve desetletji ga je vodil sam, nato pa ga je oddal celovški Mohorjevi družbi, ki je s posegi prenove postopoma v njem razvila hotelsko dejavnost. Čeprav knjiga vsebuje prvine življenjepisa, nas v prvi vrsti seznanja z zgodovino Korotana ter s pravnimi zapleti ob spremembi njegove namembnosti, kar je zavednega patra na koncu pripeljalo celo na sodišče. Zgodba je podkrepjena z dokumenti, fotografijami, časopisnimi izrezki in pričevanji sodobnikov. Sklene se z intervjujem, ki ga je avtorica, sicer novinarka in publicistka, Jasna Kontler - Salamon opravila s Tomažičem, ter s spremno besedo Petra Vodopivca. Eden zadnjih Tomažičevih projektov je bila razstava Veneti na Slovenskem leta 2010. Preminil je slabe štiri leta za tem. > ŽIGA VALETIČ

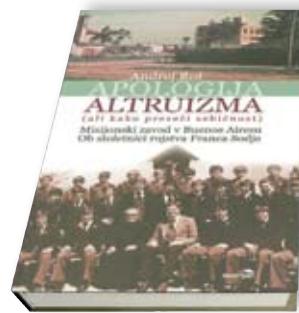

Apologija altruizma

Andrej Rot

Modrijan, 2014, m. v., 216 str., 14,90 €

France Sodja je bil rimskokatoliški duhovnik, lazarist in pesnik, ki je leta 1966 emigriral v Argentino in postal vodja misijskega zavoda v Buenos Airesu. S svojim delovanjem je navdihnil mnoge, zato je ob stoti obletnici njegovega rojstva Andrej Rot zbral pripovedovanja tistih, ki so z njim živeli, delali in kako drugače sodelovali. Skozi anekdote, opise in odlomke iz njegovega življenja, ki močno izžarevajo občudovanje in spoštovanje, ki so ju do njega čutili prav vsi, pred nami vstane lik Franceta Sodje. Spoznamo ga kot skromnega, delovnega in predanega vodje, ki je s svojim delom močno zaznamoval delovanje zavoda, obenem pa je vedno ostal zvest svoji veri, ki ga je vodila na vsakem koraku. > NEŽA POZNIČ

Zdenko Kodrič

Nebesa cadillac

Zdenko Kodrič v fokus svojega novega romana postavi baronico Adelmo von Vay iz Slovenskih Konjic, spiritualistko, zdravilko in dobrotnico, ki je leta 1870 na Dunaju izdala knjigo z naslovom Duh, sila, snov, ki jo je v 29. letu napisala s pomočjo medialne metode. Knjiga je bila razprodana takoj po izidu in je kmalu postala priljubljeno čtivo v teozofskih, ezoteričnih in spiritualnih krogih. V nemškem jeziku je do doživela devet izdaj. Četudi je avtorica te nenavadne knjige večji del svojega življenja preživela v Sloveniji, njeno neobičajno življenje in delo nista znani.

Založba Pivec

tel: 02 250 08 28 • faks: 02 250 08 29
e-pošta: info@zalozba-pivec.com

Cena: 18,90 €

288 strani, 14,8 × 21 cm,
mehka vezava

spletna knjigarna: www.zalozba-pivec.com

Valentin Inzko

urejanje: Janko Zerzer

Mohorjeva Celovec, 2015, t. v., 480 str., 36 €

Zbornik, posvečen Valentinu Inzku starejšemu, očetu in vzorniku diplomata Valentina Zdravka Inzka, sestavljajo strokovni prispevki in spomini njegovih bližnjih, prijateljev in sopotnikov. Fabjan Hafner Svečana in svetovljana Inzka v uvodu imenuje spravnika, Janko Zerzer je raziskal znameniti Einspielerjev rod – Inzkovi so po materini strani ena njegovih krepkejših vej –, Martina Piko - Rustia pa je orisala življenje zakoncev Inzko med družino in javnostjo. Bolj osebne, tudi čustvene so besede sina Zdravka – »Še danes ne vem, od kod je jemal energijo,« se je poklonil očetu – ter hčere Zale Breitfuss in sestre Alenke Weber. Med zapisi Ernsta Waldsteina, Jožeta Tilla, Teodora Domeja, Nužeja Tolmajerja in še nekaterih poznavalcev Inzkovega dela na različnih področjih sta najizčrpnjeja zgodovinarja Hanzil Filipič, ki piše o Inzkovem političnem krmarjenju med razprtjimi na Koroškem in vplivi slovenskih tajnih služb, ter Janez Stergar z natančnim pregledom pojavljanja Valentina Inzka v tiskanih in drugih medijih. Knjigo zakrožajo spomini na sodelovanje in srečanja z Inzkom izpod peres vrste njegovih uglednih sodobnikov. > IZTOK ILICH

Hitler

Kako je preživel

Marcel Štefančič, jr.

UMco, zbirka Angažirano,
2015, m. v., 296 str., 19,90 €

Adolf Hitler je 30. aprila 1945 naredil samomor. Najprej je vzel strup. Potem se je ustrelil. Na koncu pa ga je njegov zvesti pribočnik še polil z bencinom in sežgal. Je Hitler umrl? Marcel Štefančič, jr., avtor mnogih, v zadnjih letih tudi zelo odmevnih in dobro sprejetih esejističnih knjig, za *Kdor prej umre, bo dlje mrtev* je prejel tudi Rožančev nagrado, je tokrat pod drobnogled vzel ultimativnega negativca 20. stoletja. V svoji bravurozno spisani knjigi Štefančič dokazuje, da je Hitler kljub fizični smrti kot lik vse bolj živ, saj se je okoli njega, še posebej z vzponom spleta, ustvarilo povsem novo vesolje, ki ga na razne načine ohranja pri življenju. Pelje nas od neskončnega biografiranja Hitlerjevega lika in dela, prek vseh teorij zarote v zvezi z njim, in posebne veje založništva, ki se ukvarja s scenariji vzporedne zgodovine (kaj bi se zgodilo, če bi Hitler preživel), do uporabe podobe Hitlerja v promoviranju tako različnih reči, kot so korejski tehno bar in nizozemski kondomi. Štefančič dokazuje, da je Hitler z vsakim njegovim ubijanjem bolj živ in bolj nedolžen.

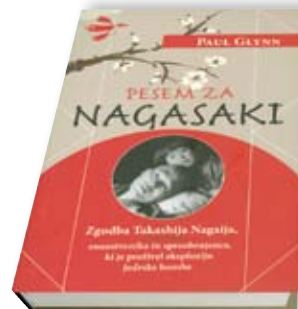
Pesem za Nagasaki

Paul Glynn

prevod: Klementina Logar

Družina, 2015, m. v., 279 str., 23,90 €

Glynn (1928) je avstralski duhovnik in pisatelj, ki je svoje ustvarjalno življenje posvetil prijateljstvu in spravi med Avstralijo in Japonsko, knjiga *Pesem za Nagasaki* iz leta 1988 pa je njegovo najbolj znano delo. Gre za tenkočutno izpisano biografijo japonskega znanstvenika za radiologijo Takashija Nagaija (1908–1951) in kasnejšega spreobrnjenca iz šintoizma v katoliško vero. Ta se je prevelike doze sevanja navzel že v procesu svojih raziskav v tridesetih letih prejšnjega stoletja, uničujoče pa ga je zaznamovala, hkrati pa tudi prebudila jedrska eksplozija bombe, ki so jo Američani 9. avgusta 1945 vrgli na Nagasaki, natančneje na katoliško četrt Urakami. Glynn nam življenjsko zgodbo Nagaija postavi v širši družbenozgodovinski kontekst, doživeto nam predstavi tradicionalno (družinsko) ureditev japonske družbe, odraščanje junaka in njegov medicinski študij, v katerem se je kljub tveganju zaradi takrat še neznanih učinkov odločil za radiologijo. Nadaljuje z opisom časa, ki ga je kot zdravnik preživel v japonsko-kitajski vojni, in življenja v letih med drugo svetovno vojno, ki kulminira v jedrski kataklizmi. Kljub napredujoči levkemiji je Nagai jedrsko bombo namreč presenetljivo preživel ter povojna leta posvetil pisanju večinoma spiritualističnih knjig. Nekatere med njimi, denimo *Zvonovi Nagasakija*, so doživele velik odmev in so po njih posneli tudi filme. Izvrstna biografija Nagaija se tako bere kot opomin in posvetilo. > SAMO RUGELJ

... tenkočutno
izpisana
biografija ...

V gulagu s Kristusom

Walter J. Ciszek; prevod: Klementina Logar

Družina, 2014, m. v., 213 str., 21,90 €

Duhovnik Walter J. Ciszek se je leta 1963 vrnil v Ameriko, potem ko je bil že več kot 15 let razglašen za mrtvega. V resnici je bil 23 let v delovnih taboriščih v Sibiriji in po njegovih besedah je preživel le po zaslugi njegove neomajne vere v božjo voljo in previdnost. Svojo zgodbo se je odločil deliti v upanju, da bodo nauki, ki se jih je v teh letih naučil, komu pomagali prebroditi najtežje trenutke. Pretresljiva pripoved nas popelje skozi vse krivice, ki so ga doletele, od ponižujočih in mučnih zasliševanj do krivične obsodbe in dolgotrajnega, fizično naporenega prestajanja kazni v gulagu, ter pokaže, kako pomembno vlogo je pri tem igrala njegova vera, ki mu je dala zadosti poguma in moči. > NEŽA POZNIČ

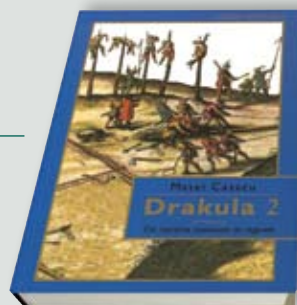
Drakula 2

Od resnične osebnosti do legende

Matei Cazacu; prevod: Špela Žakelj

Kmečki glas, 2014, m. v., 206 str., 16 €

Ljubitelji knjig o zgodovinskih osebnostih bodo v drugem delu knjige o slavnem romunskem vladarju Drakuli, ki še danes buri duhove, znova prišli na svoj račun. Avtor – tako kot v prvem delu – postreže z obilico skrbno izbranih podatkov, ki zgovorno potrjujejo dejstvo, da Drakula s svojim načinom življenja, vladanja in razmišljanja pušča globoko sled v zgodovini še stoletja po svoji smrti. O tem krvoločnem vodji se je pisalo še v času njegovega življenja, po njegovi smrti – s sulico naj bi ga po nekaterih pričevanjih v boju proti Turkom prebodli po nesrečnem spletu okoliščin kar njegovi lastni vojaki – je zanimanje zanj nekoliko uplahnilo, znova pa so se ga »spomnili« v začetku 19. stoletja. Vse do danes, ko kraj, kjer naj bi bil pokopan, pa tudi mesta, kjer je vladal, trumoma obiskujejo turisti, ostaja Drakula zanimiv zgodovinski lik, kar zgovorno potrjujejo tudi vsi zapisi iz pričujoče knjige, vredne branja. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

BRITANSKI ZGODOVINAR
KEITH LOWE V SLOVENIJI

**PODIVJANA
CELINA**

EVROPA PO DRUGI SVETOVNI VOJNI

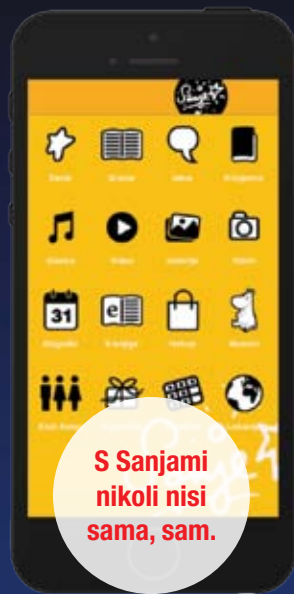
SREDA, 15. APRIL 2015, OB 19. URI
CANKARJEV DOM, KLUB CD

S Keithom Lowom, avtorjem knjige *Podivjana celina*,
se bo pogovarjal Ervin Hladnik - Milharčič.

Vstopnina: 3 €. Vstopnico lahko novčite ob nakupu knjige v CD.

inz | cankarjev dom | Modrijan

Sanjam,
berem,
vidim,
slišim,
ljubim.

S Sanjami
nikoli nisi
sama, sam.

NOČ KNJIGE I 23. 4.

Noro bo. Hiša sanjajočih knjig v Ljubljani bo odprta do jutra (in potem naprej), obiskala jo bo vrsta avtorjev, obetajo se nenavadna presenečenja, tudi letos pa bomo na ta dan obiskovalcem ponudili izjemnih

50 % POPUSTA NA KNJIŽNI PROGRAM SANJE.*

A to še ni vse.

Že v soboto, 18. aprila, se prične

VELIKA RAZPRODAJA**

v Hiši sanjajočih knjig in na sejmu Slovenskih dnevov knjige, ki bo vztrajala do petka, 24. aprila, v knjigarni pa vse do nedelje, 26. aprila (kot vselej, do 22. ure).

* V skladu z Zakonom o enotni ceni knjige ponudba ne velja za naslove, mlajše od 6 mesecev.

** Do 90 % popusta na odraslejšje zaloge knjig založbe Sanje.

Hiša sanjajočih knjig | Ljubljana
Trubarjeva 29, Ljubljana
T 01 230 14 26
E knjigarna.trubarjeva@sanje.si

Knjigarna Zvezdica Zaspanka |
knjige za otroke
Krekov trg 2, Ljubljana
T 01 3000 982
E blagajna@igl.si

Aplikacija SANJE

Ukrojena za telefone in tablice.

Z njo:

- prebirate zgodbe in poglavja iz sanjskih knjig, poslušate zvočne knjige in glasbene albume založbe Sanje,
- se dovolite nagovoriti našim dnevnim iskricam in dogodkom,
- kupujete e-knjige in druge izdelke,
- fotografirate, brskate po naših družinskih albumih in jih ocenjujete,
- ste deležni ugodnosti Knjižnega kluba Sanje,
- zbirate zvezdice ugodnosti,
- nas poiščete kjerkoli in kadarkoli in se pustite pripeljati do naših vrat,
- brskate po darilni škatlici in odkrivате kupone presenečenj,
- ste deležni čisto posebnih ugodnosti na Slovenskih dnevih knjige in na Noči knjige,
- spremljate in soustvarjate Sanje.

VSE PO VRSTI JE BREZPLAČNO,
DDV IN NASMEH STA VKLJUČENA
V NECENO. Bližnjica je tule:

Spletna knjigarna Sanje | www.sanje.si

SKRIVNI NAMIG

Darilno kodo utegnete najti v aplikaciji Sanje.

E info@sanje.si | FB Sanje
TW @ZalozbaSanje

NOVO

Sanjalnica | branje.sanje.si

Zgodovinsko

Tretji rajh

Kronika

Richard James Overy

prevod: Danica Križman, Marjana Karer

Cankarjeva založba,

2015, t. v., 408 str., 37,96 €

Sedemdeseta obletnica konca druge svetovne vojne se nezadržno približuje in prepričani smo lahko, da bo, podobno kot lani stoletnica začetka prve svetovne vojne, pospremljena tudi z izidom kar nekaj knjig na to temo. Ena od najbolj izpostavljenih bo gotovo *Tretji rajh*, ki je izvorno izšla leta 2010, napisal pa jo je Anglež Richard James Overy (1947), ki je specializiran za zgodovino druge svetovne vojne in tretjega rajha. Poimenovanje tretji rajh, oziroma tudi Velikonemški rajh se uporablja za označevanje nemške države v času nacizma med letoma 1933 in 1945, to ime pa se je, tudi v propagandne namene, začelo uporabljati po vzponu Nationalsocialistične nemške delavske stranke pod vodstvom Adolfa Hitlerja na oblast (1933). V zgodovini se je uveljavilo kot sinonim za nacistično Nemčijo v obdobju od leta 1933 do kapitulacije Nemčije maja 1945. Overy nas v tej bogato ilustrirani monografiji, ki je napisana (tudi) na podlagi primarnih virov (v knjigi je objavljenih oziroma navedenih tudi kar nekaj ključnih dokumentov, ki so zaznamovali in usmerjali drugo svetovno vojno), v kompaktno informativnem, vendar celovito zasnovanem besedilu popelje v obdobje od leta 1932 naprej. Tedaj se je Hitler začel vzpenjati na oblast in preobrazati nemško družbo v megalomanski vojaški stroj. Vse to je vodilo k sprožitvi vojne ter letoma zmag (1940–1941), nato pa ob prvih velikih porazih k postopnemu pešanju nemške osvajalne moči (1942–1943). Dokončni poraz sil osi na posameznih bojiščih v letih 1944–1945 in končno vdajo so Nemci sicer želeli preprečiti z aktiviranjem milijonov civilistov v vojaške namene (prisilno delo v vojaški industriji itn.), a vse skupaj je pripeljalo zgolj do popolnega izčrpanja nemške dežele. Sklepno poglavje je namenjeno dediščini tretjega rajha – povojni sodni procesi, denacifikacija ter spoprijemanje Nemcev z grozotami, ki so jih prizadejali drugim narodom, vključno s holokavstom. Overy knjigo sklepe z ugotovitvijo, da je tretji rajh tema, ki tudi sodobne rodove navdaja z mračnim zanimanjem. Knjiga *Tretji rajh* je izostrena slika najbolj mračnih dogodkov v 20. stoletju. > SAMO RUGELJ

Kontaminirane pokrajine

Martin Pollack

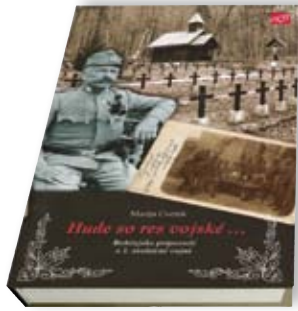
prevod: Aleš Učakar

Modrijan, 2014, m. v., 118 str., 12,70 €, JAK

Kratka, a šokantna knjiga, ki je izšla leta 2014. Pollack (1944), avstrijski pisatelj, novinar in publicist (nekdanji urednik Spiegla), se je v svojem reportažno esejističnem delu dotaknil tabu teme: neoznačenih grobov, ki so nastali kot posledica množičnih pobojev na različnih koncih predvsem Srednje in Vzhodne Evrope. Pisatelj nas vodi od poljskega Katinskega gozda na severu, Ukrajine na vzhodu, pa vse do Kočevskega in Hude jame na jugu. Hladnokrvno, a natančno secira značilnosti t. i. kontaminiranih pokrajin, to je območij, kjer so se zgodili množični pobji, potem pa so se storilci potrudili, da bi čim bolj neopazno prekrili grobišča, na njih zasadili razno rastlinje, da bi zabrisali kraj zločina in ga čim bolj zlili s preostalo pokrajino. Od grmovja in drevja, ki so ju najpogosteje uporabljali storilci, do rek, jezer in celo ribnikov kot poslednjih (seveda neoznačenih) počivališč nam Pollack razgrinja skrito in temno plat zgodovine in marsikakšne pokrajine, kjer se le šepeta, kaj se je tam zgodilo pred desetletji, ali pa, še huje, pogosto nevede celo živi med trupli, ki niso bila dostojno pokopana. > SAMO RUGELJ

Hude so res vojské ...

Bohinjske pripovedi o 1. svetovni vojni

Marija Cvetek

Celjska Mohorjeva družba, 2014, m. v., 119 str., 17 €

Raziskovalka ljudske dediščine Marija Cvetek je sestavila in napisala pol ducata knjig, ki se nanašajo na Bohinj, na njegove prebivalce, jezik, pravljice ter materialna izročila. *Hude so res vojské ...* je tretja zbirka, napisana v izvorni narečni govorici, ki je za branje precej zahtevna, pomaga pa, če je gorenjščina prej vsaj malo zapisana v uho. Kot se izgublja nekdanje jezikovne rabe, se izgublja tudi avtentični spomin na prvo svetovno vojno in na trdo življenje z začetka prejšnjega stoletja. Pričevalci, domačini, izpovedo sila zanimive družinske zgodbe, tudi tiste z mračne plati in tudi nemalo zabavnih peripetij. Poleg starih fotografij najdemo v knjigi slovarček narečnih in manj znanih besed ter nekaj pisem. Pričujoče pripovedi je avtorica beležila več kot dvajset let. > ŽIGA VALETIČ

Cvetoči klas pelina

Slovenski begunci v Avstriji po letu 1945

urejanje: Lenart Rihar

Družina in Rafaelova družba, 2014, t. v., 294 str., 34,90 €

Po drugi svetovni vojni so mnogi Slovenci, ki so se med vojno uprli komunizmu, svoje domove zapustili in odšli čez mejo na Koroško. Tam so si življenje uredili na novo, z velikim poudarkom na izobraževanju in kulturi ter kljub temu da niso imeli veliko, prav spodobno zaživeli. Monografija *Cvetoči klas pelina* z besedami, predvsem pa s čudovitimi fotografijami, ponazarja njihovo življenje za mejo. Jasno nam prikaže njihovo vsakdanje življenje, opravljanje obrtnih dejavnosti, pridelovanje hrane, ustanavljanje in delovanje vrtcev, šol, pevskih zborov in gledališč. Marsikoga bo osupnilo, kako kakovostno življenje so si ustvarili ti, ki so skoraj brez vsega zapustili domovino in odšli drugam. > NEŽA POZNIČ

Dežela senc

Oto Luthar, Martin Pogačar

ZRC SAZU, 2015, m. v., 76 str., 18 €

Avtorja v tej večplastni knjižici popeljeta bralca – najstnika, pa tudi odraslega – od osnovnih pojmov, kot so holokavst, genocid, geto, deportacija in rasizem, do odgovorov na ključna vprašanja: Zakaj? Kako je bilo mogoče? Kdo je bil kriv za blizu šest milijonov med drugo svetovno vojno sistematično pobitih Judov, med njimi tudi velike večine pripadnikov njihove skupnosti iz Prekmurja? Luthar in Pogačar to katastrofo brez primere ilustrirata z odlomki iz stripov in s pričevanjem Erike Fürst iz Murske Sobote, ene redkih – od skupaj dobrih 450 odpeljanih jih je preživelo le 65 –, ki so prestali grozodejstva Auschwitzta in drugih uničevalnih taborišč. Na koncu se vendarle ne moreta izogniti sklepi ugotovitvi, da je, podobno kot drugod v Evropi, antisemitizem ostal živ in je tudi v naših krajih sovraštvo preživelo usmiljenje. > IZTOK ILIČ

Arhivi – zakladnice spomina

urejanje: Andrej Nared

Arhiv Republike Slovenije, 2015, t. v., 534 str., 58 €

Narodni muzej Slovenije na Metelkovi v Ljubljani gosti doslej najboljše razstavo izbranega gradiva iz Arhiva Republike Slovenije, pokrajinskih arhivov Koper, Nova Gorica in Maribor, zgodovinskih arhivov Celje, Ljubljana in Ptuj, nadškofijskih arhivov Ljubljana in Maribor ter škofijskega arhiva Koper. Razstavo, povedno imenovano Arhivi – zakladnice spomina, ki jo je s pomočjo številnih sodelavcev pripravil dr.

Andrej Nared iz osrednjega državnega arhiva, spremlja poleg vodnika po razstavi razkošna monografija. V njej je 170 na razstavi prikazanim eksponatom – nekaj so jih prispevali tudi gostitelji – dodani še dobrih 70 ob zadnjem izboru izločenih arhivskih zakladov. 52 najboljših poznavalcev razstavljenih primerkov iz 70.500 tekočih metrov obsegajoče javne arhivske kulturne dediščine ter časa in okoliščin njihovega nastanka od leta 1082 do naših dni je natančno opisalo vsakega posebej, prikazani pa so tudi z barvnimi fotografijami. > IZTOK ILIČ

MIROSLAV KRLEŽA
EVROPA DANES
IN DRUGI ESEJI

Prodorni eseji, avtobiografska proza, dnevniški zapisi in potopisi, kratke zgodbe, pesniški fragmenti in polemike o evropski zgodovini in kulturi, skozi katere nas avtor popelje s svojim značilnim eruditskim slogom in družbeno kritičnostjo.

234 strani, 18 €

MARC BLOCH
NENAVADNI PORAZ

Pričevanje, testament znamenitega analovca Marca Blocha iz leta 1940, ki ga je označil kot določujočega za svoje življenje in zanj kot zgodovinarja. Napisal ga je v sveti jezi. A to je lepa jeza velikega duha, ki ne priznava, besnost razuma, ki odklanja, jeza pričevalca, ki ve. Kronika francoske kolaboracije maja–junija 1940 skozi oči častnika in učenjaka.

160 strani, 15 €

DAVIDE CONTI
ITALIJANSKI VOJNI ZLOČINCI
Obtožbe, procesi in nekaznovanje po drugi svetovni vojni

Obsežna zgodovinsko-pravna študija mladega italijanskega zgodovinarja, ki je na podlagi večletnega proučevanja italijanskih in tujih arhivov podrobno dokumentiral celoten potek odnosa zahodnih zaveznikov do vprašanja (ne)kaznovanja italijanskih vojnih zločincev. Ob 70. obletnici zmage nad fašizmom nadvse aktualna knjiga razčlenjuje pogosto prezrto tematiko druge svetovne vojne in političnega dogajanja po njej, zajema tudi v mednarodnem okviru večinoma še neobjavljeno arhivsko gradivo, sklene pa jo intervju z rimskim tožilcem Antoninom Intelisanom.

464 strani, 23 €

O IZKORIŠČANJU, NADVLADI
IN RAZREDIH

Posebna izdaja revije Borec, priznani avtorji in avtorice razčlenjujejo zapostavljene vidike razredne in spolne dominacije v družbi, izpodbijajo teze o smrti delavskega razreda in razrednega boja. Maya Andrea Gonzales, Martha Giménez, Andrea Jovanović, Dora Levačić, Gáspár Miklós Tamás, Michael Heinrich, Werner Bonefeld, Vivek Chibber, Sašo Furlan, Tibor Rutar.

288 strani, 15 €

Naročila: 01/434 49 35, narocila@zalozba-sophia.si
do 20% spletni popust za nakup pri založbi
na pomladnem sejmu (20.–25. 4.) popust tudi na nove knjige

www.zalozba-sophia.si

Sacra Carinthia

Farne cerkve krške škofije
v črti in črki

Vincenc Gotthardt

Gabriele Russwurm - Biró

Mohorjeva Celovec,

2014, t. v., 408 str., 39,90 €

V desetletjih po plebiscitu, ko je mnogo izobraženih Slovencev hkrati z osrednjo kulturno ustanovo, Mohorjevo družbo, morale zapustiti Koroško, je Cerkev ostala najtrdnjša, ponekod tudi edina opora preostalim, organizirani asimilaciji izpostavljenim rojakom. Od 336 župnih cerkva v krški škofiji jih je v osmih dekanijah še 69 z zagotovljenim bogoslužjem (tudi) v slovenskem jeziku. Strnje-na nemška informativna besedila, »črke« umetnostne zgodovinarke Gabriele Russwurm - Biró o značilnostih

teh cerkva, so prevedena tudi v slovenščino. Slovenski so še povzetki uvodnih besed krškega škofa Aloisa Schwarzza, deželnega konservatorja Gorazda Živkoviča in avtorja »črt« Vincenca Gotthardta, časnika, fotografa in

... risb vseh

336 cerkva ...

kulturnega urednika tednika *Nedelja*. Čista likovna govorica njegovih dvobarvnih, za tisk zlato osenčenih risb vseh 336 cerkva je univerzalna in ne potrebuje prevoda. Le opombo, da je povsod upodobljen tisti pogled na cerkev, značilno sestavino koroške krajine, ki poudarja njene najbolj prepoznavne prvine: lego, zvonik, kostnico ali taborsko obzidje. > IZTOK ILICH

Prekmurje

Podoba panonske pokrajine

urejanje: Maja Godina Golija

ZRC SAZU,

2014, t. v., 270 str., 24 €, JAK

Raznoliko podobo panonske pokrajine v tem zborniku je s svojimi razpravami sestavilo devetnajst avtoric in avtorjev iz različnih inštitutov ZRC SAZU, Po-

murskega muzeja v Murski Soboti in še nekaterih znanstvenih ustanov. Največ jih obravnava etnološke in folklorne posebnosti Prekmurja (Marija Klobčar, Irena Avsenik Nabergoj, Mojca Horvat, Jelka Pšajd, Maja Godina Golija, Rebeka Kunej, Mateja Huber, Marija Kozar - Mukič, Ljudmila Bokal). Pomemben delež pripada še raziskavam socialnih značilnosti (Klaudija Sedar, Jani Kozina, Franc Kuzmič, Ivanka Huber), naravnih danosti in estetskega pomena prekmurske krajine (Andraž Čarni, Nina Juvan, Daniela Ribeiro, Julia Ellis Burnet) ter izražanja regionalne identitete, ki se najočitneje kaže v širjenju rabe prekmurščine (Gleb Pilipenko, Metka Lokar). > IZTOK ILICH

Geografsko raziskovanje turizma in rekreacije v Sloveniji

urejanje: Dejan Cigale et al.

Znanstvena založba Filozofske fakultete,

zbirka GeograFF, 2014, m. v., 228 str., 15 €

Turizem in rekreacija sta močno vpeta v podnebje, narekujejo pa ju tudi geografske danosti, ki jih ponuja neka regija. Slovenija je v tem smislu veliko križišče – tako na kulturni kot na ravni krajine ter njenih možnosti. Knjiga, ki jo je pripravilo več avtorjev, obravnava pestrost in eklektičnost turizma na Slovenskem: od zdraviliških naselij do preživljanja počitnic na kmetijah, od vinskega turizma do potovanja, ki jih opravijo mladi, od priobalnih počitniških bivališč do sonaravnega razvoja turizma v visokogorju. Zbornik je opremljen z bogatimi statističnimi ter slikovnimi ponazoritvami, njegovi ciljno bralci pa so vsi, ki delajo v turizmu, in še bolj morda študenti, ki bodo v prihodnosti prevzeli tradicijo, hkrati pa turizem zapeljali tudi v povsem nove smeri. > ŽIGA VALETIČ

Alpske skupnosti

Okolje, prebivalstvo
in družbena struktura

Pier Paolo Viazzo

prevod: Tomaž Jurca

Studia humanitatis,

2014, m. v., 466 str., 25 €, JAK

Pred monografijo *Alpske skupnosti* italijanskega antropologa Piera Paola Vi-

azza (1950) je v anglosaških antropoloških krogih pogosto veljalo, da je alpsko območje v smislu strukture in organizacije življenja precej podobno, skoraj monotono ter izolirano od preostale okolice, ki je z dolinami povezovala te pokrajine. Viazzo je s podrobnimi terenskimi študijami ter z mnogimi kvantitativnimi podatki preobrnil ta »mit« ter pokazal, da so alpske skupnosti (poudarek njegove knjige, ki je izšla leta 1989, je na obdobju od sredine devetnajstega do sredine dvajsetega stoletja) glede na svoj način življenja, preživljanja, poročanja in dedovanja med seboj precej različne. Ob tem še zdaleč ni statično niti njihovo bivanje, saj je prepredeno z raznimi emigracijskimi in migracijskimi gibanji, na katera je nepovratno vplivala industrializacija. Ta je alpsko okolje, to je v preživetvenem smislu zaradi nadmorskih višin poljedelsko veliko bolj odvisno od klime, potisnila v zaostajanje in siromašenje, kar danes rešujejo z novimi, tudi turističnimi koncepti preživljanja. Knjiga, ki sicer govori o italijanski alpski pokrajini, a hkrati posredno tudi o naših alpskih predelih. > SAMO RUGELJ

dnevi modrijanove knjige

13.–25. april 2015

MODRIJANOVA KNJIGARNA V LJUBLJANI, Trubarjeva cesta 27

MODRIJANOVA KNJIGARNA V ŠKOFJI LOKI, Cankarjev trg 17

www.modrijanovaknjigarna.si

Modrijan

Pred dvema desetletjema je knjiga dobila svoj svetovni dan, 23. april, lani prvič v Sloveniji pa še svojo noč. Okoli dneva knjige in avtorskih pravic se bo o knjigah spet veliko razmišljalo, pisalo in govorilo, in marsikdo bo opozoril na poročilo o raziskavi »Bralna kultura in nakupovanje knjig v Republiki Sloveniji«, ki je bilo javnosti predstavljeno novembra 2014. 45 odstotkov vprašanih je priznalo, da v zadnjem letu ni kupilo niti ene same knjige, in med njimi jih je na vprašanje, zakaj ne, večina odgovorila: »Ker me knjige ne zanimajo.«

Kupujem knjige – torej sem: od 13. do 25. aprila 2015 v Modrijanovih knjigarnah

Bralna kultura ni le branje, temveč tudi kupovanje knjig. Le z njim omogočamo, da lahko naši literati in drugi avtorji pišejo, prevajalci prevajajo, oblikovalci oblikujejo knjižne platnice in založbe izdajajo knjige, ki nas razveseljujejo, kratkočasijo, poučujejo, bogatijo ... In to sporočilo postaja po letih upadanja prodaje zlasti najkakovostnejših knjig vse nujnejše.

Vse Modrijanove knjige na enem mestu

Založba Modrijan že drugič organizira »Dneve Modrijanove knjige«, ki bodo letos potekali v Modrijanovih knjigarnah v Ljubljani in v Škofji Loki, kjer je založba lani jeseni odprla svojo drugo knjigarno. Od ponedeljka, 13. aprila, do sobote, 25. aprila, bodo zato v obeh kraljevale predvsem Modrijanove knjige. V izložbah, na policah, na prodajnih otokih, na levi in na desni, zgoraj in spodaj pa tudi na tleh – ne bo jih mogoče spregledati. In težko se bo odpovedati nakupu, kajti mnoge izmed njih bodo kupcem na voljo po posebej ugodnih cenah.

Prireditve v času »Dnevov Modrijanove knjige«

Foto: Metod Perme

Modrijanova knjigarna Škofja Loka
ponedeljek, 13. april, ob 18. uri

Dva tekača. Dva pisca.

En roman in en dnevniški zapis o teku

Marjan Žiberna in dr. Samo Rugelj

O motivaciji in pripravah na maraton, o lovljenju in doseganju norme, o majhnih in velikih osebnih zmagah nad samim seboj, o radostih in bolečini, o telesu in čustvih, o odnosih, strasti in ljubezni – Marjan Žiberna o romanu *Norma* (Modrijan) in dr. Samo Rugelj o »tekaškem dnevniku« *Delaj, teči, živi* (UMco).

Modrijanova knjigarna Ljubljana
torek, 14. april, ob 18. uri

Kako dolga je lahko zgodba, da je še kratka?

Zoran Knežević, Lili Potpara, dr. Andrej Blatnik; povezuje Iva Kosmos
O kratki zgodbi kot literarni zvrsti; kako zgodbe nastanejo in kako učinkujejo na bralca; so zbirke kratkih zgodb res manj priljubljene kot romani ali pa se tako samo zdi ...

Cankarjev dom, Klub CD
sreda, 15. april, ob 19. uri

Podivjana celina – britanski zgodovinar Keith Lowe v Sloveniji

Keith Lowe in Ervin Hladnik - Milharčič;
simultano prevajanje Breda Biščak

»Vsakdo, ki bi res rad razumel Evropo, kot jo poznamo danes, mora najprej razumeti, kaj se je tukaj dogajalo v tem ključnem formativnem obdobju,« je zapisal britanski zgodovinar Keith Lowe v knjigi *Podivjana celina. Evropa po drugi svetovni vojni* (slovenski prevod je izšel jeseni pri Modrijanu). Vstopnina je 3 €. Ob nakupu knjige v CD lahko vnovčite vstopnico. V sodelovanju s Cankarjevim domom in Inštitutom za novejšo zgodovino.

Modrijanova knjigarna Ljubljana
torek, 21. april, ob 18. uri

Brutnskopija: Nevednost, neznanje in ekstremizem – gre za nas?

Dr. Tonči Kuzmanič, dr. Primož Šterbenc in dr. Andraž Teršek

O filozofskih izzivih časa: smo družba neznanja in nevednosti; smo okovani z nazadnjaško politiko izobraževanja; kaj reflektirata Galimbertijevi knjigi *Miti našega časa* in *Grozljivi gost*; zakaj smo nepolitični ...

Modrijanova knjigarna Ljubljana
četrtek, 23. april, ob 19. uri

Noč knjige – Kresnik 2015

Počastitev sodobnega slovenskega romana; razglasitev deseterice za Delovo nagrado Kresnik 2015; predstavitev razstave knjig vseh nagrajencev od leta 1991 ter druženje s pisateljicami in pisatelji, nagrajenci, nominiranci in avtorji najopaznejših romanov leta 2014. V sodelovanju s časnikom Delo. Knjigarna bo odprta do enih zjutraj.

Knjižne

Osvojitev Amerike

Vprašanje drugega

Tzvetan Todorov

prevod: Mojka Žbona

Studia humanitatis,

2014, m. v., 350 str., 25 €, JAK

Todorova (1939), bolgarsko-francoskega zgodovinarja, filozofa in literarnega kritika, v slovenščini že poznamo po knjigah *Totalitarna izkušnja* ter *Duh razsvetljenstva* (objavljena skupaj z Diderotevim *Uvodom v Enciklopedijo*), vso natančnost njegove analize in sinteze različnih področij, s katerimi se ukvarja, pa lahko vidimo v navdušujoči monografiji *Osvojitev Amerike* iz leta 1982. Todorov pri tej knjigi za teoretično osnovo vzame svoj namen, da bo pisal o vprašanju odkritja na splošno, to je, kako nekdo, neki jaz, odkrije drugega, pri čemer se mu Kolumbovo odkritje Amerike v tem

... ves čas vzporeja različne poglede na iste razmere ...

smyslu zdi tako monumentalno in arhetipsko, da nam svoj pogled na to odkrivanje prikaže skozi detajlno analizo osvajanja Amerike. Pri tem sprva izhaja iz Kolumbovih dnevnikov in njegovih prvih potez ob odkritju nove celine, od vnovičnega poimenovanja otokov, dolin, gor in drugih geografskih danosti naprej, nadaljuje pa s Cortézovim osvajanjem in podreditvijo Mehike (in drugimi, tudi predkolumbovskimi kulturno zgodovinskimi primeri). Pri tem ves čas vzporeja različne poglede, torej španske in azteške, na iste razmere, ob tem pa pokaže, kako se je vzpostavljala komunikacija med različnimi entitetami, tako v pogledu jezika kot odzivov na dane okoliščine. Unikatna zgodovinska študija s teoretskim ozadjem. > SAMO RUGELJ

in arhetipsko, da nam svoj pogled na to odkrivanje prikaže skozi detajlno analizo osvajanja Amerike. Pri tem sprva izhaja iz Kolumbovih dnevnikov in njegovih prvih potez ob odkritju nove celine, od vnovičnega poimenovanja otokov, dolin, gor in drugih geografskih danosti naprej, nadaljuje pa s Cortézovim osvajanjem in podreditvijo Mehike (in drugimi, tudi predkolumbovskimi kulturno zgodovinskimi primeri). Pri tem ves čas vzporeja različne poglede, torej španske in azteške, na iste razmere, ob tem pa pokaže, kako se je vzpostavljala komunikacija med različnimi entitetami, tako v pogledu jezika kot odzivov na dane okoliščine. Unikatna zgodovinska študija s teoretskim ozadjem. > SAMO RUGELJ

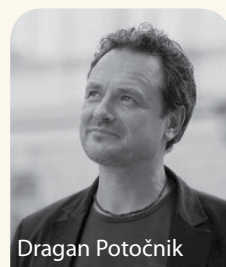
Iran

Dežela med Perzijo

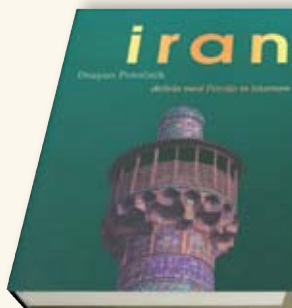
in islamom

Dragan Potočnik

Pivec, 2015, t. v., 348 str., 25 €

Dragan Potočnik

Bilo je pred dvajsetimi leti in v eni od minimalističnih čajnic blizu mošeje v iranskem Esfahanu smo pili čaj z našimi tedanjimi lokalnimi poslovnimi partnerji ter se pogovarjali o preteklosti. Ena od sogovornic, stara dobrih štirideset let, je pogledala okoli sebe in povedala, da so pred leti ravno na istem kraju precej bučno in v mini krilih proslavljali maturo – seveda še pred revolucijo, s katero je prišel na oblast ajatola Homeini. Poslej je po ulici seveda morala (spet) hoditi zakrita. Iran, ki je v zadnjem desetletju stalno v središču mednarodne pozornosti zaradi morebitne posesti jedrskega orožja oziroma njegovega razvoja, je po drugi strani mogočna država s skoraj 75 milijoni prebivalcev ter izjemno bogato kulturo in zgodovino, ki je kar klicala tudi po podrobnejši slovenski monografski obdelavi. Dragan Potočnik, izredni profesor zgodovine na mariborski Filozofski fakulteti, je znan kot poznavalec neevropske zgodovine in tudi drzen svetovni popotniški kolesar. V knjigi, za katero je prispeval tudi mnoge fotografije, nas v prvem delu popelje v širšo zgodovino Srednjega vzhoda, znotraj katere umešča tudi Perzijo in njen religiozni (torej tudi predislamski), vladarski, kulturni in znanstveni razvoj, pri tem pa je podrobneje obdelano novejšo dogajanje na območju Irana. Drugi del knjige je namenjen predstavitvi naravnih in kulturnih znamenitosti posameznih iranskih provinc. Tako je delo delno uporabno tudi kot turistični priročnik. Sklepni del pa prinaša (literarne) zgodbe avtorja »z iranskih dvorišč«. Strokovno in informativno. > SAMO RUGELJ

... strokovno in informativno ...

Kosovo through the eyes of local Romani (gypsy) musicians

Svanibor Pettan

Znanstvena založba Filozofske fakultete

in The Society for Ethnomusicology,

2015, m. v., 122 str., 15 €

Knjiga slovenskega muzikologa in pedagoga Svaniborja Pettana, strokovnjaka za obravnavano področje, prihaja v angleškem jeziku – z namenom, da bi mednarodni javnosti predstavila glasbeno tradicijo Romov na jugovzhodu Evrope, natančneje, na Kosovem. Priloženi DVD ponuja antropološki film s prikazi glasbenega udejstvovanja, medtem ko knjižica razčlenjuje posamezne skladbe in pojasni, kje so nastali posnetki in o čem govorijo. Naletimo na sila raznoliko ustvarjanje, tako v instrumentalnem kot v folklornem smislu, marsikdaj, kot v pesmi za srbskega predsednika Slobodana Miloševića, pa glasba seže že na področje političnega. Avdiovizualni zapiski so nastali v viharnem obdobju 1989–1990, medtem ko avtor v sklepnem zapisu oriše kasnejši razvoj Kosova. Ta ima danes v mednarodni skupnosti status delno priznane države. > ŽIGA VALETIČ

Bruno Volpi Lisjak
Vojni po morju, III. izd.
288 str. 20,00€

Evelina Umek
Sidrišče spomina
216 str. 17,00€

Marij Čuk
Ko na jeziku kopni sneg
104 str. 18,00€

www.mladika.com
Ul. Donizetti 3 - Trst,
tel. +39 0403480818
uprava@mladika.com

Distribucija v Sloveniji
založba Primus: info@primus.si

AAA

Revizija, odpis, drugačna politika

Damien Millet, Éric Toussaint

prevod: Katja Kraigher

Sophia, zbirka Naprej!

2014, m. v., 197 str., 13 €, JAK

Manifest varčevalne tesnobe

Avtorja, sicer raziskovalca pri belgijski nevladni organizaciji CADIM, sta v knjigi AAA – kar je sicer najvišja ocena, ki jo lahko državi podelijo tako imenovane bonitetne hiše – z matematično in statistično natančnostjo, ki vsebuje tako elemente znanosti kot preiskovalnega (podatkovnega) novinarstva, do kosti razgalila sprego velikega kapitala in politike.

Ne, to res ni novica. Novica je, da je njun pristop neideološki: njuna metoda, ki je za nepotrpežljivega bralca lahko precej naporna, ne pušča dvomov. Knjiga, ki sta jo avtorja posvetila vsem, ki se v Evropi in po svetu upirajo varčevalni politiki, je manifest računske in varčevalne tesnobe in kolikor se le da natančen oris algoritma neoliberalne politike (in ekonomije), ki je načela temelje Evropske unije, »suspendirala« socialno državo, osmešila človekove in delavske pravice ter ljudi – in države – pahnila v večnost sistematiziranega dolga. Dolga, ki vodi v suženjstvo.

AAA je faktografski zapis o namenskem uničevanju družbe, izničevanju posameznika ter spreminjanju (nekoč) suverenih držav v podizvajalke mednarodnih finančnih institucij. Toda avtorja kljub številkam in podatkom, ki upanje spreminjajo v metafizično kategorijo, ostajata optimista. Predvsem zaradi številnih družbenih gibanj, ki so se v zadnjih letih razširila po vsem svetu. »Varčevalna politika, ki je v sunkih prizadela Evropo, je plačilo krize naložila predvsem srednjemu in revnemu sloju. Kapitalistični razred jo je dobro odnesel, saj je on ta, ki narekuje odločitve. Za zdaj. Ljudje še niso rekli zadnje besede,« zapišeta Millet in Toussaint. > **BOŠTJAN VIDEMŠEK, DELO**

Prelom, do katerega ni prišlo

France Bučar

Cankarjeva založba, zbirka Čas misli,

2015, m. v., 239 str., 24,94 €, JAK

France Bučar

Bučar (1923), eden najvidnejših slovenskih javnih intelektualcev preteklih tridesetih let, v zadnjih desetih letih knjižno redno objavlja svoje poglede na polpreteklo zgodovino, razvoj Slovenije, njegove pomanjkljivosti in možne smeri izboljšanja (nazadnje v knjigi *Temelji naše državnosti* iz leta 2012). V svojem novem, gosto pisanem delu pa avtor v esejistično angažiranem stilu mnogostransko obravnava razloge,

ki so pripeljali do sedanjega družbenopolitičnega močvirja, v katerem se je znašla slovenska družba. Pri tem po vrsti analizira: nove vplive tržnih razmer, od potrošništva naprej, spremembe koncepta dela, vloge sindikatov, upravljanja podjetij, (ne)delovanja pravosodja, politično organiziranost, vključno z upoštevanjem svobode poslancev pri njihovem samostojnem odločanju, stanje socialne države itn. ter pokaže, kje vse ni prišlo do preloma iz naslova. Zato se Slovenija, tudi zaradi različnih neoliberalnih in globalizacijskih vplivov, po njegovem mnenju, ni uspela reformirati v sodobno družbo, ki bi zagotavljala moderne socialne civilizacijske standarde za njeno prebivalstvo. Knjiga slovenskih napak v zadnjega četrta stoletja, ki jo gre brati v kompletu z *Zablodami postsocializma* Vesne V. Godina. > **SAMO RUGELJ**

RAZPRAVE FF

Novosti Znanstvene založbe Filozofske fakultete UL:

Anja Podlessek (ur.)

Otrok tega noče jesti – kaj pa zdaj? Senzorni pristop k vzgoji za zdravo prehranjevanje

252 str., 19,90 €

Priročnik, ki na osnovi znanstvenih spoznanj nudi praktične nasvete pri prehranjevanju otrok.

Jernej Zupančič

Romi in romska naselja v Sloveniji

256 str., 19,90 €

Prvi sistematični pregled in popis romskih naselij v Sloveniji, ki poleg (z njimi povezane) problematike ponuja tudi nove smernice in rešitve.

Rudi Rizman

Odperte sociološke agende – globalizacija, demokracija in intelektualci

188 str., 14,90 €

Razprave o temah, ki (in)formirajo raziskovalno in spoznavno pozornost v mednarodni družboslovni misli.

Milica Antić Gaber, Živa Humer, Slavko Gaber, Jasna Podreka, Sara Rožman, Irena Selišnik, Iztok Šori, Veronika Tašner, Pavel Zgaga

Zahtevna razmerja: spol, strukturne ovire in priložnosti

204 str., 14,90 €

Univerza v Ljubljani
**FILZOZOFSKA
FAKULTETA**

Vabljeni tudi na **Besedne postaje FF**, ki jih s pomočjo JAK organizira Knjigarna FF.

Knjigarna Filozofske fakultete UL
t.: 01/ 241 1119, e.: knjigarna@ff.uni-lj.si
Več informacij na: www.ff.uni-lj.si

Moč podob

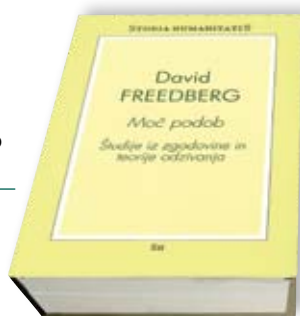
Študije iz zgodovine in teorije odzivanja

David Freedberg; prevod: Marko Jenko
Studia humanitatis, 2014, m. v., 765 str., 32 €

Freedberg je profesor zgodovine na Univerzi Columbia v Združenih državah, v svojem delu, ki obsega približno deset knjig, pa se najbolj posveča psihološkim odzivom na umetnost ter njeni cenzuri in ikonoklazmu (uničenju umetnin) skozi zgodovino in pri različnih kulturah. Njegova izjemna študija *Moč podob*, ki je izšla leta 1989, je v slovenščino prevedena v zelo aktualnem času, kmalu po terorističnem napadu na francoski satirični tednik Charlie Hebdo, ki je razburjal ravno s svojimi provokativnimi podobami in na koncu pripeljal do poboja članov uredništva. Freedberg nas v monografiji, obogatena z obsežnim grafičnim gradivom, od slik in

... monografija, obogatena z obsežnim grafičnim gradivom ...

pomirjajo, vznemirjajo, kličejo k uporu itn. Na podobe, ki so svoj vrhunec doživele s filmom v 20. stoletju, se po Freedbergu ljudje namreč močno odzivajo ne glede na to, ali prihajajo iz družb, ki jim pravimo moderne ali pa primitivne, in bivajo kjer koli, bodisi na Vzhodu ali pa na Zahodu, pri čemer avtor svoje raziskovanje moči podob raje kot h konstrukcijam in analizam umetnostnih kritikov in strokovnjakov usmerja k človeškim odzivanjem. Ta so podvržena potlačitvi, saj podobe po njihovih merilih vzbujajo preveč sramu in so »preveč glasna, groba in preveč nekulturna«. Delo, ki te prevzame! > SAMO RUGELJ

Biološki/družbeni spol

Anne Fausto-Sterling

prevod: Iva Jevtič

Krtina, zbirka Krt, 2014, m. v., 179 str., 20 €

Avtorica te monografije je profesorica biologije in študije spolov na Univerzi Brown ter ena vodilnih strokovnjakinj na področju spolne identitete in biologije spolov. Že na začetku svoje knjige poudari, da se spol otroka določi po rojstvu na podlagi anatomije zunanjih genitalij. Na tej podlagi se sproži družbeni odziv, s katerim se začne proces spolne socializacije novorojenega otroka. Ta pa po njenem mnenju in raziskavah, ki jih citira, ni povsem enovito, temveč večplastno spolno bitje, ki je rezultat kromosomskega spola, fetalnogonadnega spola, fetalnega hormonskega spola, fetalnega notranjega reproduktivnega spola, možganskega spola, zunanjega genitalnega spola in pa, takoj ko zapusti maternico, tudi nastajajoče telesne podobe in družbenega utrjevanja spola. Tako seveda obstajajo primeri, ko imajo nekateri ljudje drugo prezentacijo spola od tiste, ki jim je bila določena ob rojstvu zaradi zunanjšega videza. To skuša Fausto-Sterlingova v svoji knjigi obdelati z različnih perspektiv ter pokazati, da spolni binarizem ne glede na to, da se zdi večini zahodnjakov povsem nedvoumen koncept, včasih, kot kažejo mnogi dogodki iz zgodovine, pa tudi sodobne družbe, predstavlja precej majav teren, ki ga ni mogoče kar tako zafiksirati enkrat za zmeraj. Knjiga, v kateri naravoslovna znanstvenica preobrača družbene dogme. > SAMO RUGELJ

Zahtevna razmerja

Spol, strukturne ovire in priložnosti

Milica Antić Gaber ... [et al.]

Znanstvena založba Filozofske fakultete, 2014, m. v., 201 str., 14,90 €

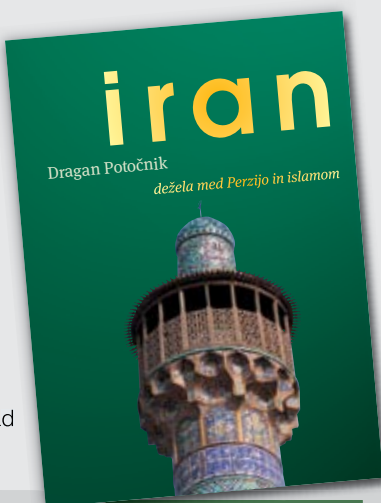
Kako je prišlo do tega, da so skoraj vse tajnice ženske, večina direktorjev pa je moškega spola? Kaj daje našemu spolu moč, da nas od trenutka, ko smo rojeni, zaznamuje in tako močno vpliva na možnosti in priložnosti, ki so nam dane v življenju? Tem vprašanjem se Milica Antić Gaber, sociologinja in strokovnjakinja na področju spola in politike, skupaj s sodelavci posveti v delu *Zahtevna razmerja: spol, strukturne ovire in priložnosti*. V sedmih esejih obravnavajo družbeno konstruiranje spola in vse dejavnike, ki vplivajo na še vedno neenakopraven položaj žensk v naši družbi. Predvsem osvetlijo problem vstopa žensk v politiko, saj v Sloveniji kljub napredku na preostalih področjih družbenega življenja in kljub visokim dosežkom deklet in žensk na področju izobrazbe v političnih krogih še vedno zaznavamo izjemno slabo zastopnost žensk. > NEŽA POZNIČ

Dragan Potočnik

iran dežela med Perzijo in islamom

Slikovno in vsebinsko bogata monografija o eni najstarejših civilizacij. Iran, nekoč Perzija, je bil od nekdaj sinonim za bogastvo – bogastvo duha in bogastvo, ki ga je mogoče meriti v denarju. V zadnjih desetletjih pa je država vse bolj skrita pred očmi zahoda. Avtor Dragan Potočnik je kot velik poznavalec zgodovine, kulture in sedanosti Irana v svojem delu zaobjel več tisočletno zgodovino Irana, hkrati pa je bralcu ponudil tudi podrobne opise naravnih in kulturnih znamenitosti ter navad in običajev Irancev.

Cena: 25 €

348 strani, 17 × 24 cm, trda vezava s ščitnim ovitkom, štiribarvni tisk

Založba Pivec

tel: 02 250 08 28
faks: 02 250 08 29
e-pošta: info@zalozba-pivec.com

spletna knjigarna: www.zalozba-pivec.com

Obiščite nas v spletni knjigarni Bukla, kjer postopoma razširjamo ponudbo knjig.

www.bukla.si
knjigarna

S klikom do knjige!

UMco d. d.,
Leskoškova 12,
1000 Ljubljana
tel. 01/520 18 39
knjigarna@umco.si

Bolezen je zdravilo

Uvod v življenjsko medicino in življenjsko zdravljenje

Peter Wilberg; prevod: Dean Rajčič

Sanje, 2014, m. v., 335 str., 21 €, JAK

dr. Manca Košič

Kaj pišemo in kako, je odvisno od tega, kdo smo. Zato velja najprej na kratko predstaviti avtorja imenitne študije, »manifesta nove, humanistične medicine«, kot piše na naslovni strani knjige *Bolezen je zdravilo: uvod v življenjsko medicino in življenjsko zdravljenje*.

Leta 1952 v Londonu rojeni Peter Wilberg je judovsko-nemških korenin. Magister filozofije, politologije in humanistične psihologije je ploden pisec, učitelj in terapevt. »Njegova osebna zgodovina mistične in metafizične izkušnje, izražena v obsežnem delu, nudi poglobljene in pionirske poglede in prakse na najbolj raznolikih področjih,« piše na zavihu knjige, vredne poglobljenega študija. Tudi v njej se prepletajo spoznanja »filozofije zavesti, znanosti in religije, filozofije medicine, zdravja in človeških odnosov, poslušanja in psihoterapije, glasbe in misticizma, marksizma in monetarne ekonomije, gnosticizma, joge in tantre«.

Paradoksalno je trditi, da je bolezen, zoper katero se borijo tako ortodoksna medicina kot komplementarne in alternativne metode zdravljenja, po sebi in na sebi zdravilo. Wilberg je o tem prepričan: To zdravilo nudi pacientom priložnost pomembnega vpogleda vase, da bi s tem povzročili zdravilne spremembe v svojem življenju, ne le v telesu. Kajti vsako telesno stanje je sočasno stanje zavesti in obratno. Zavest pa ne domuje (le) v možganih, temveč je obsežnejša prostranost telesa/duha, ki vibrira z družinskim, socialnim in ekonomskim okoljem. Bolezen vedno pokaže na prepletenost, ki opredeljuje naš celoten življenjski svet.

Wilbergova študija je zato radikalna kritika kapitalizma, kajti, kot je pokazal že Fromm, v bolni družbi so tudi ljudje (živali in rastline) bolni. Posameznikovo zdravje je izraz medčloveških odnosov v družbi: »boleznini so boleznini odnosov«. Ne preseneča torej, da postaja depresija (pred izidom je prevod Wilbergovega filozofskega pristopa k depresiji *Mala črna kronika*) epidemija sodobnega sveta. Da je vse več žilno-srčnih obolenj, za katerimi umirajo tudi vse mlajše ženske (o čemer piše dr. Suzanne Steinbaum v knjigi *Žensko srce*, založba Eno, 2015). Da se razrašajo rakava obolenja. A naštetu niso glavni vzroki smrti, trdijo strokovne raziskave s področja medicine. Pokazale so, »da sta konvencionalna biomedicinska diagnoza ter zdravljenje z zdravili in operacijami dejansko glavni vzrok smrti – več ljudi umre zaradi tega kot zaradi raka in srčnih boleznin«.

Naj povzamem nekaj razlik med ostro kritizirano biološko medicino in opisom življenjske medicine, ki so v knjigi temeljito razdelane in tehtno argumentirane: Namen biološke medicine je ozdraviti bolezen, načelo življenjske medicine pa je, da bolezen ozdravi pacienta. Ortodoksna medicina obravnava bolezen kot sovražnika ter vidi zdravje in bolezen kot nasprotnika. Življenjska medicina obravnava bolezen kot naravni del zdravega življenja, saj so boleznini naravni življenjski in učni procesi. Boleznini imajo življenjske pomene: nekaj namreč simbolizirajo in posamezniku tako pomagajo raziskati in rešiti pomembna življenjska vprašanja. Zanimiva je Wilbergova trditev: »Ljudje umrejo skozi boleznini in ne zaradi njih ali od njih – in umrejo šele tedaj, ko so pripravljene umreti.« Nihče namreč ne umre pred svojim časom.

Avtor bolezen razume kot obliko nosečnosti, »je telesni izraz ne-rojenih vidikov našega jaza kot celotek«. Življenjska medicina je babištvo – pomaga, da skozi bolezen rodimo nov občutek jaza. Cilj njenege zdravnika je pomagati pacientu, da se spremeni, da občuti jaz, drugačen od jaza, ki ga je občutil, preden je zbolel. Kdor bo bral knjigo *Bolezen je zdravilo*, bo lahko z gledanjem vase že med branjem okrevljal. Kdor jo bo natančno prebral do konca, pa ne bo nikoli več tak, kot je bil pred branjem tega izjemnega dela.

Knjige za zdravo in aktivno pomlad

David Epstein

ŠPORTNI GEN

Talent, trening in resnica o uspehu

mehka vezava,

417 strani

24,90 €

»Športnik se, ob težkih treningih ter neugodnih pogojih, pogosto naivno sprašuje o pomenu svojih genov in vlogi zunanjih okoliščin za svoj uspeh, z odgovori pa tava v temi ... Ko dobi v roke izjemno knjigo, kot je *Športni gen*, ki z znanstveno podprtimi dokazi razjasni marsikateri dvom in vprašanje, pa mu to da novo energijo za: VREDNO SE JE TRUDITI IN ŽIVETI SVOJE SANJE.«

– Petra Majdič, vrhunska smučarska tekačica

Samo Rugelj
DELAJ, TECI, ŽIVI

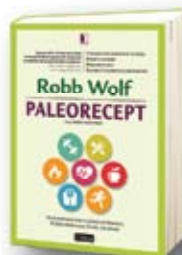
Boštjan Videmšek, Samo Rugelj, Žiga X Gombač
ULTRABLUES

Jasmina Kozina Praprotnik
BELA DAMA

Robert H. Lustig
MASTNA LAŽ

Robb Wolf
PALEORECEPT

Charles Duhigg
MOČ NAVADE

Naročila sprejemamo: • 01/520 18 39

• knjigarna@umco.si • na spletni strani www.bukla.si

UMco, d. d., Leskoškova 12, 1000 Ljubljana

Knjige založbe UMco so na voljo tudi v boljše založenih knjigarnah!

NOČ knjižige

Svetovni dan knjige

četrtek

23. 4. 2015

od 18.00 do 1.00

nocknjige.si

Noč knjige je mobilna.
Prenesite aplikacijo in se pridružite
rastoči družini bralcev, poetov,
fotografov in knjižnih oboževalcev.

Častni pokrovitelj:

Organizacija Združenih
narodov za izobraževanje,
znanost in kulturo

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

Slovenska nacionalna
komisija za UNESCO

Slovenian National
Commission for UNESCO

Medijski pokrovitelji:

RADIO
TELEVIZIJA
SLOVENIJA

BUKLA
Radio Študent

Pokrovitelji:

JAVNA
AGENCIJA ZA
KNJIGO RS

Moralna vzgoja

Kurz iz sociologije na Sorboni
v letu 1902/1903

Émile Durkheim

prevod: Miha Marek

Krtina, zbirka Temeljna dela,
2014, m. v., 237 str., 25 €, JAK

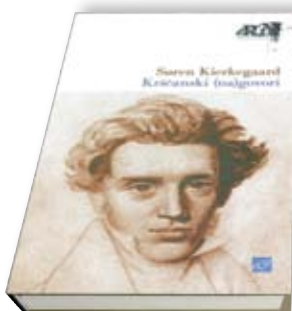
Sociolog in filozof Émile Durkheim je najbolj znan po delih, ki so obravnavala samomor, religioznost, družino, kriminal ter družbene patologije. V Krtinini zbirki Temeljna dela je tokrat izšlo osemnajst pedagoških predavanj, ki so znotraj Durkheimovega opusa manj znana, pa vendar so na začetku profesure zanj pomenila osnovno vejo preučevanja in poučevanja. Predavanja izpred sto let se berejo sveže in jih lahko sprejmemo tudi kot neke vrste priročnik. Durkheim ter njegova doba pri vzgoji ne izpuščata predpone »moralna«, kar ne pomeni, da imamo opraviti s konservativno interpretacijo, razen če se kot takšna smatra nujnost otrokove navezanosti na državo. Prvi del je posvečen teoriji morale, v drugem pa so opisani načini, kako pri otroku vzpostavljamo elemente moralnosti. Pripadnost, spoštovanje avtoritete in predvsem disciplina ne smejo biti orodja za zatiranje otrok, izvemo pa tudi, kako sta povezana morala in ekonomija: »Natanko zato, ker je funkcija morale omejevanje in brzdjanje, veliko bogastvo tako zlahka postane vir nemoralnosti.« > ŽIGA VALETIČ

Krščanski (na)govori

Søren Kierkegaard

prevod: Janez Zupet

Celjska Mohorjeva družba,
2014, m. v., 309 str., 25 €, JAK

Delo tega velikega danskega filozofa in teologa je izšlo leta 1848 in je ključno za njegovo razumevanje filozofije in krščanstva. Kierkegaard je prvi eksistencialist v zgodovini filozofije, ki človeka obravnava kot posamičnika oz. edinstveno bitje. S tem ga osvobodi, a mora vso odgovornost za svoja dejanja nositi sam. Kljub svobodi pa je človekova mera še vedno Bog. V nagovorih, ki prehajajo v prave literarne mojstrovine, izprahuje vest svojemu verskemu občinstvu, se ukvarja z javno podobo krščanstva in kritično premišlja o danski Protestantski cerkvi kot vodilni krščanski instituciji tedanjega časa. Ob tem ves čas opozarja, da njegova resnica ni dokončna, pač pa želi, da verni posameznik zno-va stopi na pot odrešujočega odnosa do Boga. > KRISTINA SLUGA

... nagovori prehajajo
v prave literarne
mojstrovine ...

krščanstva in kritično premišlja o danski Protestantski cerkvi kot vodilni krščanski instituciji tedanjega časa. Ob tem ves čas opozarja, da njegova resnica ni dokončna, pač pa želi, da verni posameznik zno-va stopi na pot odrešujočega odnosa do Boga. > KRISTINA SLUGA

Čas (brez) alternative

Sociološke in politološke refleksije

Rudi Rizman

Fakulteta za družbene vede in
Znanstvena založba Filozofske fakultete,
2014, m. v., 611 str., 25 €

Obsežno delo prof. Rizmana na dobrih šeststo straneh sta k izidu pospremila tudi Noam Chomsky («Knjiga pokriva zavidljiv razpon najbolj relevantnih področij in že sami naslovi poglavij vabijo k branju.») in priznani sociolog Zygmunt Bauman, ki v spremni besedi ironično primerja pot na svobodo izpod enoumja z novim bojem za svobodo v svetu brez alternativ(e) – četrto stoletje kasneje. Podoben je tudi naslov Rizmanovega dela, ki ga sestavlja deset poglavij, deset idej, deset razlogov za današnje stanje Slovenije, Evrope, Zahoda, sveta: neoliberalizem, globalizacija, civilizacije v dialogih in spopadih, obstoj Evropske unije, ameriški vpliv na svetovno politiko, človekove pravice in demokracija, terorizem in varnostna država, akademski kapitalizem, ramena družboslovnih velikanov in za konec izrazito lokalna – slovenska tranzicija. Pred nami je torej celovit, tlorisni oris dobe ter družbenopolitičnih dilem, ki ključno zaznamujejo čas, ki ga živimo. > ŽIGA VALETIČ

Odperte sociološke agende – globaliza- cija, demokracija in intelektualci

Rudi Rizman

Znanstvena založba Filozofske fakultete,
2014, m. v., 187 str., 14,90 €

Profesor sociologije, ki predava tudi na tujih univerzah, v pričujoči knjigi obravnava tri odprta vprašanja današnjega časa: vprašanje globalizacije, demokracije ter vloge intelektualcev. Prevetri jih z različnih gledišč, začenši s kompleksnim pojmom globalizacije, kjer moramo razlikovati med globalizacijo kot procesom ter globalizacijo kot paradigmo, pa tudi med globalizacijo in univerzalizacijo; posebej zanimivi so premisleki sodobnega individualizma in pa kozmopolitstva v odnosu do nacionalnega ter lokalnega. Razumevanje demokracije se je v zadnjem desetletju spreminjalo predvsem zaradi krize in zaradi na videz usodnega vpliva kapitalizma na demokracijo, kar nas privede do novih izzivov državljanstva ter k novi paradigmi družbene varnosti. Tretji del prinaša svojevrsten epitaf intelektualcem oz. njihovemu družbenemu vplivu v demokratični tranziciji, medtem ko nas sklepni, četrti del, sooča z neobhodno potrebo po humanizmu, po humanistiki. > ŽIGA VALETIČ

ZALOŽBA KMEČKI GLAS zbirka ZGODOVINSKE OSEBNOSTI

DRAKULA 1 DRAKULA 2

Tiran ali velik
vladar?

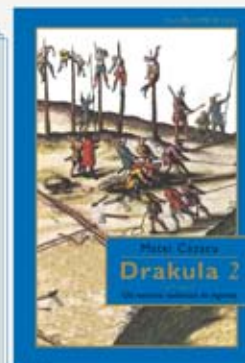
Od resnične osebnosti
do legende

Cena knjige: 16 EUR, poštnine ne zaračunamo
208 strani, brošura, 13,5 × 20 cm

Naročanje:

karmen@czd-kmeckiglas.si, 01 473 53 79, www.kmeckiglas.com

Prva prava
biografija o
srednjeveškem
knezu
Vladu Tepešu

Krojačica iz Dachaua

Mary Chamberlain
prevod: Maja Prevolnik
Učila International, Žepna knjiga,
2015, m. v., 331 str., 10,90 €

Roman, ki je v slovenščini izšel praktično hkrati s svojim izvirnikom, na osebni ravni tematizira še eno od žalostnih poglavij druge svetovne vojne. Okupatorji so iz zasedenih ozemelj v Nemčijo pripeljali tudi številne mlade civilne ujetnice, ki so morale prisilno delati v tovarnah in bolnišnicah. Med njimi je bila tudi Ada, devetnajstletna londonska šivilja, ki se je tik pred začetkom vojne z ljubimcem naivno potepala po Parizu. A mladenič jo je izigral in le po srečnem naključju je pristala pri nunah. Kasneje je morala več let v hiši dachauskega poveljnika do onemoglosti šivati obleke za žene in ljubice nemških generalov in čeprav ni bila prava vojna ujetnica, niti taboriščnica, je trpela velike muke in pomanjkanje. Po osvoboditvi se je zato na vse pretege trudila v Londonu postaviti majhen šiviljski salon, dokler ji ni poti znova prekrižal sleparski ljubimec in vojne grozote so spet oživele. > RENATE RUGELJ

Nemirno morje

Komisar Dupin
razreši drugi primer
Jean-Luc Bannalec
prevod: Maruša Mugerli Lavrenčič
Učila International, Žepna knjiga,
2015, m. v., 316 str., 10,90 €

Komisar Dupin mora rešiti nov primer: na neko idilično zgodnjemajsko jutro prejme novico, da so na otočju Glénan, ki slovi po svoji neokrnjeni lepoti, našli tri moška trupla. Ko jih kasneje identificirajo, ugotovijo, da gre za lokalne pomembneže, ki so vsak na svoj način vpleteni v tok krajevnega dogajanja. Eden od umrlih, priljubljeni športni jadralca in poslovnež, je želel na enem od otokov zgraditi veliki športni center, čemur so domačini na čelu z županom ves čas nasprotovali. Bi lahko trojni umor naročil kar župan? In kakšna je pri vsem tem vloga morskega raziskovalnega inštituta? Komisar Dupin ima pred sabo zahtevno nalogo, ki terja ne le veliko znanja, ampak tudi ogromno popitih kav ... Kriminalni roman navdušuje z napetim branjem, pa tudi s slikovitimi opisi Bretanje in tamkajšnjih življenjskih navad. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

Prešustvo

Paulo Coelho
prevod: Katja Benevol Gabrijelčič
Učila International,
2015, pt. v., 304 str., 16,90 €

Na prvi pogled se zdi, da Lindi, novinarki pri lokalnem švicarskem časniku, ne manjka prav nič: srečno je poročena, ima sposobnega bogatega moža

in dva ljubka otroka, na katera, kadar je treba, pazi varuška, ki obenem še počisti Lindino imenitno hišo. Kje je torej tu problem? V Lindi, seveda. Zdi se, da jo načenja zgodnja kriza srednjih let, saj začne skoraj na silo loviti odhajajočo mladost. Želja po tem, da bi splavala iz rutine vsakdanjika, jo privede do lokalnega politika, njenega nekdanjega sošolca, v katerega je bila zaljubljena v najstniških letih. Kaj se zgodi kasneje, zgovorno nakazuje že naslov knjige: ta lahko (sploh) v prvi polovici bralca navda s prepričanjem, da gre za precej običajno zgodbo s predvidljivim koncem, ki odstopa od siceršnjih tipičnih Coelhoovih romanov. A bolj ko se stvari začnejo zapletati, bolj privre na dan pisateljev prepoznavni slog, ki za navidezno preprosto in celo nekoliko predvidljivo zgodbo skrije globlja spoznanja o ljubezni, smislu bivanja ter drugih življenjskih resnicah. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

Romanca z vojvodo

Tessa Dare; prevod: Mateja Maligoj
Učila International, Žepna knjiga,
2015, m. v., 309 str., 10,90 €

Izzy Goodnight se po smrti očeta, slavnega pisatelja pravljic, znajde tako rekoč na cesti, pismo o obetu deleža dediščine po botru pa pride kot nalašč. Po napotkih se odpravi na zanemarjen grad Gostley, kjer preseneti neolikanega, a privlačnega moškega prebivalca, ki se je po nesreči umaknil pred svetom. Ko se prikaže vršilec oporoke, se izkaže, da je Izzy »podedovala« Gostley, katerega »lastnik« je njen trenutni gostitelj, vojvoda Rothburyjski. Da bi zadevi prišla do dna in ugotovila, kdo je pravi lastnik gradu in kdo je koga osleparil, se dogovorita, da mu bo Izzy kot tajnica pomagala raziskati poslovne papirje in medtem stanovala kar v razpadajočem gradu. Kako bo jezična in iznajdljiva Izzy našla srečen konec svoje pravljice? > KLARA JARC

Pogumni

Randy Alcorn; prevod: Leon Jagodic
Družina, 2014, m. v., 359 str., 22,90 €

Na prvi pogled so pogumni, neustrahni in povsem brez čustev, a v resnici so (tudi) policisti, glavni junaki tega romana, samo ljudje. S svojimi zgodbami, tegobami in tudi strahovi. Vsi štirje protagonisti živijo za službo in se v njej na moč razdajajo, ko pa se vrnejo v zavetje svojih domov, kjer se morajo iz službenih vlog preleviti v vlogo očeta in moža, se zdi, da jim to ne gre najbolje. Šele tragična smrt otroka enega od policistov strezni prav vse; takrat začnejo razmišljati, kdaj so izgubili vero v življenje in kdaj so se odtujili. Od sebe in svojih najbližjih. Čaka jih dolga pot iskanja, ki jim lahko uspe le s pomočjo domačih, tistih, na katere so prej pogosto (nehote) pozabljali. Pretanjeni roman o vseh odtenkih življenja prinaša možnost (samo)spraševanj in vodi – tudi ob nanizanih vprašanjih na koncu zgodbe – do številnih razmišljanj, ki si jih zmorejo privoščiti le »pogumni«. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

Spletna punca

Zoe Sugg
prevod: Marta Graj
Učila International, Žepna knjiga,
2015, m. v., 335 str., 10,90 €

Prvenec priljubljene britanske »lifestyle blogerke« nas popelje v svet prikupne in inteligentne najstnice Penny, ki najraje prijateljuje s sosedovim fantom, bistrim gejem Elliotom. Nekega dne se tudi na njegovo pobudo odloči, da bo zgodbe iz svojega »zapletenega življenja« zapisala na blogu in tako poiskala sorodne duše ter našla nekaj usmiljenja. A njeni iskreni zapisi, objavljeni pod psevdonimom »spletna punca«, kmalu postanejo prava internetna senzacija in zato s svojimi bralci vedno pogosteje deli koščke iz svojega zasebnega življenja. Tudi ko se zaljubi v čednega ameriškega fanta, kar pa se izkaže za veliko napako. Nevoščljive prijateljice izkoristijo njeno naivnost in mediji ji življenje postavijo na glavo ... > RENATE RUGELJ

Vztrajna nevesta

Jane Ashford; prevod: Mojca Žnidaršič

Učila International, Žepna knjiga, 2015, m. v., 317 str., 10,90 €

Zdi se, da se je Clare Greenough, ki je po bratovi smrti zaradi pohlepne bratranca ostala tako rekoč brez vsega, končno nasmehnila sreča: bogati stric ji je v oporoki zapustil vse premoženje! A dokler se ne poroči, ji bo dostop do denarja onemogočen, saj je stric za enega od obeh skrbnikov svoje zapuščine imenoval prav zlobnega sorodnika, ki jo je pred leti spraval skoraj na beraško palico. Prav zato mora čim prej najti moža, ki bo dovolj napreden, da ji bo dovolil, da sama upravlja s svojim denarjem. Usoda ji na pot pošlje čednega Jamesa Boleigha, do vratu zadolženega sedmega barona Treheartha. Ta privoli v poroko pod pogojem, da bo lahko z ženinim denarjem obnovil družinsko posestvo. Sprva zakon iz koristoljubja se kmalu razvije v strastno ljubezensko dogodivščino. Roman poleg ganljive ljubezenske zgodbe odlikujejo tudi humor in prikupni liki, kot sta, denimo, baronovi sestri dvojčici, ki očarata tako glavno junajko kot tudi bralca. > AJDA JANOVSKY

Poročna kupčija

Jennifer Probst; prevod: Urška Willewaldt

Učila International, Žepna knjiga, 2015, m. v., 227 str., 10,90 €

Danes uveljavljeno avtorico romanc je med zvezde izstrelila prav pričujoča knjiga: zgodba o ognjeviti lastnici knjigarne Alexi in bogatem zakrknjenem samcu Nicholasu, ki se vsak iz svojih koristoljubnih razlogov poročita drug z drugim. Alexa ima na moškega, ki ga vzame, da bi lahko poplačala dolgove svojih staršev, slabe spomine: pri štirinajstih letih ji je najprej ukradel poljub, nato pa strl srce. Tako ona kot njen mož sta odločena, da bo njun zakon le na papirju: v njem naj bi ne bilo ne čustev ne telesne ljubezni. Izkaže se, da naloga, ki sta si jo zastavila, še zdaleč ni preprosta: drug drugega namreč neustavljivo privlačita! Bo bujna Alexa, tako drugačna od manekenk, s katerimi po navadi hodi Nicholas, nehote ukradla njegovo nemirno srce? > AJDA JANOVSKY

Sprebrnjeno srce

Jude Deveraux; prevod: Mateja Pintar

Učila International, Žepna knjiga, 2015, m. v., 301 str., 10,90 €

Piflarski genij Eli in lepotička iz bogate družine Chelsea sta nenavadna šolska prijatelja. Elijevi dobrosrčni in v življenjskih zadevah nekoliko naivni mami se odločita poiskati moža, ki bo kot v ljubezenskih romanih, ki jih navdušeno bere, prihajal na črnem vrancu in jo osrečil. Po uspešnem posegu se Eli in Chelsea zaradi selitve in različnih življenj odtujita in izgubita stik.

Dvajset let pozneje se spremenjena in odrasla znova srečata in med razkrinkavanjem prevaranta in morilca odkrivata, da sta v svojem bistvu še vedno Robin Hood in Marian iz šolskih klopi, ki želita pomagati nemočnim. Dve zabavni ljubezenski zgodbi v eni knjigi bosta z nekaj suspenza in vročimi trenutki popestrili kak pomladni dan. > KLARA JARC

Polnočni vojvoda

Elizabeth Hoyt

prevod: Ida Strnad

Učila International, Žepna knjiga, 2015, m. v., 331 str., 10,90 €

Maximus, vojvoda Wakefieldski, potrebuje vojvodinjo. Zdi se, da je Lady Penelope ravno prav uglajena, bogata in družabna. A kaj, ko ima šemasto dekle za spremljevalko bistro sorodnico Artemis, ki je odkrila Maximusovo skrivnostno potikanje v kostumu duha iz St. Gilesa? Artemis v sebi skriva pogum in svoje odkritje uporabi za izsiljevanje vojvode: s svojim vplivom naj iz

zapora osvobodi njenega po krivem obtoženega brata ali pa bo vsemu svetu povedala, kdo se skriva pod masko razvpitega duha iz St. Gilesa. Maximus nima izbire, vendar kmalu ugotovi, da Artemis nevede nosi nekaj, kar mu bo pomagalo odkriti morilca svojih staršev. Avtorica tudi tokrat pospeši utrip z značilno strastno in nekoliko temačnejšo zgodbo. > KLARA JARC

Izide kmalu - nove sodobne in zgodovinske romance iz Hiše knjig.

Vojvoda senc
Meredith Duran

Novo

Emmaline Martin se zaobljubi, da bo v miru živela v anglo-indijski družbi. Ko se ob zaročenčevi izdaji vsi upi sesujejo, se je prisiljena zateči k moškemu, ki mu ne more zaupati, a jo hkrati privlači.

Vohunova dama

Joanna Bourne

Novo

Zbirka: Vohuni 1

Zgodovinska romanca, s katero avtorica spektakularno začne zbirko Vohuni. Anniqve Villers je igrala kurtizano, naivno devico, prefinjeno britansko damo ... Nazadanje vendarle sreča moškega, ki ga ne more ukaniti.

Nevarno razmerje

Joanna Bourne

Novo

Zbirka: Vohuni 2

Ko njenega očeta po krivem obtožijo izdaje skrivnosti Napoleonu, se lepa Jess Whitby vtihotapi v londonsko podzemlje v iskanju resničnega izdajalca.

Dotik zaobljube

Meredith Duran

Novo

Vikont Sanburne je nepopoljšljiv londonski falot, lomilec ženskih src. A Lydijino je že zlomljeno in pri šestindvajsetih letih je odločena, da bo ostala samska.

Nekaj na tebi

Julie James

Novo

Med Cameron, pomočnico državnega tožilca, in Jackom, agentom FBI, je prišlo do hudega nesoglasja, ko sta nekoč sodelovala na primeru. Umor ju spet združi pri delu.

Distribucija Avrora

t: 059 932 107

e: info@galarna.si

WWW.GALARNA.SI

Škotska ulica

Samantha Young
prevod: Mojca Svetičič
Učila International, Žepna knjiga,
2015, m. v., 302 str., 10,90 €

Shannon MacLeod se, da bi pozabila na svoje nesrečne zveze z moškimi in na družinske peripeitije, odloči, da bo v Edinburgu začela povsem novo življenje. Poišče si službo receptorke v studiu za tetoviranje, tam pa naleti na postavnega Cola Walkerja, ki je v njej že pred devetimi leti, ko sta se naključno srečala, prebudil močna čustva. Sprva se zdi, da se bo Shannon zlahka uprla njegovemu šarmu, saj se je odločila, da se ne bo več zapletala z napačnimi moškimi, za kakršnega ima Cola, a potem se začne vse odvijati precej drugače. Toda na pot jima stopijo številne sence preteklosti, ki oba močno bremenijo. Jih bosta lahko odpihnila in srečno zaživela? Zapeljivo in strastno branje bo navdušilo vse privržence preostalih del iz te serije priljubljene škotske pisateljice. > **VESNA SIVEC POLJANŠEK**

Ljubezen med borovnicami

Mary Simses; prevod: Katja Bizjak
Učila International, Žepna knjiga,
2015, m. v., 318 str., 10,90 €

Ellen, tipično velemestno dekle, se znajde v obalnem mestecu, da bi izpolnila zadnjo željo ljube babice, naslovniku predala skrivnostno pismo, ter se kar najhitreje vrnila v varno naročje svojega zaročenca. A usoda je imela z njo drugačne načrte. Ko je iskala pravo kompozicijo za spominsko fotografijo, je nepazljivo stopila na uničen pomol in samo močnim rokam spretnega gradbinca se je lahko zahvalila, da je niso odnesli morskimi tokovi. Med iskanjem babičinega prijatelja je v mestu odkrila čudovite slike in vse je kazalo, da sta imela človek, ki ga je iskala, pa tudi slikanje v babičinem življenju veliko večjo vlogo, kot si je sprva mislila. Njena predaja pisma se je zavlekla, zaročenec se je oddaljeval, vsak dan bolj pa ji je bil pri srcu čedni gradbinec. Ali res samo zato, ker je rešil njeno življenje? > **RENATE RUGELJ**

Obžalovana ena noč

Jodi Ellen Malpas
prevod: Katja Jeraj Valentinčič
Učila International, zbirka Žepna knjiga,
2015, m. v., 400 str., 12,90 €

Drugi del trilogije *Ena noč* se nadaljuje natančno tam, kjer se prvi konča. Olivia je po razkritju ene izmed Millerjevih skrivnosti pretresena in hudo prizadeta. Čeprav je vanj zaljubljena in jo lahko Miller pripelje do prej nepoznanih užikov, Livy nikakor ne more mimo dejstva, da je njen ljubi poklicni londonski »spremljevalec«. Ampak tudi Millerju Livy ne gre iz glave: »Moja razvada si, Olivia Taylor.« Ko se Olivia vendarle odloči, da bo kljub številnim skrivnostim postala luč Millerjevega temačnega sveta, se pojavi nekdo iz njegove preteklosti, ki ogrozi njuno nastajajoče razmerje. Miller ve, da ima njegovo novo življenje visoko ceno, vendar je trdno odločen zaščititi Livy pred svojo preteklostjo. Bosta skupaj našla izhod ali bo cena novega življenja previsoka? > **KLARA JARC**

NOVOSTI iz zbirke

 ŽEPNA KNJIGA

UČILA

Izid: 10. april

10,90 EUR

10,90 EUR

Izid: 10. april

12,90 EUR

12,90 EUR

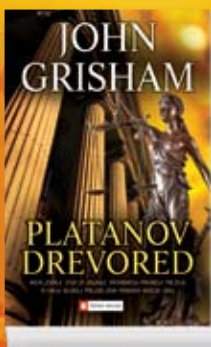

10,90 EUR

Izid: 10. april

12,90 EUR

Izid: 10. april

14,90 EUR

12,90 EUR

Izid: 10. april

12,90 EUR

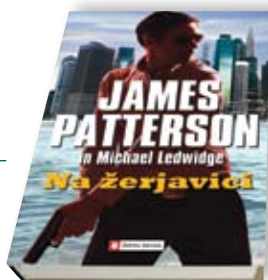
Izid: 10. april

10,90 EUR

Na žerjavici

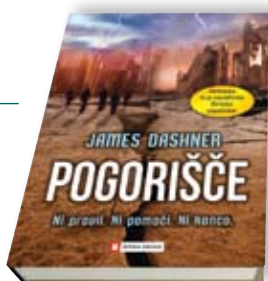
James Patterson, Michael Ledwidge
prevod: Petra Piber
Učila International, 2015, m. v., 404 str., 12,90 €

Detektiv Michael Bennett je po uspešno končani misiji na zahodu države znova v svojem rodnem New Yorku. A njegovo veselje hitro skali vest, da so ga premestili v županovo enoto za pomoč ogroženim skupinam v Harlemu. Kot je v njegovi navadi, ne obupuje dolgo in se loti dela: razkrinkati mora, kdo stoji za umorom njegove sodelavke, ki se je brez pomoči kolegov lotila raziskovanja tolpe, ki naj bi imela v neki zapuščeni stavbi srečanja z najbolj možnim grozljivim koncem. Za povrh Bennetta vmes dotolče vest o smrti neke občanke, ki jo je kruto umoril njen nekdanji fant. In ko se zdi, da vse skupaj ne more biti bolj zapleteno, Bennetta, ki ga tarejo tudi zasebne skrbi, nadrejeni pokličejo nazaj v njegov nekdanji oddelek, kjer naj bi se ukvarjal z ropi v draguljarnah. Kriminalni roman za vse z dobrimi živci in tokrat tudi – z dobrimi želodci. > [VESNA SIVEC POLJANŠEK](#)

Pogorišče

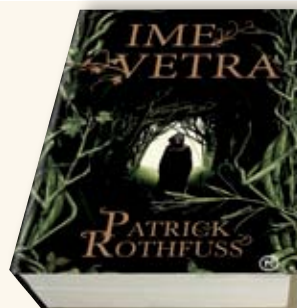
James Dashner; prevod: Marko Bogataj
Učila International, 2015, m. v., 344 str., 10,90 €

Ameriški pisatelj James Dashner je z *Labirintom* ustvaril samosvojo zgodbo, ki je prinesla dobrodošlo osvežitev v poplavi sorodnih mladinskih distopičnih serij. Izhodišče, kjer se je skupina najstnikov z izbrisanim spominom znašla v ogromnem labirintu, je bilo odlična snov za napeto, srhljivo in predvsem akcijsko pripoved, ki je začarala mnogo bralcev. *Pogorišče*, drugi del trilogije, nadaljuje adrenalinsko zgodbo, le da se ta zdaj premesti na požgane planjave postapokaliptične Zemlje. Po pobegu iz labirinta junake pričaka strašljiva resnica: izbruh sončnega vetra so uničili planet, med preživele pa je udaril še blišč, smrtonosna bolezen, ki okužene oropa človečnosti in jih spremeni v zombijem podobne blazneže. Thomas mora za preživetje še enkrat združiti moči s prijatelji, a skrivnostna organizacija ZLOBA z manipulacijami in prevarami ponovno vodi vsak njihov korak ... > [ALEŠ CIMPRič](#)

Ime vetra

Kraljemorčeve kronike, knj. 1
Patrick Rothfuss; prevod: Sergej Hvala
Mladinska knjiga, 2015, t. v., 755 str., 37,96 €

V slovenščino žal zaidejo le redka dela sodobne fantastične literature za odrasle. Zato se lahko veselimo prihoda ključnega tovrstnega romana, ki bi ga moral prebrati ne le sleherni ljubitelj žanra, ampak vsakdo, ki ima rad dobre knjige. Rothfussova obsežna mojstrovina je namreč po *Igre prestolov* Georgea R. R. Martina najpomembnejše fantastično delo, ki si je izborilo val navdušenja tako pri kritikih kot pri bralcih. Pri tem pa slovenskemu bralcu ponuja izvrsten vpogled v raznolikost znotraj žanra. Če sta vrlini *Igre prestolov* številna zasedba in epski popis neizprosnih bojov za oblast, je odlika *Imena vetra* intimna, domala poetična pripoved o bistrem fantu, ki je zrastel v legendo. Zapisovalec kronik v tistem krčmarju zakotnega kraja prepozna znano osebnost, o kateri krožijo mnoge zgodbe. Kvothe, njegovo ime nekateri izgovarjajo z občudovanjem, drugi s sovraštvom, tretji pa z dvomom, zapisovalcu poda svojo plat resnice. Knjiga, ki se bere kot ustna avtobiografija, razkrije Kvothejevo življenjsko pot od otroštva, ki ga je s starši preživel v skupini glumačev, tragedije, ko je bil priča njenem umoru, prosjačenja in življenja na ulici do vpisa na Univerzo, kjer se uči čaravnije. Preživlja se s spretnim igranjem lutnje, njegova izjemna darova za glasbo in za magijo pa kujeta tako rivalstva kot prijateljske vezi in sta tudi vir arogance, ki ga mnogokrat drago stane. Rdeča nit knjige, Kvothejeva sla po znanju, da se bo nekoč lahko maščeval morilcem staršev, nas le občasno opomni na širšo sliko celotne pripovedi, ki jo sicer tvorijo impresije nepredvidljivosti življenja, z vsemi njegovimi vzponi in padci, trenutki sreče in časi bridkosti. Velik pečat nanj pusti tudi srečanje s skrivnostno Denno. Med njima vre očitna privlačnost, a hkrati nista zmožna preseči previdnostne razdalje. Ob vsem tem pa Rothfuss nameni dovolj prostora za pustolovske dele zgodbe, čeprav so ti pogosto namenjeni le poigravanju z žanrskimi klišeji. Sergej Hvala, ki je z nadimkom Sneti v reviji *Joker* v naših krajih skrbel za popularizacijo žanra še pred prihodom filmov *Gospodar prstanov*, je s prefinjenim prevodom ohranil avtorjev mehkoben čut za pero. Prepustite se torej spoznavanju, kako si je Kvothe pridobil vzdevke kraljemorec, mag, ženskar, ubijalec in junak. > [ALEŠ CIMPRič](#)

Najbogatejši izbor e-branja v Sloveniji

www.biblos.si

Jeffery Deaver: **Proste roke**
(James Bond v novi preobleki)

Niall Ferguson: **Civilizacija**
(Zgodba o razvoju in prevladi zahodne civilizacije)

Neil Gaiman: **Ameriški bogovi**
(Hipnotično ameriško popotovanje)

z nami sodeluje že več kot 30 založb, med njimi:

Božidar Jezernik je redni profesor za etnologijo Balkana in kulturno antropologijo na Filozofski fakulteti v Ljubljani, obenem pa tudi strasten preučevalec različnih kulturnih področij, pri čemer raziskave praviloma zaokroži s knjigami. Po knjigi *Kava iz leta 2012*, monografiji *Goli otok – Titov gulag (2013)* in *Nacionalizaciji preteklosti (2013)* mu je nedavno pri založbi Modrijan izšla še obsežna monografija o ljubljanskih spomenikih *Mesto brez spomina*. Ob tej priložnosti smo z njim opravili krajši pogovor.

»Odstranjevanje spomenikov siromaši kolektivni spomin na preteklost!«

Mesto brez spomina

Javni spomeniki v Ljubljani

Božidar Jezernik

Modrijan, 2015, t. v., 440 str., 39,90 €, JAK

Bukla: Razpon vsebin, s katerimi se ukvarjate v svojih knjigah, je zelo širok – od *Divje Evrope* na eni strani do knjige o kavi na drugi, vmes pa spomeniki in vse drugo. Kako si izbirate teme, ki se jih boste lotili?

Jezernik: Pritegnejo me predvsem tiste teme, v katerih prepoznam potencial, da povedo meni in mojim bralcem kaj novega o našem svetu in nas samih.

Bukla: *Mesto brez spomina* je širokopotezno zastavljena monografija o zgodovini spomenikov v Ljubljani. Kako je prišlo do te ideje?

Jezernik: Spomeniki so najprej pritegnili mojo pozornost že v tistem času, ko je v naši domovini še bilo lepo biti mlad. Tedaj so nas hoteli vzgojiti kot novega človeka, tvorca lepega novega sveta oziroma svetle prihodnosti. Nepogrešljiv del tega procesa je bila navzočnost pri odkrivanju novih spomenikov ali spominskih slovesnostih, ki so ob posameznih prazničnih dnevih potekale ob njih. Ob tem naj bi se naučili, kaj je pravzaprav svetla prihodnost in na katerih temeljih stoji. V tem procesu se iz več razlogov nisem počutil kot riba v vodi. Slovesnosti so bile preveč patetične in premalo duhovite, v spomenikih sem le redkokdaj prepoznal umetniške presežke, nikoli tudi nisem mogel ponotranjiti potrebe po taki množici spomenikov in memorialov, ki je bila naravnost nepregledna. V letih hude jugoslovanske krize pa so se pojavili vedno bolj glasni glasovi z zahtevami po podiranju tako imenovanih komunističnih spomenikov. Nekako v smislu, samo še tole oviro podremo in bomo v svetli prihodnosti. To naivno gledanje, da smo gospodarji svoje prihodnosti, da moramo samo še zadnjič obračunati z neželeno preteklostjo, je najprej vzbudilo mojo pozornost v smislu: »A res!?« Potem pa se je oglasil raziskovalec v meni, ki ga je pritegnilo vprašanje: »Kako je to mogoče?« Ves čas sem namreč imel občutek, da so bili najbolj čustveno angažirani isti obrazi.

Bukla: Ste že od začetka vedeli, kakšno knjigo boste napisali?

Jezernik: Začetki knjige segajo kar četrto stoletje nazaj, ko sva se s tedanjim kustosom ljubljanskega Mestnega muzeja Janezom Kosom raziskovalno lotila vprašanja javnih spomenikov v Ljubljani. Raziskava, ki ne prinese novih spoznanj, tudi presenečenj, ni raziskava. No, *Mesto brez spomina* je rezultat dolgotrajne raziskave, torej zbirka presenečenj, na katera sem nalete(va)l. Ko sem se je lotil, nisem imel razjasnjenih nekaterih temeljnih pojmov. Naši šolski kurikuli so polni nedoslednosti, fantazij in mitov, javni prostor pa je v času jugoslovanske krize in posledičnem razpadu države nekatere izmed njih povzdignil v prave dogme, ki se jih ne postavlja pod vprašaj in ne problematizira. Da sem bogatemu gradivu znal zastaviti prava vprašanja, sem se moral ogromno naučiti, hkrati pa se tudi navaditi na to, da marsikatera samoumevnost, s katero smo naučeni živeti, ne prenese kritične presoje. Kdaj pa kdaj tudi kaj takega, nad čemer nisem bil ravno navdušen.

Bukla: Knjiga je izjemno bogata tudi z raznim grafičnim in fotografskim gradivom. Je tudi to narekovalo kakšno zgodbo? Kako ste prišli do njega?

Jezernik: Slikovnemu gradivu sem posvetil precejšnjo pozornost tudi zato, ker v naši javni zavesti večina ljubljanskih javnih spomenikov, ki so bili kdaj postavljeni ali samo načrtovani, sploh ni navzoča. Smoter slikovnega gradiva je predvsem v tem, da bi našo javno zavest obogatil s konkretiziranimi podobami posameznih spomenikov. Imel sem srečo, da zna založba Modrijan delati ne le dobre, temveč tudi lepo opremljene knjige. Seveda pa to ne bi bilo dovolj, če mi pri dopolnjevanju svoje zbirke ne bi pomagali posame-

zni zbiralci in kustosi. Vsem se na tem mestu še enkrat toplo zahvaljujem za prijazno pomoč.

Bukla: V knjigi pred bralca razprostrete petnajst zgodb o spomenikih, ki se tičejo bodisi podob preteklosti, zgodovinskih dogodkov, kulturnikov in narodnih buditeljev, znanstvenikov in državnikov. Kaj bi lahko opredelili kot skupne značilnosti postavljanja spomenikov v Ljubljani ali po vašem mnenju ni nobenega skupnega »odtisa«?

Jezernik: Postavljanje javnih spomenikov v Ljubljani je od vsega začetka potekalo po določenih »odtisih«, oblikovanih v interakciji s procesom modernizacije in nacionalizacije družbenega in kulturnega življenja. Zato njihove zgodbe lahko razberemo samo iz tega konteksta, ki je bistveno širši od ljubljanskega mesta, kranjske dežele ali slovenske republike. Od leta 1860 dalje, ko je Ljubljana dobila svoj prvi javni spomenik, postavljen v čast zgodovinski osebnosti, to je najslavnejšemu ljubljanskemu meščanu vseh časov in kranjskemu deželanu maršalu Radeckemu, do let po koncu druge svetovne vojne so se dogajale velikanske spremembe v aktualnih razmerah, prevladujočem okusu, svetovnem nazoru. Pravzaprav lahko rečemo, da sta v tem obdobju prihajala do izraza predvsem želja po posnemanju civiliziranega sveta in občutenje velike negotovosti.

Bukla: Katera »spomeniška« zgodba vas je najbolj presenetila in zakaj?

Jezernik: Potem ko sem se poglobil v posamezne spomeniške zgodbe, sem pri vsaki prej ali slej naletel na večje presenečenje. Začenši s tem, da prvi trije javni spomeniki, postavljeni v Ljubljani, že skoraj stoletje ne stojijo več. Pa čeprav so bili posvečeni častnima meščanom mesta, ki sta oba tudi krajši ali daljši čas živela v Ljubljani (maršal Radecký in grof Anton Alexander Auersperg).

Bukla: V uvodu citirate Musila, ki je v svojem eseju trdil, da so spomeniki, kljub temu da so narejeni za to, da bi bili vidni, kot kaže impregnirani z nečim, kar jih dela nevidne. Ali po vašem mnenju to velja tudi za ljubljanske spomenike? Kateri je po vašem mnenju vseeno najbolj viden (poleg Prešernovega spomenika, seveda)? Kateri pa je najbolj spregledan?

Jezernik: Musilovo zapažanje velja, seveda, za vse spomenike, postavljene kadar koli in kjer koli. Zelo zanimivo vprašanje je, zakaj ga kar naprej in s tako vztrajnostjo ignoriramo in/ali odvrčamo pogled od njega. Kar zadeva ljubljanske spomenike, je najbolj viden oziroma je to bil prav gotovo Vodnikov spomenik. Njegova vloga in pomen v procesu tako imenovanega slovenskega narodnega prebujenja sta bila veliko večja od velikosti, fizične in umetniške, spomenika samega. Najbolj spregledan pa je bil gotovo spomenik kralju Aleksandru I., čeprav so se ob njegovi postavitvi sodobniki nad njim navduševali kot največjim in najlepšim slovenskim umotvorom.

Bukla: Kaj po vašem mnenju način, kako ravnamo s slavnimi možmi in njihovi spomeniki, pove o nas samih?

Jezernik: Veliko, res veliko. Ravanje s spomeniki je vedno izraz in odraz odnosa do spomenikov in do tistega, kar ti predstavljajo. Iz dejstva, da smo v Ljubljani po letu 1918 porušili oziroma odstranili iz javnih prostorov celo večino postavljenih spomenikov, lahko razberem predvsem veliko naivne vere, da obstajajo bližnjice v svetlo prihodnost.

Bukla: Kaj bi, če bi lahko, spremenili v ljubljanski spomeniški pokrajini? Kako bi jo naredili bolj vidno, če se vam to zdi potrebno? Kako bi jo dopolnili?

Jezernik: Ko razmišljam o ljubljanskih javnih spomenikih, se mi vedno znova poraja misel, kako smo z njihovim porušenjem oziroma odstranitvijo iz javnih prostorov osiromašili kolektivni spomin na preteklost. Ta je bila sicer prav bogata in pisana, polna zanimivih posameznikov in dogodkov. Zaradi tega, ker je v naši zavesti navzoča le v svoji okrnjeni, osiromašeni podobi, je tudi naša sedanost manj bogata, kot bi lahko bila. In naša negotovost še večja, kot bi bila sicer.

Naprej k naravi

V iskanju očaranosti na mejah ponovne naturalizacije

George Monbiot

prevod: Anja Golob

Krtina, zbirka Krt, 2014, m. v., 355 str., 25 €, JAK

Novinar, publicist in naravovarstvenik George Monbiot je v slovenščini že poznan po svoji pomenljivi knjigi *Vročje je*, ki je pri Krtini izšla leta 2010, njegova knjiga *Naprej k naravi* iz leta 2013, ki je bila tudi nagrajena v konkurenci najboljših naravoslovnih knjig, pa je še bolj navdušujoče branje. Z njim nas Monbiot, sicer človek terena in raziskovanja narave v vseh njenih odtenkih, popelje na mnoge poti, od nje-govih kajaško-ribiških pustolovščin v severnem Walesu, kjer opazuje prehranjevalne navade delfinov in morskih ptic, do vzhodnoevropskih gozdov, kjer je na sledi risom ter volkovom med lovljenjem njihovega plena. Pri tem pa v ozadju ves čas ponuja tezo, kako bi ponovna naturalizacija lahko pomagala našemu planetu k vzpostavljanju novega naravnega in ekološkega ravnotežja. Pri teh procesih pisatelj naši celini pripisuje ključno vlogo, saj je tu priložnost, da bi – za razliko od preostalega sveta, kjer se narava večinoma umika – Evropa s ponovno naturalizacijo lahko spet postala ena od biološko najbogatejših regij na našem planetu. To bi bil svojevrsten preobrat ob dejstvu, da je ta celina prva izgubila velike in tudi večino srednje veli-kih živali. Navdihujoče branje za vsakega ljubitelja narave. > **SAMO RUGELJ**

Planet Voda

Lučka Kajfež Bogataj

ilustracije: Izar Lunaček

Cankarjeva založba, 2014, m. v., 301 str., 24,94 €, JAK

Voda sestavlja ključni del našega planeta, pa tudi našega telesa, vendar se njene vsenavzočnosti in nenehnega vpliva na naše življenje pogosto vse premalo zavedamo. Lučka Kajfež Bogataj, znana raziskovalka na področju klimatologije in meteorologije, se po knjigi *Vroči novi svet* (2012), ki sta jo tudi podpisala skupaj z ilustratorjem Izarjem Lunačkom, tokrat

celovito posveti najpomembnejši tekočini na našem planetu. V knjigi *Planet Voda*, primer- ni tako za mlajšo kot tudi odraslo občinstvo, nas strokov- no in zgoščeno popelje skozi vse fizikalno-kemijsko-druž- beno-biološke značilnosti vode, pokaže pa tudi to, kakšna prihodnost in morebitno pomanjkanje vode se obetata Zemljanom, če se bodo klimatske spremembe še stopnjevale.

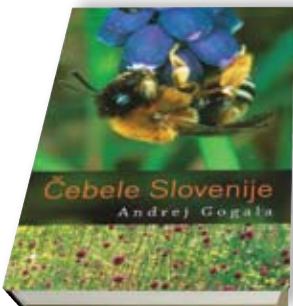
Informativno in angažirano pisanje je ves čas tudi lokalno, torej slovensko obarvano. Kajfeže- va namreč opozarja, da je Slovenija izjemno bogata z vodnimi viri, kar bi ji že zdaj lahko prineslo pomembno (konkurenčno) prednost v primerjavi z Južno Evropo, ki ima vode manj. O tem pa pri nas skorajda ne razmišljamo, niti te prednosti ne vgrajujemo v razvojno strategijo (zelene) Slovenije. Posledica tega je, da čeprav devetim desetinam Slovencev iz domačih pip teče voda, ki je povsem enakovredna tisti iz plastenke (ali pa še boljša od nje), nismo niti približno samooskrbni celo s to tekočino, ki je imamo na pretek. > **SAMO RUGELJ**

Čebele Slovenije

Andrej Gogala

ZRC SAZU, 2014, m. v., 180 str., 18 €

Vemo, da človek ne bi za dolgo preživel izumrtja čebel, glavnih opravevalk kulturnih rastlin. Zdravilnost medu ter koristnost vo- ska in drugih snovi iz panjev medonosnih čebel sta splošno zna- ni, manj znano pa je, da nista edini zaslužni za ohranjanje ži- vljenja na našem planetu. Entomolog Andrej Gogala že dolgo preučuje tudi divje čebele, ki jih v Sloveniji, kot ugotavlja, živi več kot 500 vrst! Večino jih z opisi in fotografijami predstavlja tudi ta knjiga, nekatere s prav posebnimi navadami in glede na lastnosti tudi z zgovornimi vrstnim imeni: peščinarica, oljar- ka, hlačarka, volnarka, dišavka, opnarka, zidarka, žagorožka itn. Ne manjka niti opozorilo, da so gojene in divje čebele v vedno bolj onesnaženem okolju tudi zelo ogrožene. Po besedah naravoslovca in čebelarja Janeza Gregorija neopazno umirajo, tako da bo morda katera vrsta iz- ginila, še preden jo bomo sploh spoznali. > **IZTOK ILICH**

Karen Duve

DOSTOJNO KOSILO

Samopreskus

Prevedla urška P. Černe

Cena: 19,90€

Poštena knjiga o možnostih dostojnega prehranjevanja, ki je spremenila avtorico in bralce.

LITERA

www.zalozba-litera.org

Nemška pisateljica Karen Duve se je odločila postati boljši človek. Želela je ugotoviti, ali se je sposobna prehranjevati tako, da ne bi škodila ne sebi ne drugim živim bitjem. Postopno se je preizkusila kot konzumentka bio prehrane, vegetarijanka, veganka in frutarijanka, na koncu knjige pa se je odločila za ...

»O tem, da je veganski način življenja edina etično dosledna drža, niti malo ne dvomim več. Kljub temu pa še zdaleč nisem prepričana, ali bi v resnici rada za vse večne čase postala veganka. Če ravnokar preberem članek o klavnica ali kravah, ki dajejo največ mleka, se mi nobena druga odločitev sploh ne zdi več mogoča. Nekaj pičlih ur pozneje pa naenkrat pogrešam meso, povezava med tem, kar si želim jesti, in tem, kar sem malo prej prebrala, mi izgine iz spomina, kot bi odrezal.«

Športni gen

Talent, trening in resnica o uspehu

David Epstein

prevod: Sandi Kodrič

UMco, zbirka Preobrazba, 2015, m. v., 417 str., 24,90 €

Zakaj Michael Jordan, najboljši košarkar vseh časov, ni mogel izpiliti svoje igre bejzbola? Kako je na kariero zvezdniskega golfista Tigerja Woodsa vplivalo dejstvo, da je bil že pri šestih letih sposoben ohraniti ravnotežje na roki svojega očeta, medtem ko je ta z njim hodil po hiši? Zakaj moški in ženske v resnici v športu ne tekmujejo skupaj? Zakaj mediji neradi objavljajo rezultate raziskav o vplivu genov na različne telesne sposobnosti? Na čem temelji teorija, da so najhitrejši sprinterji na svetu potomci sužnjev? David Epstein, novinar revije *Sports Illustrated*, nam v tej večkrat nagradjeni knjigi, ki bo navdušila vsakega, ki mu je šport tako ali drugače blizu, med drugim mimogrede odgovori tudi na ta vprašanja, s to prelomno, strokovno podkovan in vseskozi privlačno napeto knjigo pa nas popelje na svojevrstno športno raziskovanje. Pri tem se nameni dokončno odgovoriti na večno vprašanje, kaj je najpomembnejše pri doseganju športnega uspeha: talent ali trening. Na tej poti razišče in preobrne mnoge mite in prepričanja, ki jih imamo v zvezi s športom in treningom. Pod vprašaj, denimo, postavi t. i. pravilo 10.000 ur, ki predpostavlja, da je za športni uspeh potreben trd trening

od zgodnjega otroštva. Pokaže nam, da določene lastnosti – denimo kot blisk hitre reakcije igralcev bejzbola – niso prirojene, temveč so posledica vadbe, po drugi strani pa nam razkrije, da imajo večšine, za katere smo bili prepričani, da so pridobljene s treningom, v resnici svoje genetsko ozadje. Skozi vso knjigo nas *Športni gen* spodbuja k temu, da spet razmislimo o resnični naravi uspeha – bodisi športnega ali pa tudi kakega drugega – v vsakdanjem življenju. Knjiga ima tudi svojevrsten slovenski pečat. Epstein je namreč pri svojem delu in raziskovanju spremljal olimpijske igre na treh celinah ter vrhunske športne dogodke na petih; bil je v Afriki, Aziji, Avstraliji, Evropi in Severni Ameriki, kjer je v Vancouvru

leta 2010 spremljal tudi Petro Majdič, ko je ta z zlomljenimi rebri prišla do bronzaste medalje. O tem je v svojem predgovoru k slovenski izdaji, kjer analizira njen izjemni dosežek, zapisal: »Nikoli prej ali potem nisem v živo videl bolj navdihujočega športnega dosežka, kot je bil tisti, ki je Petri Majdič uspel 17. februarja 2010.« *Športni gen* je knjiga, ki bo to pomlad navdihovala športnike in rekreativce ter seveda tudi vse tiste, ki šport radi gledajo ali pa o njem radi berejo. > SAMO RUGELJ

David Epstein

Tek in maraton

Popolni vodnik

prevod: Maja Šukarov

Mladinska knjiga, 2015, pt. v., 192 str., 24,94 €

Če ste eni od tistih, ki ste se v zadnjem času začeli ukvarjati z vztrajnostnim tekom in na to temo nimate še nobenega priročnika, potem je vodnik *Tek in maraton* prava knjiga za vas. Še posebej zato, ker že prvi stavek, ki odgovarja na izhodiščno vprašanje, zakaj teči, opozori: »Novinci prepogosto začnejo teči z veliko vneto in polno močjo, po nepotrebnem se potiskajo preko meje bolečine in si tako naredijo več škode kot koristi.« No, če boste sledili zgledom tega kompaktnega, grafično izvrstno oblikovanega (zaščitni znak založbe Dorling Kindersley) in bogato informativnega priročnika, se vam to ne bo zgodilo. Knjiga vas popelje skozi šest poglavij, v katerih razumljivo, a strokovno utemeljeno predstavi vaše telo kot tekaško orodje in laboratorij, preigra vse nianse priprav na tek – od opreme, prek prehrane do ogrevalnih in ohlajevalnih vaj –, nadaljuje z načrtovanjem tekaških treningov različnih dolžin in z vajami za splošno krepitev telesa, se posebej posveti dnevu tekme in sklene s splošnim poglavjem o skrbi za telo, da bo to lahko še dolgo časa z veseljem teklo. Pravi priročnik za letošnjo tekaško pomlad, po katerem lahko posežejo tudi izkušeni tekači. > SAMO RUGELJ

Postanite kolesar ali maratonec

V novih priročnikih *ABC specialke* in *ABC maratona* najdete vse, kar morate vedeti pred prvim maratonom – v tekaških copatih ali na pedalih.

IZBIRA OPREME ★ TEHNIČNI NASVETI ★ SKRIB ZA ZDRAVJE ★ PREHRANA REGENERACIJA ★ CILJEM PRILAGOJENI NAČRTI VADBE ★ PRVI MARATON

Oba priročnika najdete pri prodajalcih časopisov, na bencinskih servisih in poštah po vsej Sloveniji.

Naročite *ABCmaratona* in *ABCspecialke* preko spleta na j.mp/narociabc

Bicikel.com

Tekac.si

znani nominiranci natečaja SVETLOBNICA 2015

Založba Družina z veseljem sporoča, da je strokovna komisija v sestavi Mateja Komel Snoj, Ignacija J. Fridl, Igor Škamperle, Brane Senegačnik, Jože Horvat ter Tone Rode na svojem zadnjem sestanku 17. 3. 2015 izmed prispelih 15 rokopisov ter v skladu z razpisnimi pogoji soglasno izbrala tri nominirance za literarno nagrado svetlobnica, s katero želi spodbuditi izvirno slovensko leposlovje.

Spomnimo, da bo založba Družina izbrani roman izdala v novi zbirki Pretakanja in ga posebej promovirala v letu izida. Nagrada v višini 6.000 evrov bruto vključuje avtorski honorar za prenos materialnih pravic do skupne prodane naklade 2.000 izvodov. Nagrada se podeljuje skladno z razpisnimi pogoji ter pravilnikom, ki so na voljo na spletni strani: www.druzina.si/svetlobnica.

Nominiranci za nagrado svetlobnica so:

- Roman »Barbarsko dejanje«, avtor s šifro »RASKOLNIKOV«,
- Roman »Krik brez odmeva«, avtor s šifro »MARIBOR«,
- Roman »Ne hodi po mušnicah«, avtor s šifro »MEHKOBA«.

Razglasitev zmagovalca in podelitev nagrade Svetlobnica 2015 enemu izmed zgoraj navedenih nominirancev bo v galeriji Družina, Krekov trg 1, na svetovni dan knjige 23. 4. 2015 ob 18. uri.

Vabljeni!

S kolesom po Sloveniji

Sebastjan Vehar

Mladinska knjiga, 2015, t. v., 271 str., 29,95 €

Sebastjan Vehar je znani kolesar, ki je o popotovanjih s kolesom po Sloveniji in njeni okolici (denimo Istri) napisal že nekaj dobro sprejetih in uporabnih popotniških vodnikov. V najnovejšem kolesarskem vodniku, ki bo to pomlad gotovo dal ideje mnogim navdušencem, katerim kolesarjenje ne pomeni samo premikanje, temveč tudi potovanje, je tokrat zbral petdeset privlačnih kolesarskih izletov po vsej Sloveniji. V dobro oblikovani, izčrpno informativni in pri vsakem izletu s posebnim zemljevidom, reliefom in drugimi tehničnimi podatki opremljeni knjigi nas Vehar mojstrsko vozi po slovenskih poteh, v izletih pa domišljeno povezuje tako naravne in kulturne znamenitosti ter kopaljšča in toplice, kjer se lahko ustavimo, spočijemo in razgledamo ali pa aktivno osvežimo. Večina izletov je poldnevni ali pa enodnevni in se končajo na izhodiščni točki, nekateri pa se lahko razpotegnejo tudi v dvo- ali večdnevno kolesarsko pustolovščino, ki si jo, recimo, lahko privoščimo za konec tedna. Knjiga, ki nas pelje od slovenskega Primorja na zahodu pa vse do prekmurskih ravnin na vzhodu. > SAMO RUGELJ

»Tale dečko Rothfuss je preklemano dober.«

George R. R. Martin

Velikani fantastičnega žanra toplo pozdravljajo novo vzhajajočo zvezdo – Patricka Rothfussa!

Preverite, kaj navdušuje mojstre, in se prepustite *Imenu vetra*, prvemu delu trilogije Kraljemorčeva kronika. Pa povejte vsem, da boste nekaj časa povsem zasedeni. Prigodam rdečelasega maga, ženskarja, ubijalca in junaka se je nemogoče upreti.

Kruh moj vsakdanji

Klemen Košir

fotografije: Primož Bregar

Naturšček, 2014, pt. v., 158 str., 42 €

Od kuharije očarani Klemen Košir tudi v svoji tretji knjigi, najlepši knjigi 30. knjižnega sejma, išče v že znanem nekaj novega in poskuša to predstaviti tako, kot ni še nihče. *Kruh moj vsakdanji* je še izraziteje kot prvi dve izdaji skupaj s praktično namembnostjo priročnika za domačo peko kruha tudi oblikovalski, nekoliko celo literarni projekt.

Bukla: Videz najbrž ni enako pomemben kot praktična uporabnost knjige le zaradi želje, da bi bila v pestri ponudbi sorodnih priročnikov bolj opažena?

Košir: O opaženosti ne razmišljam, ne kot avtor ne kot založnik, bolj sledim notranjemu impulzu, misli, viziji, kaj mi je blizu, se pravi, izhajam od znotraj navzven. Forma je zunanji del te introspekcije in ji mora slediti, avtonomno sicer in na svoj način, a vendarle. Sem pa do oblike zelo spoštljiv, ker je prav tako del vsebine, vključuje dialog med mano in oblikovalcem, kar je na koncu za celoten okus knjige ključno. Z Janom Jagodičem sva se pri tem odlično ujela in le želim si, da bi se še kdaj.

Bukla: Vaša knjiga o kruhu – hrani, navadi, kulturi, simbolu, zapovedi itn. – je samosvoja in inovativna tako v izjemno natančnih opisih postopkov kot v poimenovanju izdelkov. Poleg domačih in udomačenih kajzerice, pogače, čabate ali kifeljčkov ter popotnih spominov, opredmetenih v semolini, koleštri in paximandu, ste nekaj kruhov krstili čisto po svoje: ržo, polenton, čečina, piro, ajd. Pri njih se da slutiti osnovno žitno sestavino, pri divjaku pa mora biti nekaj divjega?

Košir: Prijatelj Danijel Mivšek, biodinamični kmetovalec iz Cetor nad Izolo, mi je razkril osnovno načelo zamesitve testa z divjimi kvasovkami. On sicer razkuha ekološki riž v malo več vode in ga pusti stati v kuhinji, kjer se divje kvasovke same naselijo na riž in potem razmnožijo, jaz pa sem vzela proso, ki je nekako bolj povezano z nami, Slovani. Kruh je na koncu nekoliko težji, a polnega okusa in značne strukture, tako da je divjak dober, kultiviran divjak.

Bukla: Sklepna misel – pred krušno abecedo z razlago osnovnih pojmov – je tudi povedna: »Vaja dela mojstra. Mojster dela vajo. Učenja ni nikoli konec.« Kakšna bo naslednja učna ura?

Košir: Kako se ustaviti in reflektirati vse skupaj, da se ne izgubim v založniškem cirkusu. Še veliko knjig bom napisal, če bom le ohranil notranje jedro svoje biti. Vandram po Jadranu, se spogledujem z Balkanom, doma si delam zapiske o čorbicah in mineštrah, kdaj in v kakšni obliki bo prišla vsebina na plano, pa, hvala bogu, ne vem.

> Beseda z avtorjem: IZTOK ILICH

Dostojno kosilo

Karen Duve; prevod: Urška P. Černe

Litera, 2014, m. v., 272 str., 19,90 €, JAK

Nekega dne se je nemška pisateljica Karen Duve odločila, da bo na lastni koži preizkusila razne načine prehranjevanja. Ta evolucija je potekala od uživanja bioizdelkov kot najboljšega približka običajni prehrani, prek že bolj omejujočega vegetarijanstva, ki ga je nadaljevala proti veganstvu ter ga sklenila pri že kar radikalnem frutarianstvu, ki temelji na tem, da uživaš samo plodove, torej tisto, kar rastlin ne poškoduje. Tu in tam ironična, vseskozi pa inteligentno napisana knjiga *Dostojno kosilo* je rezultat tega njenega samopreiskusa, s katerim si Karen Duve želi zadovoljivo odgovoriti na konkretne in splošne dileme vsakodnevnega prehranjevanja v 21. stoletju. V tem namreč tudi za prehransko ozaveščenega posameznika obstajajo mnogi izzivi in prepreke. Knjiga o prehrani, kot je še ni bilo! > SAMO RUGELJ

Ekološko vrtnarjenje za vsakogar

Jerneja Jošar

Mladinska knjiga,

2015, t. v., 230 str., 27,96 €

Živimo v časih, ko je zavedanje o pomenu vsakega, četudi najmanjšega koščka dobre obdelovalne zemlje vedno večje, kadar pa je govor o strokovnem domačem ekološkem pridobivanju zelenjave in sadja, pa je tema aktualna še toliko bolj. Avtorica pričujočega fotografsko zelo bogatega priročnika je agronomka Jerneja Jošar, ki svoje sanje izpolnjuje v vrtnem centru, kjer ureja ekološki zelenjavni vrt, prireja pa tudi delavnice in predavanja ter pomaga pri načrtovanju zasaditev vrtov in balkonov. Prav z načrtovanjem pa se začne tudi njen prvi veliki barvni priročnik, kjer vrtničarskim navdušencem preprosto pove vse o pomenu organskih gnojil, prekopavanju zemlje, pravih semenih in sadikah, pa tudi o naravnem varovanju pred škodljivci in boleznimi. Poleg ekološkega gojenja okrasnih rastlin, zelišč in sadja je druga polovica knjige bogata z nasveti za ekološko pridelavo številnih pri nas rastočih zelenjadnic, pa tudi priporočili za njihovo nadaljnjo predelavo in shranjevanje. Vrtnarjenje v sožitju z naravo je zmeraj večstransko koristno. > RENATE RUGELJ

Vegetarijanske jedi za vsak okus

Mirjam Grilc

Kmečki glas, 2015, m. v., 176 str., 12,50 €

Za vse, ki obožujejo zelenjavo, a jim včasih zmanjka idej, kako jo pripraviti, je Mirjam Grilc pripravila knjigo receptov, ki bodo nedvomno popestrili prihajajoče pomladne in poletne dni.

Med recepti najdemo prav vse, od napotkov za pripravo domače vegete, zeliščne soli ali zeliščnega masla do slanih in sladkih zajtrkov, juh, solat, glavnih jedi in sladic. Kar recepte naredi še izjemnejše, je to, da avtorica uporablja mnoge sestavine, ki jih ima marsikdo rad, a si jih v kuhinji preprosto ne upa ali pa jih ne zna uporabiti. Le kdo si ne bi želel pripraviti mlečnega riža z žafranom in borovnicami, leče s karijem in ingverjem ali pa mangovo-hruškove kreme? Za vse, ki se s kuho šele spoznavajo, je na začetku knjige tudi nekaj uporabnih napotkov, ki pripravo hrane naredijo še bolj preprosto – lahko si preberemo kaj o načinih priprave hrane, o odmerjanju živil in tudi o posodi, ki jo uporabljamo pri kuhi. > NEŽA POZNIČ

Zdravljenje s kristali

Plod milijonov let zemeljske energije

Tilly Lister; prevod: Maja Lihtenvalner

Mladinska knjiga, 2015, t. v., 96 str., 19,95 €

Verjetno se sploh ne zavedamo, da smo s kristali in minerali obkroženi povsod v življenju, saj so del merilnikov, satelitov in strojev, uporabljajo jih za izdelavo barv in zdravil,

ob tem pa so, denimo sol, tudi del naše prehrane. A kristali v sebi skrivajo še več kot vse našeto: že stara ljudstva so jih uporabljala za zdravljenje, odganjanje zlih duhov in napovedovanje prihodnosti. In prav v omenjenem, se zdi, se skrivata njihov (dodatni) mik in čar. Če poznamo njihovo moč in pomen, nam kristali lahko pridejo prav na številnih življenjskih področjih, v času, ko smo izgubljeni ali ko ne vemo, kje poiskati prave odgovore. Knjižica vam bo pomagala razvozlati pomen posameznih kristalov in vam predstavila različne tehnike starodavnih obredov z njimi. Pri delu si boste namesto s kristali lahko pomagali kar z dodanimi kartami. Obilo užitkov in zabave na poti do iskanih odgovorov. > **VESNA SIVEC POLJANŠEK**

Zdravljenje s kisikom

Barbara Černe

Ara, 2015, m. v., 208 str., 14,90 €

Kisik je nujno potreben za to, da lahko živimo. Avtorica knjige pa ga predstavi kot nevidnega zdravilca (različne terapije) pri mnogih (tudi težkih) boleznih, kot so npr. aids, rak, Chronova bolezen, opekline, sladkorna bolezen idr. Pravi, da smo, kar jemo, pijemo in kar dihamo. Hrana ni poglaviti vir energije, ki daje gorivo našemu telesu, pač pa kar 90 % energije daje telesu kisik, samo preostanek pa hrana in voda. Dobitnik Nobelove nagrade dr. Otto Warburg je povedal, da tehnike globokega dihanja dvigujejo raven kisika v celicah in so najpomembnejši dejavnik, da živimo energijsko polno življenje brez bolezni. Mnogi zdravniki poročajo o uspešni uporabi oksidativne terapije, ki jo avtorica tudi zgodovinsko predstavi. Sklene takole: »Ljudje so /.../ siti čarobnih tablet, vse bolj jih zanimajo holistični in naravni pristopi k zdravljenju bolezni, zato je le vprašanje časa, kdaj bo ozon prišel« na svoj račun. > **SABINA BURKELJCA**

Zdravljenje raka z marihuano

Joan Bello; prevod: Jernej Zoran

Ara, 2015, m. v., 215 str., 14,90 €

Spoznanja o zdravilnih učinkih kognoplje vse bolj pronicajo tudi k nam, čemur se počasi prilagaja naša zakonodaja. Avtorica te knjige, sicer učiteljica holistične medicine, marihuano predstavlja kot rastlino ki deluje hkrati kot poživilo in tudi pomirilo, saj blaži skrajnosti in vzpostavlja ravnovesje v telesu. To počne z vplivom na samo dihanje in dotok kisika v telo (njegovo pomanjkanje lahko po trditvah avtorice sproža mnoge bolezenske procese, vključno z rakom), saj sprošča parasimpatično živčevje, s čimer dihanje poglobi in upočasni. Obenem pa z več kot petstotimi spojinami, ki jih vsebuje, krepi kanabinoidni receptorski sistem, ki naj bi bil povezan tudi z biopatijo raka. Teh učinkov spojin se po avtoričinih navedbah zaveda tudi farmacevtska industrija, ki jih skuša sintetizirati industrijsko, vendar pa je ravno njihova naravna kombinacija v sami rastlini tisti zdravilni presežek. > **SAMO RUGELJ**

EKOLOŠKO,
ZDRAVO,
NARAVNO

ZDAJ LAHKO VRTNARIMO VSI!

Z nasveti Jerneje Jošar,
priljubljene slovenske vrtnarke

Jerneja Jošar

EKOLOŠKO VRTNARJENJE za vsakogar

V novem, sodobnem priročniku za ekološko vrtnarjenje poiščite uporabne nasvete o:

- zdravem, okolju prijaznem ekološkem vrtnarjenju,
- preprosti in hitri ureditvi zelenjavnega vrta,
- naravnem preprečevanju bolezni in zatiranju škodljivcev,
- predelavi in shranjevanju pridelkov,
- najbolj priljubljenih vrstah zelenjave, sadja in cvetlic ...

Najhitreje do knjige: v knjigarnah www.emka.si 080 12 05

Otrok tega noče jesti - kaj pa zdaj?

Senzorni pristop k vzgoji za zdravo prehranjevanje urejanje: Anja Podlesek

Znanstvena založba Filozofske fakultete, 2015, m. v., 249 str., 19,90 €

Danes je vsakomur jasno, da uvožena hrana iz velikih trgovskih centrov ni najbolj primerna za zdrav razvoj otrok, pa vendar je treba priznati, da imajo naši najmlajši tako hrano pogosto zelo radi. Mnogo staršev se tako dnevno sprašuje, kaj storiti, da bi pri svojih malčkih povečali uživanje zdravih domačih jedi. V pričujoči knjigi so zbrana razmišljanja in raziskave različnih strokovnjakov, ki se vsak po svoje lotevajo tega perečega vprašanja. Tako spoznamo različne uporabne projekte: vračanje k tradicionalnim živilom (kislo zelje, kisli kruh, ajda ...), ki so jih v projektu PESCA že vključili v šolske jedilnike, in koristne nasvete za odpravljanje izbirljivosti in zavračanja nepoznane hrane. Tu so še razne motivacijske metode, pa tudi kognitivni vidiki prehranjevanja in program senzorne edukacije v razredu, s katerim lahko prek petih čutilnih sistemov izboljšujemo otrokovo izkušnjo prehranjevanja. Na koncu so podani še smernice in konkretni predlogi za učinkovito prehrabno vzgojo. > RENATE RUGELJ

Mini joga in masaža

Urška Božič Križaj, Mojca Kurent

fotografija: Mateja Jordovič Potočnik

Mladinska knjiga, 2015, m. v., 191 str., 22,95 €

Dotik je za dojenčka tako pomemben kot hrana in spanje, pravijo strokovnjaki. V lični knjižici so prikazani preprosti jogijski položaji in masažni prijemi, ki jih je ob pomoči Mojce Kurent, slovenske pionirke na področju masaže dojenčkov, pripravila mlada učiteljica joge za otroke Urška Božič Križaj. Domači strokovnjakinji ponujata veliko predlogov, ki so mešanica asan (jogijskih položajev) in masaž ter omogočajo blagodejno komunikacijo med dojenčkom in staršem. Avtorici novopečene starše z nazornimi fotografijami in natančnimi nasveti prijazno in varno vodita prek priprave, opreme in različnih položajev, ki so primerni za različna starostna obdobja, ponudita pa tudi številne preproste in učinkovite rešitve za običajne težave novorojenčkov (masaže proti krčem, prebavnim težavam, slabemu spanju itd.) z željo, da bi vsi imeli čim bolj srečne in zdrave dojenčke. > RENATE RUGELJ

Postanite super mami

Karin Riesterer, Marion Grillparzer

prevod: Goran Šiška

Tehniška založba Slovenije, 2014, t. v., 201 str., 26,99 €

Biti mama, je eden najbolj zahtevnih in najbolj zadovoljujočih »poklicev«, ki pa ga je včasih težko uskladiti s kariero, družabnim življenjem in neštetiimi vsakdanjimi obveznostmi. Iskanje ravnotežja med tem, kar je dobro za otroke, in tem, kar je za starše »lažje«, ni preprosto. Zelo praktično in s številnimi primeri so obdelane teme, kot so pozornost, permisivnost, odvisnost od elektronike, čas za učenje, iskanje varuš, prehrana in nakupovanje, gospodinjska opravila ter mnoge druge. V vsakem poglavju najdemo tudi test za samoanalizo, ki nam med drugim pokaže možnosti in vzgojne prijeme ter številne vaje, ki pomagajo pri postavljanju ciljev in samozadovoljstvu. > KLARA JARC

Spontana gibanja

Življenje je evolucija dihanja

Igor Čurič; prevod: Ida Dobnik

Chiara, 2014, t. v., 106 str., 19,90 €

Čuriča (1966) bi najlaže lahko opredelili kot raziskovalca življenja, saj zadnjih petnajst let, potem ko je v mladih letih študiral elektrotehniko, raziskuje različne oblike telesnih vaj, od indijske joge, kitajskega čiponga do japonske umetnosti bojevanja. Kot nadgradnjo teh tehnik je sam začel razvijati t. i. tehniko samoporavnave, do neke mere sicer avtentične sposobnosti človeškega organizma, da samo sprošča sprotne napetosti, ki so se nabrale v njem v določenem času (samoporavnava je denimo trzanje telesa v spanju). Sodobni način življenja, ki odtuja telesa od nas samih (še sto let nazaj se je človek v svojem življenju veliko bolj naslanjal na telo in manj nagovarjal svoj um, sedaj je obratno) pa te samoporavnave ne spodbuja več v zadostni meri, zaradi česar v telesu ostajajo razne napetosti (ki se denimo manifestirajo v višanju števila porodov s carskim rezom in rezanjem presredka itn). Čurič nas v tej knjigi, ki jo ima za nekakšen delovni zvezek, seznanja s svojimi metodami ter nas vabi, da jih preizkusimo na lastnem telesu. > SAMO RUGELJ

Žensko srce

Vodnik k telesnemu in

čustvenemu zdravju srca

Suzanne Steinbaum

prevod: Vera Čertalič

Eno, 2015, m. v., 316 str., 29 €

Avtorica pričujoče knjige je ugledna kardiologinja, ki se s preventivnimi ukrepi osredotoča predvsem na preprečevanje bolezni srca, je pa tudi doktorica osteopatije in zelo zavzeta podpornica celostnega pristopa. Zaveda se, da sta hiter življenjski slog in usklajevanje družine in kariere ženskam naložila veliko breme tudi za srce, zato v svoji pripovedi svetuje več gibanja, zdravo prehrano in obvladovanje stresa. Že zelo na začetku svoje poti je našla povezave med preobremenjenim življenjskim slogom žensk in boleznimi srca, v nadaljevanju kariere pa je samo še izpopolnjevala svoje zamisli, ki so lepo strnjene v tej knjigi. Če ste mlada ali odrasla ženska, lahko njeni nasveti spremenijo vašo usodo in vam pomagajo, da boste zdravi in polni življenjske moči vse do pozne starosti. > RENATE RUGELJ

8 moških zakaj pa ne?

Jana Pristovšek

Studio Heliantha, 2014, pt. v., 103 str., 19,50 €

Vse premalokrat, pravi avtorica tega priročnika, se zavedamo, koliko ljudi med nami je na moč osamljenih. Sploh pripadnice nežnejšega spola se, kadar jim ne uspe v ljubezenskih odnosih, najraje zaprejo vase, se prepustijo smiljenju same sebi, svojo samoto pa začnejo utapljati v hrani, nakupih in, da, tudi v zgrešenih odnosih. Življenje pa gre medtem svojo pot, nezadovoljstvo s seboj in načinom življenja se le še pogloblja in zdi se, da ni moč stopiti iz začaranega kroga. A temu je treba napraviti konec, je neposredna avtorica, ki ne skriva dejstva, da je tudi njo življenje močno preizkušalo. Prav njene izkušnje ter tudi pričevanja žensk, ki jim zdaj predava in svetuje, so jo nagovorili k pisanju te knjige, ki vodi do spoznanja, da je (samo) vsak sam lastne sreče kovač. Ko to spoznaš, ti v življenju pride nasproti marsikaj. Tudi osem moških? Preberite priročnik in odkrili boste jasno sporočilo tega iskričevega naslova! > VESNA SIVEC POLJANŠEK

Božji načrt za naju

Nova izdaja okrožnice Humanae Vitae
Papež Pavel VI.; prevod: Ivan Merlak
Družina, 2014, m. v., 146 str., 16,90 €

Kontracepcija in splav na eni strani in naravne metode načrtovanja družine na drugi. Papež Pavel VI. katoliškim zakoncem v encikliki Humanae Vitae ponuja videnje Cerkve na spolno in družinsko življenje. Enciklika je bila izdana ravno v burnem letu 1968, ko se je na Zahodu začela spolna revolucija. Tudi danes so papeževe misli glede sprejemljivih načinov uravnavanja rojstev zelo aktualne, saj je v družbi vidno veliko neravnovesje – naraščajoče število ločitev, ranjene družine, najstniška spolnost, pornografija, prostitucija, spodbujanje kontracepcije itd. Knjiga ponuja dodatno razlago dr. Tadeja Strehovca, slovenskega teologa in etika, ter pričevanja parov o načrtovanju družine in vsakdanjih izzivih današnjega časa. > TANJA POVŠNAR

Vodnik po krščanski teologiji I.

Alister E. McGrath
prevod: Aleš Maver
Celjska Mohorjeva družba,
2014, m. v., 317 str., 25 €, JAK

Za vse intelektualne raziskovalce, znanja željne ateiste ali vernike, vodnik po krščanski teologiji jasno, razumljivo predstavi duhovno bogastvo krščanskega sveta. Sistematičen popis za tiste, ki tematike ne poznajo, pa tudi tiste, ki bi radi shematizirali dosedanje poznavanje. Sprehod skozi krščansko zgodovino od patrističnega obdobja prek srednjega veka in renesanse do reformacije in sodobnosti. Poleg značilnosti posameznega obdobja so predstavljeni tudi največji teologi, npr. Origen, Tomaž Akvinski, Martin Luter, John Henry Newman. Drugi del knjige je posvečen teoretskim osnovam: opredelitvi teologije, virom in izročilu, teoriji spoznanja Boga, modelom razodetja ter odnosu med filozofijo in teologijo. > TANJA POVŠNAR

Poročna skrivnost

Angelo Scola; prevod: Stane Zore
Celjska Mohorjeva družba,
2014, m. v., 420 str., 25 €

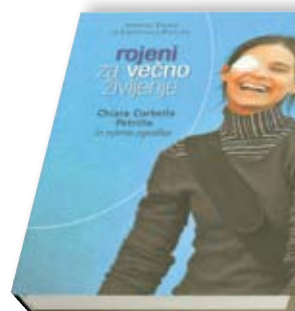
Dolga bela obleka in črni lakasti čevlji – konservativnost ali dobra popotnica za uspešen zakon? *Poročna skrivnost* v petih segmentih bralcu razloži teološki pogled Katoliške cerkve na edinost zakoncev, različnost moški – ženska, njuno razmerje, naklonjenost, spolnost, poroko, zakon, družino in svobodo. Mnogokrat laične razlage predstavijo krščanski zakon kot odrekanje, kjer prevladuje beseda »ne«. Knjiga pa predstavi »lepo ljubezen« po vzoru trinitaričnih odnosov, kjer je vsak človek ustvarjen po božji podobi. Cerkev v ljubezni vidi božansko silo, ki zedinja in zrašča moža in ženo ter je rodovitna v otrokih. Pri tem je seveda treba upoštevati človeški vidik celovitosti osebe, torej dušo in telo, čustva in spolnost. To zagotavlja poročni »da« za vedno, kjer mož in žena kljub odrekanju, potrpežljivemu vzgajanju otrok in težavam, ki jih prinaša družinsko življenje, živita ljubezen v polnosti. > TANJA POVŠNAR

Rojeni za večno življenje

Simone Troisi, Cristiana Paccini
prevod: Andrej Turk
Družina, 2015, m. v., 152 str., 16,90 €

Rojeni za večno življenje je presunljiva zgodba o Chiari in Enricu Petrillu ter preizkušnjah, ki jih je življenje postavilo pred njiju. A ne gre za tragično zgodbo, kot bi morda pričakovali. Chiarina prijatelja, Simone in Cristiana, sta se njeno zgodbo odločila predstaviti od začetka – od srečanja z Enricom do njune poroke, izgube dveh novorojenčkov, tretje nosečnosti, diagnoze raka in na koncu Chiarine smrti. Skozi celotno zgodbo, ki jo gledamo skozi oči njenega moža, prijateljev in družine, nam podata celovito podobo Chiare in njenega izjemnega pogleda na svet, saj s pomočjo vere v Boga niti v najtežjih trenutkih ni izgubila optimizma in zaupanja v to, da se vse zgodi z dobrim razlogom. > NEŽA POZNIČ

www.bukla.si

(Kulturna) zgodovina

www.bukla.si

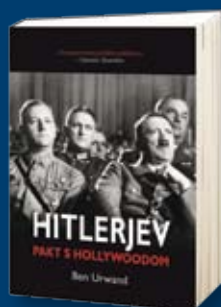

• 288 str.
• barvni tisk
• 28,90 €

Cave & Ayad
**ZGODOVINA
KNJIGE
SKOZI KNJIGE**

Od prvih zapisov do e-knjige
Pet tisoč let knjižne zgodovine
v eni sami knjigi!

Ben Urwand
**HITLERJEV
PAKT S
HOLLYWOODOM**

• 337 str.
• 26,90 €

• 295 str.
• 19,90 €

Marcel Štefančič, jr.
**HITLER –
KAKO JE PREŽIVEL**

Eseji o zabavnosti zla

Niall Ferguson
CIVILIZACIJA

Kako so vrednote Zahoda
osvojile svet

• 503 str.
• 28,90 €

Naročila sprejemamo: tel. 01/520 18 39 • e-pošti knjigarna@umco.si • na spletni strani www.bukla.si

UMco, d. d., Leskoškova 12, 1000 LJ • Knjige založbe UMco so na voljo tudi v vseh bolj založenih knjigarnah!

Iz del Polonce Kovač, te ugledne, večkrat nagrajene ustvarjalke knjig za otroke in mladino, vejejo svežina, stilska dognanost pa tudi njen prepoznavni humor, zaradi katerega otroci in tudi njihovi starši že desetletja tako radi prebirajo njene zgodbe. Poleg naštetega odlikuje avtorico tudi sposobnost, da v svoja dela nevsiljivo vpleta poučno plat, in prav zato imajo njene knjige še večjo vrednost.

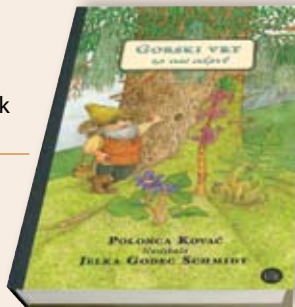
S pisateljico Polonco Kovač smo se pogovarjali o njenem obširnem ustvarjalskem opusu, ki ga je obogatila še z najnovejšo knjigo Gorski vrt, za vse odprt. Ta bo, s pisateljičinim prepoznavnim slogom ter domiselno zasnovano vsebino – ob koncu vsake posamezne pravljичne zgodbe, užete v različne letne čase, podrobno spoznamo določene rastline –, navdušila ljubitelje lepot narave vseh starosti.

»Raje berem, kot pišem!«

Gorski vrt, za vse odprt

Polonca Kovač

ilustracije: Jelka Godec Schmidt, Vlado Ravnik
Sidarta, 2014, t. v., 79 str., 23,90 €, JAK

Bukla: Letos mineva natanko 40 let od izida vaše prve knjige z naslovom *Zverinice v Večne poti*. S kakšnimi občutki se danes ozirate na svoj knjižni prvenec, ki je že takoj po izidu – podobno se je pozneje zgodilo tudi z drugimi vašimi knjigami – doživel lep sprejem med bralci, enako navdušeno pa ga prebirajo otroci še danes?

Kovač: *Zverinice* so bile poskus majhnih portretov mojih znancev, kakšna je pa tudi avtobiografska. Štirideset let je dolga doba, ampak kolikor nas je še živih, smo približno isti. Seveda je prašič pridobil nekaj malega skepse in polhka požirata načela bolj uglajeno, vsakega se je prijela kakšna drobna korektura. Nekaj z leti le pridobiš.

Bukla: V vaših delih, pa najsi gre na videz za še tako preprosto zgodbo za otroke, je opaziti tudi dar tankočutne opazovalke in poznavalke otroške duše. Ste bili že od nekdaj takšni, da na svet okrog sebe, na ljudi v njem in na njihova doživljanja gledate občuteno, znate poslušati in slišati?

Kovač: Kot otrok sem bila radovedna in sem še vedno. Zanimivo je razmišljati o vzrokih in povezavah. Otroci so, prav tako kot odrasli, vsak zase nekaj posebnega, zato mislim, da nekakšne skupinske otroške duše ni. Razen da je svet zanje čisto nov in ga zato močno doživljajo. To pa je nekaj, kar pri otrocih vedno znova očara.

Bukla: Ste se prav zaradi povedanega pozneje lahko dobro znašli tudi v svetu pravljичnih oziroma literarnih junakov, ki so jih ustvarili drugi avtorji? Veliko pohval ste namreč pred desetletji poželi za prvi celotni prevod *Grimmovih pravljic*, pa za prevod knjige *Dnevnik Ane Frank* ter še za mnoge druge zahtevne prevode. Brez empatičnosti in sposobnosti življenja v svet teh junakov bi verjetno delo opravili mnogo težje ...

Kovač: No, predvsem moraš znati jezik, in to svojega. Ker sem od nekdaj veliko brala, sem si nabrala precejšnji besedni zaklad, kot se temu zelo primerno reče. In rada poslušam, kako ljudje govorijo. Res pa je, da laže najdeš primerno besedo, če zgodbo doživljaš. Zato tistih Grimmovih pravljic, ki jih nisem poznala, sploh nisem prebrala naprej, ampak sem se prevoda kar lotila, dokler sem se zgodbi še čudila. Nato pa seveda pride likanje, likanje, likanje ...

Bukla: Literarna stroka je zapisala, da v slovenskem prostoru »izstopate po redki, premalo cenjeni sposobnosti združevanja poučnosti oziroma spoznavnosti z umetniškostjo in literarnim pristopom«. Vam je tak način dela blizu zato, ker ste v preteklosti delali z mladimi – bili v stiku z izobraževalnimi programi, s poučevanjem – in je od tam ostal delček želje, da v svoja dela vnašate ne le bralnega užitek, ampak še kaj več?

Kovač: To je laskavo mnenje literarne stroke. Nikoli pa nisem učila mladih ljudi ali otrok. Res je bila moja služba poučevanje, vendar sem učila srednjo generacijo, ki je želela uspeti v poklicu in je zato potrebovala tuji jezik. Rada sem jim med odmorom prisluhnila in jim potem skušala v tujem jeziku podložiti njihove stavke. Pri tem sem tudi jaz pridobila, in to pri obeh jeziki. Na svoja službena leta imam veliko lepih spominov.

Kar se pa poučnosti tiče – ali življenje ni poučno? Posebno če skušaš razumeti, zakaj se kaj dogaja in zakaj je kakšna reč takšna, kakršna je? In obratno, kako je v vsakdanjem življenju videti to, kar so dognali znanstveniki.

Bukla: Združevanje poučnega z umetniškostjo je med drugim opazno že v vaši knjigi *Zelišča male čarovnice*, ki velja za malo enciklopedijo zdravilnih rastlin, ter, seveda, v vaši najnovejši knjigi *Gorski vrt, za vse odprt*. V obeh bralec hitro ugotovi, da vas narava z vsem dogajanjem v njej močno navdihuje in navdušuje. Ali to pomeni, da si baterije polnite prav v naravi, kjer najdete tudi navdih za pisanje?

Kovač: Odrasla sem na robu mesta v res velikem vrtu, skozi katerega je tekel potček in je mejil na gozd. Bil je tako velik, da so pozneje na njem sezidali dva precej grda dvojčka. Otroške družbe je bilo malo, zato pa na vrtu v vseh letnih časih dovolj priložnosti za igranje in opazovanje rastlin, od špargljev in vrtnic tja do vrb, pa tudi živali, od kokošk do čmrljev in rakov. To veselje do samote v naravi mi je ostalo.

Vedno znova pa me zabava danes tako pogosta rečenica, da si »polnimo baterije«. Pa ne, da se človeštvo pripravlja, da bomo vsi roboti?

Bukla: Verjetno je bila knjiga *Gorski vrt, za vse odprt* poseben izziv tudi za ilustratorico Jelko Godec Schmidt, ki je znova ustvarila domiselne ilustracije in ki menda velja za navdušeno bralko vaših del. Koliko pogovorov, medsebojnega usklajevanja ter posvetovanja tudi s strokovnjaki, kot je upokojeni profesor botanike Vlado Ravnik, je bilo potrebnega, preden je na koncu knjiga zagledala luč sveta v vsej svoji dovršenosti?

Kovač: Jelkine ilustracije so prelepe in zelo sem jih vesela. Hvaležna sem tudi gospodu Ravniku, da je dovolil objavo svojih sijajnih akvarelov ob mojem besedilu.

Z ilustracijami je pa tako, da sem pred mnogimi leti kot začetnica enkrat slišala slikarko, ki se je prav po gorenjsko pridušala, da »mora prav on ilustrirati ta jajca«. Šlo je za uveljavljenega pisatelja, Prešernovega nagrajenca, ki je včasih napisal tudi kakšno otroško knjigo. Takrat sem sklenila, da nikoli ne bom prosila, kdo naj ilustrira moje zgodbe, pa če si ga še tako želim. Komur besedilo vzbudi domišljijo in ga nagovori, ta naj ga vzame. Kasneje sem ugotovila, da dobri uredniki tako tudi ravnajo. In imela sem srečo, moje knjižice je ilustrirala cela vrsta imenitnih slikarjev, jih duhovito nadgradila in jim pripomogla k uspehu. Zelo sem jim hvaležna. Seveda pa mi nikoli niti na kraj pameti ni prišlo, da bi kaj usklajevala.

Polonca Kovač

Foto: Luka Dakskobler

Polonca Kovač in Irena Cerar

Ustvarjalci različnih generacij družijo obilo skupnega: ne le, da sta obe študirali (tudi) primerjalno književnost, obe strastno radi odkrivata lepote slovenskih krajev, cenita kulturno dediščino ter se radi predajata bralnim užitek, temveč je Irena tudi življenjska sopotnica Polončinega sina. Za povrh je Irena v minulih mesecih uredila Polončino najnovejšo knjigo *Gorski vrt, za vse odprt*. Njuno spoštljivo povezanost je čutiti tudi iz mnenj druge o drugi, ki sta nam jih zaupali.

Polonca o Ireni: Prijeten ženski klepet dveh generacij

»Irena je do vsega zelo odgovoren človek ne glede na to, kaj ali s kom kaj počne,« odgovarja Polonca na vprašanje, kako je bilo sodelovati z Ireno kot urednico knjige *Gorski vrt, za vse odprt*. Kljub temu da ima Polonca za sabo že desetletja ustvarjalskih izkušenj, po naravi ni takšna, da bi svoja mnenja ali nasvete vsiljevala drugim. »Nasveti niso moja močna stran in mislim, da tudi Irenina ne,« se ob tem namuzne ter doda, da vedno, kadar sta skupaj, uživa v Irenini družbi. Njuna druženja so, slikovito opiše Polonca, »prijeten ženski klepet dveh generacij«. O Irenini najnovejši knjigi *Kamniške pravljичne poti* pa pravi takole: »Knjiga je, kot njena prva dva vodnika, res imenitna, dovršena. Če bi bila jaz občina, bi si želela prav tako.«

Irena o Polonci: Kadar gre za naravo, besede niso potrebne

Dejstvo, da sta povezani tudi v zasebnem življenju, ju pri delu, pojasni Irena, ni prav nič oviralo. Nasprotno: »Če so odnosi v osnovi naklonjeni, jih lahko takšno sodelovanje kvečjemu obogati.« Poleg branja in drugih stvari ju družijo tudi navdušenje nad naravo. »Kar se dreves, rož, ptic in podobnega tiče, se razumeva tudi brez odvečnih besed,« se nasmehne

Irena in doda, da ceni Polončine življenjske in ustvarjalne izkušnje, zato se, če kaj potrebuje, rada obrne nanjo, saj ji Polonca vedno z veseljem pomaga. A sicer, pravi, »je Polonca človek, ki izrazito ni nagnjen k 'soljenju pameti'«. Irena je že od nekdaj všeč, kako Polonca z nekaterimi svojimi knjigami počne podobno kot ona – z avtorskimi pravljicami vabi na potepanje in raziskovanje slovenskih krajev ter pokrajin. O *Gorskem vr-*

Polonca Kovač in Irena Cerar

Foto: Luka Dakstobler

tu pa pravi takole: »Tako kot v *Zeliščih male čarovnice* je Polonca tudi v *Gorskem vrtu* ustvarila zanimiv preplet stvarnega in pravljичnega, pri čemer je na svoj humoren način dala glas drobnim rastlinam, ki so prepogosto prezrte. Humorno, občuteno in rezultat njene vseživljenjske spodobnosti čudenja.«

Z novimi časi se je tudi uredniška politika spremenila, žal na slabše. Danes mora biti vse narejeno hitreje in predvsem ceneje. To je hud pritisk in kar nekaj mojih knjižic je imelo precej smole.

Zato je ekipa, na katero je naletel *Gorski vrt*, v današnjih časih pravi čudež.

Bukla: Vaš humor in smisel za komiko ne vejata zgolj iz *Gorskega vrta* ter vaših drugih avtorskih zgodb, ampak se konec koncev odslakavata tudi v vaših prevodnih delih. Primer za to je tudi serija *Grozni Gašper*, ki jo mladi bralci naravnost obožujejo. Občutek imam, kot da se ob prebiranju in prevajanju te serije še sami na moč zabavate in uživate. Brez tega bi bilo verjetno težje ustvariti tako duhovita besedila ...

Kovač: Zgodbe o Grozнем Gašperju so imenitne in zelo priljubljene tudi v njegovi rodni Angliji, saj vsako leto izide nova. Pri prevajanju je kar nekaj kaveljcev. Francesca Simon se rada norčuje iz potrošništva in vsi »nujni« posladki in igrače imajo zabavna, ironična imena. Najti ustrezno smešno slovensko besedo, je bilo včasih težko, še posebej, če gre za stvari, ki pri nas niso znane. Enkrat sem si v samopostrežbi ogledala škatle s piškoti in dobila kar nekaj idej. Tudi pri nas ima potrošništvo svojo smešno stran.

Druga težava pa je šolski žargon, saj se menja z generacijami, moji »informatorji« pa so odrasli in so mi ušli na fakulteto. No, za njimi prihajajo drugi.

Bukla: Ali zdaj že pripravljate kaj novega? Boste bralce razveselili s kako pravljico ali pa načrtujete še kaj podobnega, kot je knjiga *Gorski vrt, za vse odprt*?

Kovač: To je pa tako, kot če bi me vprašali, ali bom še kdaj našla štiripersno deteljico. Mogoče ja, mogoče ne. Ampak precej v letih sem že, veste.

Bukla: Vas je ob vsem ustvarjanju za otroke kdaj imelo, da bi namensko ustvarili tudi kako klasično delo za odrasle bralce? Ali pa, nasprotno, je ta duh otroškosti in igrivosti v vas tako močan, da raje ustvarjate za mladi rod?

Kovač: Enkrat sem celo obljubila urednici Andreji Kmecl, da bom napisala »nekaj odraslega«, pa ni bilo nič iz tega. Zakaj naj pri vseh imenitnih knjigah, ki so na svetu, še jaz kaj napišem? Raje berem, kot pišem.

mag. Nina Scortegagna Kavčnik

NAJEMNA POGODBA ZA STANOVANJE IN POSLOVNI PROSTOR

Priročnik strnjeno prikazuje zakonodajo, ki ureja najem stanovanjskih in poslovnih prostorov. Ob tem avtorica mag. Nina Scortegagna Kavčnik s primeri iz sodne prakse predstavlja težave, s katerimi se stranke srečujejo v praksi. Opozarja na najpogostejše napake tako najemodajalcev kot najemnikov in na določbe, na katere je treba biti posebej pozoren pri sklepanju najemne pogodbe.

V knjigi je objavljen tudi primer najemne pogodbe za stanovanje in primer najemne pogodbe za poslovni prostor.

Kot e-knjiga na voljo tudi na www.e-emka.si in www.biblos.si.

leto izdaje: 2014
število strani: 120
velikost: 14 x 20 cm
vezava: mehka
cena: 32,00 €

www.uradni-list.si/zalozba • informacije po tel.: 01/200 18 38 • e-naslov: prodaja@uradni-list.si

Je urednica, publicistka, avtorica priljubljenih izletniških vodnikov in planinska vodnica. Ob vsem tem je tudi pripovedovalka ljudskih pravljic ter organizatorica različnih pripovednih dogodkov. Zdi se, da v Ireni Cerar, tej vsestranski mladi ustvarjalki, nenehno vre nešteto idej, ki jih, kljub kompleksnosti nekaterih med njimi, vedno uspešno izpelje do konca. Dokaz za to je (tudi) njen najnovejši družinski izletniški vodnik Kamniške pravljicne poti, knjiga, ki bo družinam polepsala proste trenutke in jih obenem navdušila z zbrano kulturno dediščino.

»Zgodbe in izleti so odlična popotnica za življenje!«

Kamniške pravljicne poti

Družinski izletniški vodnik

Irena Cerar

ilustracije: Milan Erič, Polona Lovšin

Sidarta, 2015, t. v., 168 str., 29 €

Bukla: Vaša prejšnja vodnika, *Pravljicne poti Slovenije in Pravljicne poti v zgodovino*, je stroka ocenila kot zelo kakovostno in izvirno branje, poleg tega so bile *Pravljicne poti Slovenije* že štirikrat ponatisnjene, znašle so se tudi med najbolj prodajanimi knjigami. Čemu gre pripisati takšen uspeh? Je tovrstnih knjig pri nas preprosto premalo?

Cerar: Pri nas izide veliko knjig, zato je težko, da bi čisto vsaka prinesla nekaj novega, ali svež, inovativen koncept. *Pravljicne poti Slovenije*, ki so izšle pred dobrimi desetimi leti, pa so imele to srečo. Pred to knjigo je založba Sidarta izdala vodnik *Z otroki v gore*, ki je bil prvi družinski vodnik pri nas. Tudi v njem so bile ob planinskih izletih zapisane drobne zgodbe in zanimivosti, ki jih je duhovito ilustriral Tomaž Lavrič, a so zavzele obrobno mesto, bile so nekaj »za zraven«. Sama pa sem vlogo zgodbe in izleta zamenjala, saj sem vedela, da so zgodbe tiste, ki otroke zanimajo. Tako so prvo oziroma »častno« mesto zavzele ljudske pravljice ali povedke, pospremljene z ilustracijami priznanih slovenskih ilustratorjev. Šele nato je sledil izlet z vsem pripadajočim »instrumentarijem«, ki ga pričakujemo v vodnikih.

Podobnih vodnikov verjetno ni veliko, ker je za njihov nastanek potrebno veliko časa, sodelavcev, znanja in navsezadnje tudi sredstev.

Bukla: Je bil glede na povedano vaš najnovejši vodnik *Kamniške pravljicne poti* logično nadaljevanje prejšnjih knjig? Kako dolgo ste ga ustvarjali, saj gre za knjigo, ki je opremljena s toliko nazornimi in koristnimi informacijami, da se bodo tudi tisti, ki kamniškega konca ne poznajo, odlično znašli na vseh opisanih izletih?

Cerar: *Kamniške pravljicne poti* pravzaprav niso logično nadaljevanje svojih knjig. V resnici sem že lansko leto začela s pripravo knjige z naslovom *Pravljicne poti čez mejo*, v kateri bo s 50 izletniškimi cilji zajet slovenski kulturni prostor onstran naših meja. To je velik projekt in tudi gromozanski finančni in avtorski izziv, ki sem se ga dolgo otepala, a na koncu je zmagala radovednost.

Ker pa za Matično knjižnico Kamnik že peto leto snujem in izvajam vodene izlete s pripovedovanjem pravljic, ki jim rečemo Kamniške pravljicne poti, smo seveda pomislili, da bi lahko na temelju že zbranega gradiva ter izkušenj pripravili vodnik. Kljub že delno opravljenemu delu sem potrebovala šest mesecev, da sem vse poti še enkrat prehodila ter pripravila opise, šla s fotografom na teren ipd.

Bukla: So vas k izbiri predstavljenih koščkov lepot izpod Kamniških Alp vodile (tudi) ljudske povedke in pravljice, s katerimi preplete vse stvarne informacije, potrebne za izlete, ali pa ste se dela lotili ravno obratno; najprej vas je navdahnila neka kulturna ali naravna lepota, nato pa ste jo povezali s pravljico s tistega konca?

Cerar: Prvo izhodišče za snovanje izletov so zagotovo zgodbe. Nekatere ljudske pripovedi, te imenujemo povedke, so po navadi vezane na točno določen kraj, zato je z njimi lahko; treba je zasnovati samo neki zanimiv in smiseln izlet. Če pa je ljudska pripoved prava pravljica in ne povedka – to

Irena Cerar

Foto: Luka Dakskobler

pomeni, da je (med drugim) nedorečena in ne omenja konkretnega kraja in časa, sem ji sama poiskala kraj, ki ji pristoji.

Včasih pa se zgodi, da je pot ustvarjanja obratna in moram neki lokalni znamenitosti, ki se mi zdi tako zanimiva, da jo želim na vsak način vključiti v knjigo, šele poiskati zgodbo. Če ne najdem primerne povedke, si pomagam s pravljico. Pri tem poskušam nekako ujeti duha kraja.

Bukla: Kje najdete vse ljudsko izročilo, ki ga vtakete v vodnike? Po mnenju mnogih so prav te zgodbe »dodana vrednost« opisanim izletom – ne le za otroke, tudi za odrasle ...

Cerar: Zgodbe so tiste, ki si jih po navadi zapomnimo, ne podatki, ti radi spolzijo iz našega prenapolnjenega uma. Zato tudi stvarne zanimivosti nekega kraja ali izleta poskušam ubesediti kot zgodbo, če je le mogoče. Ljudske pripovedi iščem med najrazličnejšimi viri: od starih, znanih zbirk ljudskih pripovedi do novjših, kot je, recimo, zbirka *Glasovi*, ki jo ureja ddr. Marija Stanonik. Vedno mi radi pomagajo tudi na Inštitutu za slovensko narodopisje pri ZRC SAZU. Kar se kamniškega vodnika tiče, je bilo delo precej preprosto, saj je Matična knjižnica Kamnik na tem področju zelo aktivna in je izdala že več zbirk ljudskih pripovedi. V Kamniku je bilo kar nekaj zanimivih zbirateljev slovsstvene folklorne – recimo Gašper Križnik iz Motnika, ki velja za enega pomembnejših zbirateljev 19. stoletja, pa Franca Stele in Tone Cevc, navsezadnje tudi Breda Podbrežnik Vukmir, direktorica kamniške knjižnice.

Bukla: Pravljice in povedke, ki so rdeča nit vodnika, so podane v tipičnem jeziku tovrstnih pripovedi. Ste se namenoma držali takšne dikcije ali pa je takšen način podajanja zgodbe podzavestno zasidran v vas, tudi zaradi dediščine starega očeta, imenitnega pripovedovalca zgodb?

Cerar: To so ljudske pripovedi, ki so bile izvorno govorne, oblika, v kateri so bile zapisane, pa je odblesk tega. Všeč mi je, če se zgodbam vidi, da nimajo literarnega pedigreja. Je pa res, da so pripovedovalci, ki so jih posredovali, zelo različni in svoji izrazni moči, nekatere povedke so zgolj fragmenti, drobci. Zato smo nekatere, kjer je bilo smiselno in potrebno, priredili tako in toliko, da so berljivejše in privlačnejše za sodobnega (mladega) bralca.

Bukla: Zadnja leta se poleg urednikovanja priljubljene mladinske revije *National Geographic Junior* intenzivno ukvarjate ne le s pisanjem, ampak tudi s pripovedovanjem pravljic ter s sodelovanjem in organizacijo na raznih pripovedovalskih festivalih. Menda si prizadevate razbiti splošno zasidrani stereotip, da so pravljice primerne samo za otroke. Kako uspešni ste pri svojem delu?

Cerar: Verjetno mislite na Križnikov pravljčni festival, ki ga z Matično knjižnico Kamnik, sopravljčarko Ivanko Učakar ter Turističnim in Kulturnim društvom Motnik letos pripravljamo že četrtič. To je lep in meni zelo ljub projekt. V Motniku se je namreč rodil ter živel Gašper Križnik. Bil je preprost čevljar in kasneje trgovec, z veliko strastjo pa je zapisoval ljudske pripovedi. V spomin na njegovo delo, pa tudi v spodbudo živemu pripovedovanju pravljic prvi vikend v juniju organiziramo festival. Letos bo to 5. in 6. junija. Krasno je videti, kako kraj živi s pravljicami in kako s priveditvijo raste.

Bukla: Mislite, da je želja po poslušanju pravljic in iskanju pravljčnega zadnja leta spet močnejša tudi zato, ker ponoreli tempo sodobnega časa potrebuje malce tovrstne umiritve, vrnitve k naravi in tradiciji?

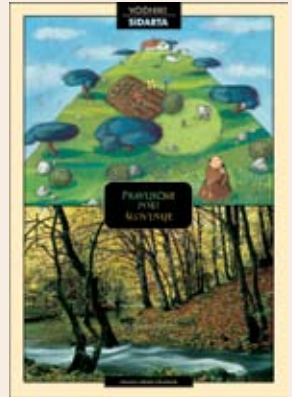
Cerar: Zagotovo. Časi so takšni, da nas silijo k vse večji hitrosti in površnosti, kar se kaže na številnih področjih življenja. Samo dejanje poslušanja zahteva umiritev, zaustavitev in prav blagodejno je, če smo lahko osredotočeni samo na eno stvar. O vrnitvi k naravi ne bi izgubljala besed, saj je bilo že veliko povedanega. Bi pa dodala, da so igra na prostem, raziskovanje in potepanje v naravi za sodobne otroke pomembnejši kot kadar koli prej. Z razvojem najrazličnejših tehnologij in povečano tesnobečnostjo staršev so otroci (dokazano) vse manj zunaj. Tako so opeharjeni za osebne izkušnje, ki pripravljajo na odraslo življenje, ter nimajo možnosti, da stkejo intimno povezanost z naravo. Ta se ne more zgoditi prek ekrana.

Bukla: Nekje ste izjavili, da za pripovedovanje pravljic potrebujete mir, pomembna sta tudi povezanost, ki se zgodi med pripovedovalcem in poslušalci, ter vaše lastno počutje. Kako pa je s pisanjem; kdaj, kako in kje najlaže ustvarjate? Po vrnitvi z lastnih pravljčnih poti?

Cerar: Vsekakor moram za pisanje občutiti kraj, o katerem pišem. Pogosto me ljudje vprašajo, ali sem res prehodila vse poti, ki so opisane v mojih knjigah. Sledi ogorčen odgovor: »Seveda, in to včasih tudi večkrat!« Končni rezultat je vedno zmes osebne izkušnje in veliko prebranega o nekem kraju.

Bukla: Prihajajoči pomladni in poletni tedni bodo verjetno glede na vse vaše načrte in zamisli za naprej torej zelo pestri ...

Cerar: Zelo se veselim, da se bom vrnila k raziskovanju zgodb in načrtovanju izletov za *Pravljčne poti čez mejo*. Pri snovanju te knjige, ki bo zagotovo moj najbolj zahteven projekt doslej, sodelujem tudi z velikim številom ljudi. Potrebujem namreč pomoč lokalnih raziskovalcev pripovednega izročila, pa tudi turistične in planinske svetovalce in prišepetovalce. A delo je res navdihujoče. Upam, da se bomo o novi knjigi lahko pogovarjali vsaj čez dve leti.

ZA ZDRAVJE!

Svetovne uspešnice iz celjske založbe MAVRICA

Svetovna uspešnica, prevedena že v 23 jezikov.

Dragoceni napotki in izkušnje za uporabo zdravlilnih zelišč pri najrazličnejših tegobah in boleznih.

108 strani, 20 x 30 cm, trda vezava

Cena 17,04 €

**25.
ponatis**

Za zdravje in vitko linijo!

Zdravje gre skozi želodec... in kri! Recepti in tabele z najbolj primernimi živili za posamezno krvno skupino.

**5.
ponatis**

Cena 19,05 €

Vaje za izboljšanje vida po metodi dr. Batesa

S preprostimi vajami lahko zadržite dober vid ali pa ga celo izboljšate.

**9.
ponatis**

Cena 12,96 €

O hrani, besedah, zmaju, Miklavžu in svetem Juriju

Ta filmska freska ni ustvarjena zato, da bi vas naučila zgodovine. Z nami greste na lastno odgovornost.

**ново
v ponudbi**

Cena 13,70 €

Sprejem naročil: 03/492-34-40 ali zal-mavrica@siol.net

Bi radi zapeli, pa vam vedno nekaj zmanjka?

V knjižici so besedila, na zgoščenki pa ob spremljavi zapetih 100 prvih kitic narodnih in ponorelih pesmi.

**ново
v ponudbi**

Cena 13,90 €

Uporaba luninega koledarja v vsakdanjem življenju

Prva knjiga na svetu, ki daje celovite nasvete za uporabo luninih ritmov! Priloženi so lunini koledarji.

**11.
ponatis**

Cena 21,07 €

Preprečevanje in zdravljenje bolezni

Avtor iz lastnih izkušenj zagotavlja, da organizem ob daljšem postu lahko sam uniči rakaste tvorbe.

**10.
ponatis**

Cena 13,60 €

mavrica

Mladinski literarni festival

13. – 19. maj 2015

'Mir lahko dosežemo le z razumevanjem!'

Peti festival, pod pokroviteljstvom Slovenske nacionalne komisije za UNESCO, bo kot osrednjo tematiko obravnaval vojno in predvsem mir ter razumevanje, saj leta 2015 mineva 70 let od konca druge svetovne vojne in 100 let od odprtja soške fronte v prvi svetovni vojni. To izraža tudi slogan festivala, povzet po izreku Alberta Einsteina, ki komunicira ne le mir, ampak tudi razumevanje ljudi med seboj.

Na letošnjem festivalu se bo zvrstilo preko 100 dogodkov na več kot 30 lokacijah.

Kdo?

Žiga X. Gombač, Boštjan Gorenc Pižama, Barbara Hanuš, Tilka Jamnik, Aksinja Kermauner, Gaja Kos, Nataša Konc Lorenzutti, Alen Meškovič, Nina Mav Hrovat, Meta Osredkar, Carolin Philipps, Slavko Pregl, Cvetka Sokolov, Damijan Stepančič, Damijan Šinigoj, Dim Zupan in še ...

Kje?

Blagovica, Bovec, Brdo pri Lukovici, Divača, Dob, Dobrovo, Domžale, Dragomelj, Grosuplje, Hrpelje, Idrija, Kamnik, Kobarid, Litija, Ljubljana, Maribor, Mengeš, Most na Soči, Nova Gorica, Pivka, Podbrdo, Preserje pri Radomljah, Radomlje, Radovljica, Rodica, Sežana, Slovenj Gradec, Solkan, Šentvid, Šmartno v Tuhinju, Trebnje, Tolmin, Trzin in še ...

Več informacij najdete na:

www.bralnice.si

Šnofijeva družina

Škratovi štumfi, rjasti robot
in šmentani šofer

Boštjan Gorenc

ilustracije: Matej de Cecco

Mladinska knjiga, 2014, t. v., 79 str., 17,95 €

Po Mustrovem *Zvitorepcu*, ki je zadnja redna nadaljevanja dobil še v zgodnjih sedemdesetih letih prejšnjega stoletja, je bil mladinski strip precej časa zapostavljen. Le v Pionirskem listu oz. kasnejšem PIL-u so še naprej izhajali stripi Boža Kosa, s to tradicijo pa sta pred približno sedmimi leti sklenila nadaljevati scenarist Boštjan Gorenc in ilustrator Matej de Cecco z zgodbami o Pilku, Čopki, psu Šnofiju in psički Kodrlajsasti Pepci. V knjižni obliki so se znašle njihove prve prigode: *Izgnubljeni v Narobniji*, *Skrivnost izginulih učiteljev* ter *V vampirskem gnezdu*. Gre za avanturistične stripe, ki nekoliko spominjajo na Scooby Dooja in v katerih je vse polno ne navadnih likov, divjih zapletov, sočnega besedovanja, lucidnih domislic, potovanj v fantastične kraje in grotesknih zlikovcev. Pripoved je spletena iz tehnologije in fantastike, iz prazgodovine ter futuristike, strip pa mladim bralcem prinaša zabaven pobeg iz realnosti šolskega razreda. > ŽIGA VALETIČ

Če ostanem

Gayle Forman

prevod: Tea Mejak

Mladinska knjiga, zbirka Odisej,

2015, t. v., 192 str., 24,94 €

Odmevni roman ameriške pisateljice Gayle Forman (1970) iz leta 2009 nekako spominja na veliko knjižno in filmsko uspešnico *Krive so zvezde*, čeprav je bil dejansko izdan tri leta

pred njo, v film pa prirejen tako rekoč hkrati, poleti 2014. Glavna junakinja tega romana, ki bo pritegnil tako mlade kot odrasle, je sedemnajstletna nadarjena čelistka Mia Hall. Ta je s svojim igranjem ravno dosegla nov kakovostni nivo, ko se na rutinski jutranji družinski vožnji vanjo zaleti štiritonjski tovornjak. Za posledicami nesreče že na kraju samem umreeta njena starša, njo pa hudo poškodovano prepeljejo v bolnišnico. Kaj se je zgodilo z bratom, ni čisto jasno. Mia že hitro po nesreči doživi nekakšno zunajtelesno izkušnjo in z druge perspektive opazuje dogajanje in obiske okoli bolniške postelje, vključno s simpatičnim fantom Adamom. Naj sledi staršema ali naj se obrne nazaj v življenje, je ključno vprašanje, ki poganja ta pretresljivi roman, ki je leta 2011 dobil še nadaljevanje z naslovom *Where She Wants*, kjer je dogajanje po nesreči opisano z Adamovega zornega kota. > SAMO RUGELJ

Morje pošasti

Percy Jackson in Olimprijci, knj. 2

Rick Riordan; prevod: Mojca Žnidaršič

Morfem, 2014, t. v., 272 str., 24,90 €

Potem ko je Percy razrešil skrivnost kraje Zevsove strele, je sedaj v težavah Tabor polkrvnih, zatočišče in vadišče vseh mladih polbogov. Thalijino drevo, ki varuje tabor pred vdorom pošasti, je namreč nekdo zastrupil. Odmirajočega drevesa ne znajo rešiti niti starešine, edino upanje ostaja izgubljeno zlato runo. Čeprav herojska naloga ni zaupana Percyju, se s kolegico Annabeth slej ko prej znajde v pustolovščini, ki ga vodi v sredo nevarnega morja pošasti. V prvi osebi navihano

Kurent

Aleš Šteger

ilustracije: Tina Dobrajc

Mladinska knjiga,

2015, t. v., 163 str., 24,94 €, JAK

Pesnik Aleš Šteger je svoj prvenec za otroke in mladino posvetil kurentu, znameniti maski z njegovega rodnega Ptuja. A k sreči se ni zataknil v folkloristični sedanjosti, ampak je svojo pripoved razpel med daljno, mitično preteklost in distopično prihodnost. Kurenta v življenje priključuje čarobna sila, da bi »udomačil« naravo in priklical pomlad; a ko čez stoletja zavladava tehnika, mora kurent zimo osvoboditi. Šteger se na formalni ravni spogleduje tako s pravljico kot znanstveno fantastiko, tematsko pa je velik poudarek na ekološkem ozaveščanju in kritiki potrošništva. Ob Kurentu avtor ustvari še dva osrednja lika. Deklica Flora, ki se edina upre enoumju, simbolizira vez ljudi z naravo, ki je bila pretrgana. Peklin, Kurentov nasprotnik, pa k sreči ni sploščen v kapitalističnega despota, ampak je tudi sam (črni) mag. Knjiga je bogato opremljena z zares izjemnimi ilustracijami Tine Dobrajc, ki spregovorijo neposredno v jeziku arhaičnega, nezavednega. Če je Štegerova pisava nežna, obvladana in tudi duhovita, so ilustracije Tine Dobrajc neukročene, sublimne in grozljivo-lepe. > MAŠA OGRIZEK

Življenje brez psa

Irena Velikonja

Mladika, zbirka Majnice,

2014, t. v., 148 str., 22,90 €, JAK

Mladostniki pogosto hrepenijo po nekom, da bi jih začutil, sprejel in razumel. Če ni mame in očeta, se njihove želje dostikrat zlijejo v željo po živali. Knjige o živalih, bodisi poučne bodisi leposlovne, se v knjižnicah

dobro izposojajo in brez dvoma bo tudi s to knjigo tako. Nejina zgodba je zgodba zapuščene najstnice, ki živi s svojim očimom, čeprav uradno ni njen oče, njena mama pa je odšla. Življenje na vasi je drugačno kot v mestu, tu so predsodki še posebno živi in še poglobljajo stisko družine. Peter in Neja sta družina, pa naj jo zakoni/predsodki imenujejo, kakor jim je drago. Življenje poskrbi za resničnost. Mladi bralci se bodo zlahka poistovetili z Nejo, stiskali pesti zanjo in tudi zajokali z njo. Bližina vedno pomaga, pa naj bo to bližina človeka, živali ali pa bližina besed – Neja namreč piše dnevnik, kar ji pomaga, da predela strahove, bolečino, zapuščenost. Pisateljica je s tem delom ponovno pokazala, da se dobro vživlja v svet mladih. > SABINA BURKELJCA

napisana knjiga s posrečenim glavnim junakom in snovjo, kjer se grška mitologija meša s sodobnim svetom, tudi v drugo dokazuje, zakaj veljajo prigode o Percyju Jacksonu za eno izmed najpopularnejših fantastičnih serij za mlade bralce. Razgibana zgodba uravnoteženo združi neverjetne in napete dogodivščine z duhovitostjo, v ospredje pa postavi pozitivne vrline glavnih junakov, saj sta srčnost in prijateljstvo pogosto tisti sestavini, ki na koncu prevladata v večnem boju med dobrim in zlim. > ALEŠ CIMPRČ

Inšpektor Jože

Majda Koren

ilustracije: Damijan Stepančič
Mladika, zbirka Strip,
2014, t. v., 59 str., 23,90 €, JAK

V zbirki Strip založbe Mladika je po *Potepuhu Flikafraku in njegovi senc* v kratkem času izšel že drugi izdelek. Tokrat lahko otroci berejo detektivske pustolovščine inšpektorja Jožeta, ki najprej razreši nekaj manjših primerov, nato pa se v celoti posveti lovljenju dveh zmikavtskih pui-sov, ki slišita na ime Kapo in Bundo ter sta nenehno v navzkrižju z zakonom: kradeta v trgovini, rabutata sadje in zelenjavo, se tihotapi-ta na tovornjaku, odtujita kombi, bežita pred roko pravice, ukradeta krofe, goljufata na parkirišču, na lepem podedujeta grad, ga že pro-data, postaneta velika gospoda, lahkomiselno zapravita svoje ime-tje, začneta beračiti in se vrneta na stara roparska pota. Preproste ravbarske zgodbe na stopnji *Mikijevih zabavnikov* so namenjene vsem, ki znajo brati sami. > ŽIGA VALETIČ

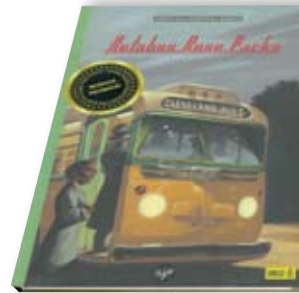
Avtobus Rose Parks

Fabrizio Silei,

Maurizio A. C. Quarello

prevod: Dean Rajčič

Sanje, 2015, 40 str., 12,95 €

Zgodba se začne odvijati z dedkovim in vnukovim obiskom muzeja Henryja Forda, kjer je razstavljen avtobus Rose Parks. Vrnemo se v leto 1955, ko je bil dedek priča enemu ključnih trenutkov ameriške zgodovine. Bil je so-potnik drobne šivilje Rose Parks, ki ni želela odstopiti svojega sedeža belcu. To majhno, a nadvse pogumno dejanje je sprožilo revolucio-narno gibanje za državljanske pravice in začelo pisati novo poglav-je afroameriške zgodovine. Čudovite ilustracije, ki posnemajo slog slikarja Edwarda Hopperja, odsevajo duh tedanjega časa, ko so se rasno razlikovanje, ponižnost in manjvrednost že tako zajedli v ko-žo Afroameričanov, da so postali samoumevni. Tudi za dedka, ki ni zbral poguma, da bi stopil na Rosino stran, zato se zgodba sklene z njegovim opominom vnučku, naj nikoli ne v okleva v boju za svoja prepričanja. > KRISTINA SLUGA

Čučko ureja svet

Polonca Kovač

ilustracije: Tina Perko

Mladika, zbirka Liščki,

2014, t. v., 51 str., 24,90 €

Težko poslanstvo si je zadal osiroteli mišon Čučko, najtežje na svetu. Ure-diti svet, spremeniti miško pamet. Za-to veliko opazuje. Mišji svet pa je izje-mno podoben človeškemu – tudi tu so bogate miši, prepolne vsega, in zelo revne miši, ki nimajo niti grizljaja. Tudi tu miši ne vidijo lepo-te, kot denimo kosa na vrhu dimnika ali pa dišeče cvetoče lipe. Vrane se pritožujejo in tarnajo vsepovprek, pa bi se Čučko prav tako lahko, morda še bolj, saj je vendarle ostal čisto sam na svetu. In šola, kakšna naj bi bila? Gotovo taka, da bi bile male miške bolj in bolj radovedne in bi razumele, kaj ta svet drži pokonci. Tistemu, ki bi bil najbolj prid-en, bi učiteljica dala najtežjo nalogo, kajti težka naloga je čast in na-grada za tistega, ki je pameten. In s starimi vranami je treba ravnati lepo, jim delati družbo, jih peljati k frizerju, da si »dajo svoja peresa malo nafruliti – to je dobro za dušo in srce«. Na Čučka se pa miš res lahko zanese. > SABINA BURKELJCA

Težko poslanstvo si je zadal osiroteli mišon Čučko, najtežje na svetu. Ure-diti svet, spremeniti miško pamet. Za-to veliko opazuje. Mišji svet pa je izje-mno podoben človeškemu – tudi tu so bogate miši, prepolne vsega, in zelo revne miši, ki nimajo niti grizljaja. Tudi tu miši ne vidijo lepo-te, kot denimo kosa na vrhu dimnika ali pa dišeče cvetoče lipe. Vrane se pritožujejo in tarnajo vsepovprek, pa bi se Čučko prav tako lahko, morda še bolj, saj je vendarle ostal čisto sam na svetu. In šola, kakšna naj bi bila? Gotovo taka, da bi bile male miške bolj in bolj radovedne in bi razumele, kaj ta svet drži pokonci. Tistemu, ki bi bil najbolj prid-en, bi učiteljica dala najtežjo nalogo, kajti težka naloga je čast in na-grada za tistega, ki je pameten. In s starimi vranami je treba ravnati lepo, jim delati družbo, jih peljati k frizerju, da si »dajo svoja peresa malo nafruliti – to je dobro za dušo in srce«. Na Čučka se pa miš res lahko zanese. > SABINA BURKELJCA

Pečka, kapica in puding

Anna Onichimowska

prevod: Jana Unuk; ilustracije: Agata Dudek

KUD Sodobnost International,

2015, t. v., 40 str., 21,90 €

Na ledeno mrzli gori je živel trol, ki je bil prepričan, da je zadnji trol na svetu, zato je bil pogosto osamljen. Žalostno je opazoval najbližja soseda, malega Cofka in njegovo ma-mo, ki sta živela ob vznožju njegovega doma, a ker ni znal njenega jezika, si je omislil učitelja cofkovščine. Ko jo je približno usvojil, je nekega dne odšel obiskat soseda. Kljub temu da je znal v njenem je-ziku še najbolje izgovoriti »najtoplejše besede« – pečka, kapica in puding –, so vsi trije vzpostavili lepe odnose in se celo dogovorili, da v trolovem gradu odprejo muzej s prav posebno zbirko. Avtorica te mehke zgodbe o pomenu (spo)razumevanja (sploh, kadar je videti vse brezupno) na koncu knjige vabi vse bralce k sodelovanju na na-tečaju: na njen naslov se ji lahko javijo vsi, ki zbirajo posebne, zani-mive reči. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

Kdo si pa ti?

Mateja Gomboc

ilustracije: Ana Razpotnik Donati

Mladika, zbirka Liščki,

2014, t. v., 53 str., 21,90 €, JAK

Kdo je Grin? In kdo sem jaz? Sva si res tako zelo različna? Jaz delam ne-kaj po svoje, on pa po svoje, lahko se čudiva in naučiva nekaj novega, dru-gačnega, posebnega. Recimo to, da na Birku berejo tako, da stegnejo dolg kosmat kazalec, ga pritisnejo na knjigo, da se konica prsta zeleno zasveti, nato se dotaknejo desnega uhlja, ki zeleno zažari, in že so pre-brali celo knjigo. Za razliko od Maje in Vida pa Grin ne ve, kaj je spanje ali pa hrana, zato mu pojasnita to in še marsikaj drugega. Še pose-bej koristen nasvet Grina pa je, kako se »pravilno« prepriati, in sicer tako, da nekemu brez neprijaznih besed poveš, da imaš drugačne mi-sli, in ker so tvoje misli drugačne, jih je treba splesti skupaj s srebr-no nitjo. Knjiga, ki navdihuje otroke za sodelovanje z drugimi oseba-mi, pa naj bodo te z našega ali s kakega drugega planeta ali osončja ali nemara celo iz sosednjega stanovanja ali hiše. > SABINA BURKELJCA

Kdo je Grin? In kdo sem jaz? Sva si res tako zelo različna? Jaz delam ne-kaj po svoje, on pa po svoje, lahko se čudiva in naučiva nekaj novega, dru-gačnega, posebnega. Recimo to, da na Birku berejo tako, da stegnejo dolg kosmat kazalec, ga pritisnejo na knjigo, da se konica prsta zeleno zasveti, nato se dotaknejo desnega uhlja, ki zeleno zažari, in že so pre-brali celo knjigo. Za razliko od Maje in Vida pa Grin ne ve, kaj je spanje ali pa hrana, zato mu pojasnita to in še marsikaj drugega. Še pose-bej koristen nasvet Grina pa je, kako se »pravilno« prepriati, in sicer tako, da nekemu brez neprijaznih besed poveš, da imaš drugačne mi-sli, in ker so tvoje misli drugačne, jih je treba splesti skupaj s srebr-no nitjo. Knjiga, ki navdihuje otroke za sodelovanje z drugimi oseba-mi, pa naj bodo te z našega ali s kakega drugega planeta ali osončja ali nemara celo iz sosednjega stanovanja ali hiše. > SABINA BURKELJCA

Hamlet

William Shakespeare

prevod: Meta Osredkar

ilustracije: Charly Cheung

Miš, zbirka Prve prave,

2015, m. v., 64 str., 16,95 €

Prav vsak najverjetneje pozna Shake-spearjevo dramo o Hamletu, danskem princu, ki se v sumu, da je bil njegov oče umorjen, zaplete v splet tragičnih dogodkov. Zgodba z razlogom velja za eno izmed večjih tragedij, saj si žalostni dogodki sledijo en za drugim brez premora. A ker je ce-lotna drama kar precejšen bralski zalogaj, je za mlajše bralce Helen Street delo nekoliko skrajšala in priredila, a vseeno izvrstno ohrani-la njegove glavne prvine. Na koncu knjige najdemo tudi kratek pov-zetek delov, ki so iz drame izpuščeni, poleg tega pa si lahko prebere-mo nekaj tudi o avtorju in o času, v katerem je delo nastalo. Izdaja je opremljena tudi s čudovitimi ilustracijami, ki zgodbo še dodatno po-pestrijo. > NEŽA POZNIČ

Žiga X Gombač

Na dobre knjige prisega že od svojih otroških let, saj ga je edino branje zmoglo umiriti. Tudi v odrasli dobi si življenja brez knjig – in, seveda, tudi brez družine, pisanja, teka, dobre glasbe, pravega čaja in še česa – preprosto ne zna predstavljati. Takšen pač je Žiga X Gombač, ta priljubljeni mladinski pisatelj in soavtor »tekaške biblije« Ultrablues: že od nekdaj je malce drugačen od drugih, zato pa zvest sebi in svojim prepričanjem. Prav v povezavi z njimi je svojemu imenu dodal za mnoge tako skrivnostni X, ki simbolizira pisateljev zdravi in pozitivni odnos do življenja.

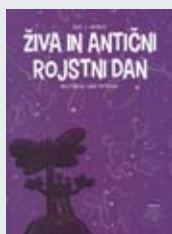

Foto: osebni arhiv Ž. X. G.

Mnogi mislijo, da ga je v pisateljsko orbito izstrelilo šele v zadnjem času, a v resnici se s pisanjem ukvarja že več kot deset let. V tem obdobju je ustvaril nekaj manj kot dvesto zgodb, nadaljevanj, raznih tekstov za pravljice, pesmi in drugo; močneje je nase opozoril leta 2008 s knjižnim prvencom *Jastrebov let*, z imenitno mladinsko eko kriminalko, ki se dogaja na otroku Cresu. Odzivi bralcev na to knjižno delo, prvo iz serije *Kompanjoni*, so presegli celo avtorjeva najbolj skrita pričakovanja in mu tako dali krila za nadaljnje ustvarjanje.

Mladega pisatelja mnogi poznajo tudi po njegovi prikupni zbirki *Živa iz muzeja*, ki je nastala v povezavi z Narodnim muzejem Slovenije v želji, da se mladim na drugačen, (bolj) zanimiv način predstavi naša zgodovinsko-kulturna dediščina.

Omenjeno zbirko je Gombač pred kratkim obogatil z novim delom *Živa in antični rojstni dan*; v njej na duhovit način, tako zelo značilen tudi za njegova druga dela, bralca odpelje v staro Emono, kjer Živin prijatelj Gaj Tin dobi navdih za domiselno darilo za očeta rojstni dan. Najboljše stvari nam po navadi ležijo pred očmi, le gledati in poslušati se je treba naučiti, med drugim sporoča ta ljubka knjiga.

Tako kot v *Živi* (ta v obliki stripa že tretje leto izhaja vsak mesec tudi v priljubljeni reviji za mlade *National Geographic Junior*) Gombač tudi v »stripovskem hip-hopu« *Dan, ko je izginil Ljubljanski grad*, v še eni od njegovih aktualnih knjig, popelje bralca skozi zgodovino domače dežele oziroma kraja. Pisatelj si namreč nenehno prizadeva, da ne bi pozabili na lastno zgodovino, zato jo rad ujame v svoje zgodbe in jo na svojevrstni način preda bralcu. *Dan, ko je izginil Ljubljanski grad* bralcu prinaša vpogled v nastanek in bogato preteklost Ljubljanskega gradu; skozi zgodovinska dejstva ga vodi z odlično domišljjsko zgodbo, prepredeno s humorjem, in zapakirano v obliko stripa. Všečno za mlade bralce in zanimivo tudi za odrasle, ki želijo zgodovino glavnega slovenskega mesta spoznati še z drug(ačn)ega zornega kota!

Gombač v svojih delih bralca rad nagradi s srečnim oziroma všečnim koncem pa tudi s sporočilom, ki boža dušo in mu obenem ponuja marsikaj v premislek. »Pišem le o tistem, kar odraža moje lastno bistvo,« je pisateljevo vodilo.

In prav to mu je uspelo prelitati tudi v njegovo najnovejšo knjigo *Skrivnosti mladih levov*; v njej skozi odnos očeta in sina prinaša spoznanje, kako ranljivi smo v svojem bistvu prav vsi – ne le mladiči, ampak tudi

na videz neustrašni odrasli. A če (s)poznaš skrivnost, ki prežene tudi najtemnejše strahove, si nepremagljiv. Srčno branje z izbranim besedilom in radoživimi ilustracijami Ivana Mitrevskega, s katerim Gombač sodeluje že dlje časa.

Mladi pisatelj svojo empatičnost, ki jo izžarevajo njegova dela, tudi dejansko živi: rad sodeluje pri pobudah, ki ljudem olajšajo njihov vsakdanjik, zato se je skupaj z založbo Miš, pri kateri so izšli *Levi* (ti so ta hip že prevedeni v italijanščino, dogovarjajo pa se tudi že za prevod v hrvaščino), odločil, da evro od vsake prodane knjige nameni otrokom s cerebralno paralizo.

Kadar Gombač ne ustvarja, rad v okviru Bralne značke (»Zelo sem ponosen, da sem del te organizacije; vabilo Kristine Picco, ki me je kot avtorja mlajše generacije povabila k Bralni znački, razumem kot odgovornost in spodbudo za nadaljnje ustvarjanje,« pojasnjuje) nastopa po šolah in mlade »okužuje« z bralno kulturo. Brez nje, je prepričan, se ne moreš razviti tako, kot bi se sicer lahko. Na nastopih navdušuje mlado občinstvo s pripovedmi o svojih lastnih dogodivščinah, ki jih menda ni malo. Kot otrok je bil namreč živ, včasih tudi naporen, se namuzne: tistemu, kar ga je zanimalo, se je popolnoma posvetil, ostalo je opravil zato, ker je pač moral. Kljub temu ima na šolo lepe spomine, z nekaterimi profesoriciami iz srednje šole ima stike še dandanes.

V marčevskih dneh je poleg raznih nastopov po šolah in knjižnicah ter soustvarjanja vseslovenskega projekta opismenjevanja MegaKviz sodeloval tudi v okviru festivala Fabula ter tako kot drugi povabljeni pisatelji (Dekleva, Kumerdej, Muck in Simoniti), za festivalsko knjigo *Moč lažnega* prispeval zgodbo, namenjeno mladim bralcem.

Po vsem povedanem je torej več kot očitno, da Gombač – če malce parafraziram njegov X v imenu – še zdaleč ni »kar en X pisatelj«. Nasprotno, je vsestranski ustvarjalec (»Ta hip že ustvarjam novo nadaljevanje *Žive iz muzeja*, lotil se bom gledališke igre za najmlajše, nase pa že opozarjata ideji za dve slikanici, v mislih imam še dva romana za odrasle, delam pa tudi na scenariju za film, posnet po mojem literarnem prvenecu *Jastrebov let*,« je razkril le nekatere od svojih številnih idej, ki mu menda nenehno brenčijo v glavi in čakajo, da jih spusti na plano), katerega dela izžarevajo očitni pisateljski »faktor X«. In prav zaradi tega ga bodo bralci tudi v prihodnje zagotovo obilo in z veseljem brali!

Natečaj
za izvirna besedila in likovna dela
o osrečujočih izkustvih bližine
V barvah utripajo bližine.
Rok prijave je 5. 5. 2015.

Založba Fran
www.zalozba-fran.com

**Kratke zgodbe
o izkustvih skozi shrljivo ledeno ujmo
in čarobnost žleda v Sloveniji 2014**

Izbrala in uredila: Andreja Blažič Klemenc, Franc Merkač
Založba Fran, Celovec, 2014, 30,5 x 21,5 cm, trda vezava, 96 strani
ISBN 978-3-902832-06-1
Cena: 25 €

Foto: Mojica Požar Štunf

Impresivne fotografije

Plašček za Barbaro

Vitomil Zupan

ilustracije: Ana Zavadlav

Miš, 2015, t. v., 25 str., 24,95 €

Zupanova zgodba *Plašček za Barbaro* je izšla leta 1986 in 1998, obakrat z ilustracijami Marije Lucije Stupica, tokrat pa zaživi pred nami v novih podobah Ane Zavadlav. Drugačen plašček, drugi (a ne tako drugačni) otroci. Slikanica nagovarja vse, ne samo otroke. To je treba povedati znova, da bi detabuizirali otroško in mladinsko literaturo, ki nikakor ne nagovarja samo otrok in mladostnikov. Preobleka *Plaščka* deluje sveže, zgodba je brezčasna, in kadar ne vemo čisto, ali zgodba dopolnjuje ilustracijo ali ilustracija zgodbo, se zgodi magija literature. Tako bo tudi sodobni plašček našel svoje otroke in se pogrel na njih in oni v njem, kakor je navadno, ko drug drugega objamemo. In take so tudi besede in podobe v tej brezčasni zgodbi o osamljenosti, ki, če dovolj dolgo iščejo, najdejo toplino in bližino. > SABINA BURKELJCA

Kraca

Lila Prap

Mladinska knjiga, 2015, t. v., 38 str., 19,90 €, JAK

Tudi tokrat je Lila svoje prepoznavne živali s kredo na črni podlagi namerila najmlajšim. S kratkimi pesmicami je opremila 18 dvodelnih slik živali, ki jih lahko odkrijete le, če pravilno usmerjate obe polovici strani. Če pa se vam roka malo zatrese in se polovice med seboj pomešajo, se lahko začne čisto prava zabava in dobimo na primer »pingveda«, ki se v črnem fraku sladka z medom. > RENATE RUGELJ

Butalski policaj in Cefizelj

Fran Milčinski

ilustracije: Ana Razpotnik Donati

Sanje, 2015, t. v., 24 str., 12,95 €, JAK

Butalskemu policajju povzročajo preglavice zviti razbojnik Cefizelj: vsakokrat, ko mu ga uspe ujeti, ga ta prelisiči in zbeži na prostost. Ena od najbolj znanih humoresk o Butalcih je tokrat prirejena posebej za otroke: opremljena je z zabavnimi ilustracijami Ane Razpotnik Donati ter z grafičnimi poudarki besedilu, ki branje delajo še bolj zabavno in zanimivo. Zgodba Frana Milčinskega je del domače literarne tradicije, zato otroku ne prinaša le bralnega užitka, ampak hkrati tudi bogati njegovo razgledanost. > AJDA JANOVSKY

Sitnobe sitne

Ciara Flood

ilustracije: Flood Ciara

prevod: Mateja Črv Sužnik,

Miha Sužnik

Zala, 2015, t. v., 36 str., 19,95 €

Še ena čudovita slikanica iz uredništva založbe Zala; ne samo za malčke, pač pa za vse, ki imamo radi lepoto. Glavne živali so tokrat medved in zajci.

Slednji se priselijo v bližino medvedjega doma in mu »pokvari« samote dneve, še več, življenje mu obrnejo na glavo z ljubeznivostjo in iskrenim sosedstvom. »Če on ne da, mu bomo dali pa mi,« si mislijo zajčki, po medvedovo sitnobe sitne. Najprej mu pač morajo pokazati, kako dobro denejo dobri medsosedski odnosi. Napišejo mu pismo ter pred vrati pustijo košaro z dobrotami. Medved se zave, da je sam prav zato, ker je bil tako trdosrčen. Ko se sooči s svojo osamljenostjo, se mu začne tajati srce in čas preživlja s svojimi novimi prijatelji. Hudomušne ilustracije toplo dopolnjujejo besedilo; slikanica nagovarja bralce k delitvi materialnih dobrin in časa, k iskrenemu prijateljstvu. > SABINA BURKELJCA

Gusarska

Frane Milčinski – Ježek

ilustracije: Gorazd Vahen

Sanje, 2015, t. v., 19 str., 12,95 €, JAK

Le kdo ne pozna znamenite pesmi o gusarjih, ki jo je strumno prepevalo že več generacij slovenskih otrok? Z razburljivo gusarsko dogodivščino v verzih izpod peresa enega najbolj vsestranskih slovenskih umetnikov Franeta Milčinskega - Ježka se bodo v tej privlačni knjižici lahko seznanili tudi naši najmlajši. Posebnost izdaje so prikupne podrobnosti, ki omilijo izvirno strašno gusarsko zgodbo: na ilustracijah Gorazda Vahna so krvavi noži v resnici umazani z jagodno marmelado, sedem črnih mrtvih glav v podpalubju pa pripada bučam, podobnim tistim, v katere nastavljamo sveče na noč čarownic. Dobrodošel uredniški dodatek je kratek gusarski slovarček. > AJDA JANOVSKY

Čudodelni iskalec vode

Jan Ormerod

prevod: Barbara Majcenovič Kline

Skrivnost, 2014, t. v., 30 str., 17,90 €

Avstralska slikanica s sijajnimi realističnimi ilustracijami je kljub odsotnosti domišljjskih elementov zanimiva tudi najmlajšim poslušalcem ter gledalcem zgodb. Mali David živi s sestrama ter s starši v osami izsušenega podeželja, kjer je vode vse manj in žejo trpijo tako ljudje kot tudi živali in poljščine. Oče se odloči, da bo Davida naučil bjalštva, torej iskanja vode s pomočjo lesene palice v obliki črke ipsilon. Sestrnici se bratcu najprej posmehujeta, toda ponosni David vzame tradicijo pokojnega dedka zares. Ko mu palica pokaže, da je pod tlemi voda, jo želi doseči, vendar se do nje ne uspe dokopati. Ponoči pa prebivalce kmetije preseneti lunin vpliv, ki sproži plimo ... Navdihujoča zgodba o življenju v neizprosno podnebju. > ŽIGA VALETIČ

Joj, te uši!

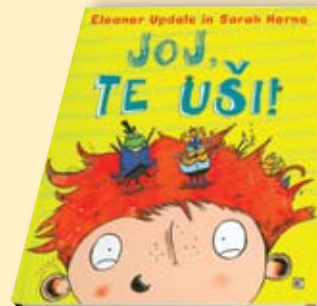
Eleanor Updale

ilustracije: Sarah Horne

prevod: Sabrina Žgajnar Meze

Skrivnost, 2015, t. v., 26 str., 17,90 €

V otroških vrtcih pa tudi v šolah zelo dobro vedo, da so uši resnična nadloga. Deček v slikanici nam natančno pokaže, kako so uši napadle lasišča njegove družine in kako so se spoprijeli z njimi v domači kopalnici. Tudi uši imajo svoje otroke – gnide, iz katerih zrastejo nove kolonije odraslih uši, ki radostno plešejo, grizejo, praskajo, se zabavajo in se množijo. Zelo rade se selijo na druge glave in zelo težko jih je pregnati ali uničiti. Opisana družinska prigoda ne ponuja pozitivnega razpleta, zato obstaja nevarnost, da se boste po branju začeli praskati tudi tam, kjer vas pred petimi minutami ni prav nič srbelo. > ŽIGA VALETIČ

Dobra knjigarna poleg kakovostnega in raznolikega nabora knjig ponuja tudi aktualne knjižne dogodke, kjer se knjižni navdušenci lahko srečajo z avtorji knjig in drugimi ustvarjalci, kupijo željene knjige ter podebatirajo o temah, ki jih zanimajo.

Na pogovoru o ustvarjalnem opusu Kajetana Koviča so sodelovali Ivo Svetina, Nina Brala, Ciril Zlobec in Nela Malečkar. Pesmi je interpretiral Igor Samobor.

Andraž Teršek v iskrivem pogovornem druženju s Tanjo Lesničar Pučko in Grego Repovžem v knjigarni Modrijan.

V knjigarni Sanje na Trubarjevi v Ljubljani je zmeraj živahno.

Urednica Tjaša Koprivec in Milena Mileva Blažič pri pregledu najnovejših knjižnih izdaj Milčinskega v knjigarni Sanje.

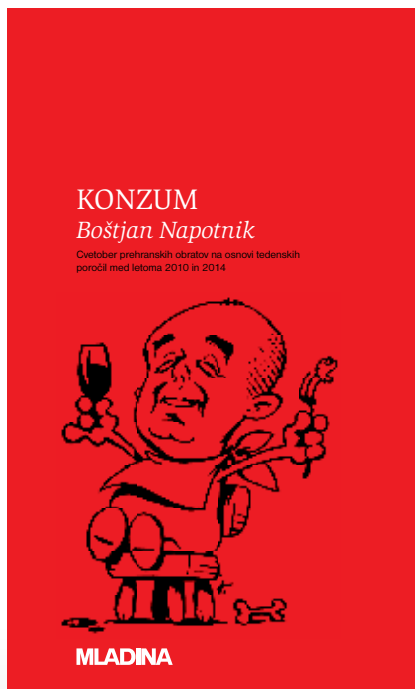

Z Dario Bignardi, italijansko avtorico romana *Popolna akustika*, se je v Konzorciju pogovarjal Janko Petrovec.

Na srečanju s hrvaškim pisateljem Želimirjem Perišem (*Mučenice*) je sodeloval tudi Andrej Blatnik, moderirala pa je Breda Biščak.

Foto: arhivi knjigarn

99 najboljših po izboru Boštjana Napotnika

KONZUM Boštjan Napotnik

Cvetober prehranskih obratov na osnovi tedenskih poročil med letoma 2010 in 2014

Po štirih letih naporega vsakotedenskega terenskega dela je nastala že 4. izdaja Konzuma, ocenjevalnice najboljših prehranjevalnic v domovini in zaledju. Ocenjevanje v rubriki Konzum se je v reviji Mladina začelo že pred dvajsetimi leti. Tokratna izdaja je izpod peresa Boštjana Napotnika, ki zna tako dobro vrteti kuhalnico, da mu ne bi bilo treba hoditi jest drugam, a vseeno to počne vsak teden. In nas o tem nekaj dni pozneje obvešča v Mladini. Sedaj pa je pripravil izbor najboljših prehranjevalnic, tistih, ki si še enkrat zaslužijo njegovo priporočilo v knjigi.

Cena 19,80 EUR
Davek je že vštet v ceno.

Knjigo Konzum lahko naročite:

- V spletni trgovini: www.mladina.si/trgovina/
- Po telefonu na številki: 01 230 65 50,
- Po elektronski pošti na naslovu: prodaja@mladina.si
- Ali na naslovu: Mladina, d. d., Dunajska cesta 51, 1000 Ljubljana.

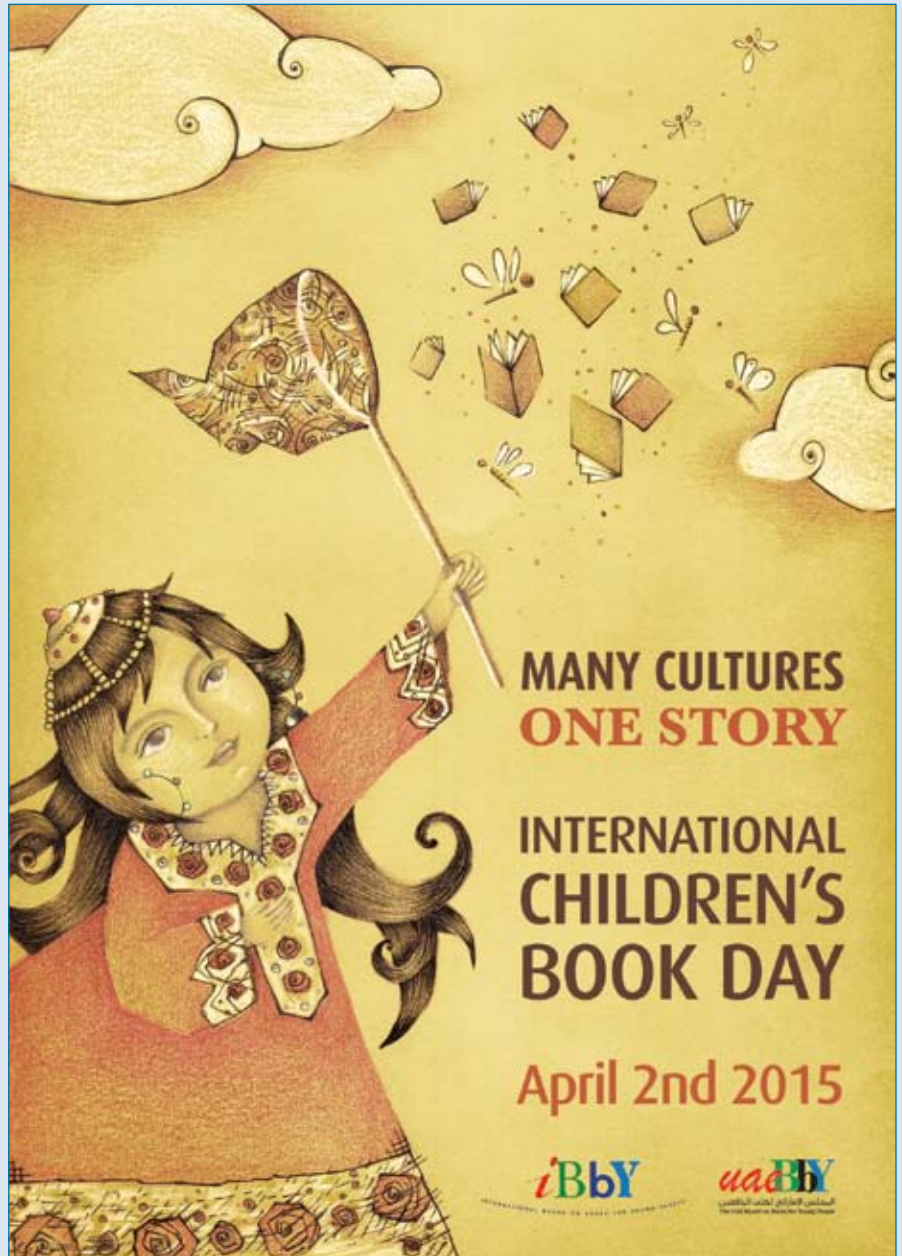
Združujemo mnoge spodbude v skupno zgodbo!

2. april 2015 – mednarodni dan knjig za otroke

Poslanico je pripravila IBBY-sekcija Združenih arabskih emiratov; Nasim Abaeian je narisala plakat, Marwa Obaid Rashid Al Aqroubi pa je napisala besedilo, ki ga v slovenščino prevedel pesnik Milan Dekleva.

*tuje zgodbe ... domače zgodbe
isto zgodbo povedano
z različnimi glasovi v različnih barvah
zgodbo ki ostaja enaka ...
začetek ...
zaplet ...
in konec ...
isto zgodbo ki jo vsi poznamo in jo imamo radi
vsi smo jo slišali
v različicah različnih glasov
vedno enako zgodbo ...
v njej živijo junak ... princesa ... in hudobec
ni važen jezik niso važna imena
ali obrazi
vedno gre za isti začetek
zaplet
in zaključek
vedno isti junak ... princesa in hudobec
ki nas spremljajo
nam šepetajo v sanjah
nas zazibajo v sen
že davno so utihnili
a za večno živijo v naših srcih
ker nas skupaj vodijo v deželo skrivnosti in domišljije
kjer se različne kulture zlijejo v eno zgodbo*

(Iz angleščine prevedel Milan Dekleva.)

Bralnospodbujevalna akcija »Svetloba – Slika – Sporočilo«

Pobudnika in krovna organizatorja bralnospodbujevalne akcije sta – kot prejšnji dve leti – Slovenska sekcija IBBY in MKL, Pionirska – center za mladinsko književnost in knjižničarstvo. Soorganizatorji so Bralno društvo Slovenije, Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS, DSP – sekcija za mladinsko književnost, Mariborska knjižnica ter revija Otrok in knjiga. Ob letošnjem mednarodnem letu svetlobe jo namenjamo branju različnega gradiva na temo SVETLOBA. Osnova je obsežen nabor gradiva, ki ga je pripravila MKL, Pionirska – center za mladinsko književnost in knjižničarstvo; odprtje razstave z istim naslovom »SVETLOBA – SLIKA – SPOROČILO« v MKL, Knjižnici Otona Župančiča je bila 2. aprila. Na svečani prireditvi z naslovom Sijaj, sijaj, sončece so sodelovali otroci iz vrtca Ledina in pravljica Anja Štefan.

Avtor razstave Vojko Zadavec, sodelavec MKL, Pionirske – centra za mladinsko književnost in knjižničarstvo, je zapisal:

Pojem svetloba zavzema osrednje mesto človeštva. Človeku bitju omogoča življenje, človeku mislečemu bitju pa je preprosto čutno zaznavo razvila v doživljanje in misel. Zato razstava želi govoriti o treh razsežnostih tega pojma.

Prva razsežnost je fizikalna. Danes pojav razumemo kot elektromagnetno valovanje, ki omogoča »vidnost« vsega v makro- in mikrosolju, manjši del tega valovanja pa smo celo poimenovali vidni spekter oz. vidna svetloba. Življenje na Zemlji se je na ta bistveni pogoj za obstanek odzvalo z iznajdbo posebnih detektorjev za svetlobo, ki so se danes razvili v prečudovite oči!

Druga razsežnost je psihološka. To je posrečen spoj lastnosti elektromagnetnega valovanja zunaj in znotraj živega bitja, še zlasti človeka, ki ima največjo zmogljivost »elektromagnetne mreže« svojega

živčnega sistema. Ta spoj namreč preproste odboje svetlobnih žarkov spreminja v slike – mejnike pri razločevanju okolice od samega sebe, pri človeku pa tudi osnovo za dajanje imen vsem stvarim.

Tretja razsežnost pripada samo človeku, saj mu je sposobnost dajanja imen omogočila pojmovno sporazumevanje s svojimi bližnjimi, s tem pa ustvarila svet zavesti in z njo novo veselje, veselje sporočil z nešteti miselnimi in kulturnimi svetovi.

Zaradi odločilne pomembnosti, svetloba v človeški kulturi predstavlja na eni strani znamenje moči (vladanja), na drugi strani pa simbol svobode (predvsem svobode duha). Korintski učenjak Diogen pravi Aleksandru Velikemu: Umakni se mi s sonca! (Doskočilova: Diogen v sodu, 32). Če bi človekova svoboda oddajala vidno svetlobo, bi bil danes planet ovit v globoko temo, toliko človeštva je v suženjskem odnosu: premnogi so sužnji ljudi in mnogi sužnji želja! Umetnost in v njej literatura ves čas razpihava ogenjček svobode, da bi nas ogrela in nam svetila. Zato je skrb za svobodo odgovornost; pravico imamo biti svobodni in odgovorni smo za svobodo drugih. Izobrazba in kultura nam nalagata to odgovornost!

Izpostavljene so torej fizika (predvsem vidni spekter), psihologija (predvsem psihologija barv) in umetnost (predvsem slikarstvo in mladinsko leposlovje).

Mladinsko leposlovje je v resnici posuto po vsej razstavi, spremlja vse vidike in pojavne oblike svetlobe, povsod naletava kot sneg! No, samo skuša! SVETLOBA je namreč mnogo več, kot je moremo (in smemo varno) ujeti, in SLIK je mnogo več, kot jih uspe uloviti naš pogled (pa še »vsaka ima svojega slikarja«!). Zato se razstava svetlobe in slike bolj dotakne, jih nakaže kot izhodišče za prikaz največjega posledice: SPOROČILA. Teme (in mraka) torej ne bi smelo biti toliko!

Seznam leposlovnih knjig je organiziran v naslednje skupine, ki podpirajo gornja sporočila:

- barve (splošno kot pojav ali prispodoba)
- zelena (kot klorofil ali prispodoba)
- rdeča (kot hem ali prispodoba)
- modra (kot modrost ali prispodoba)
- narava svetlobe (viri, lastnosti in simbolike)
- nasilje (pomanjkanje svetlobe, še posebej rumenega (prijaznega) spektra)
- razizem in sleherni nasilni izmi (popolna odsotnost svetlobe, še posebej modrega (razumnega) spektra)

- svoboda (dragocenost svetlobe in hrepenenje po njej)
- prijateljstvo in ljubezen (svetloba preživetja in lučka dostojanstva)

Seznam strokovnih knjig na temo SVETLOBA – SLIKA – SPOROČILO se ne omejuje samo na knjige za otroke in mladino, ampak vsebuje tudi nekaj primerov knjig, ki jih navadno dobimo na oddelkih za odrasle. Tudi pri tem seznamu velja opomba, da so nabrane knjige le primeri za možno razmišljanje o temi; seznam še zdaleč ni sistematičen izbor, ki bi zmožni predstaviti celovitost teme! V seznam je vključenih tudi nekaj knjig iz oddelka za odrasle (v 4. stopnji) kot posebna spodbuda mentorjem: ker smo odrasli tisti, ki otrokom ponujamo branje, jih branja učimo in jih prepričujemo, »da nas bo brez branja pobralo« (uporabljeno po pesniku Pavčku), je prav, da v vlogi mentorja občasno preverjamo svoje znanje o temah, ki jih ponujamo otrokom, tudi o tako usodnem in večplastnem pojavu, kot je svetloba.

Bralnospodbujevalna akcija potekala vse od 19. marca, svetovnega dneva pripovedništva, prek 2. aprila – mednarodnega dneva knjig za otroke, Slovenskih dnevov knjige, 23. aprila – svetovnega dneva knjige in avtorskih pravic, Noči knjige pa vse do konca šolskega leta. **K branju** gradiva na temo svetlobe **spodbujamo** v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah, v splošnih knjižnicah, šolskih knjižnicah, knjigarnah, medijih idr., tako otroke in mladino kot odrasle in starejše; spodbujamo zasebno branje oz. posameznike, skupine, javnost ... **Priporočamo**, da vsak udeleženelec po svoje – glede na zmožnosti, zanimanja in želje – pripravi razstavo gradiva, oblikuje spodbude za branje, organizira bralna srečanja in različne prireditve.

Seznami gradiva Pionirske in drugih soorganizatorjev akcije – ves čas v nastajanju in dograjevanju – so objavljeni na domači strani Slovenske sekcije IBBY: <http://www.ibby.si>.

Naj omenimo še simpozij z naslovom *Od klasične do virtualne knjižnice za otroke in mladino*, ki je potekal 7. aprila v MKL, Knjižnici Otona Župančiča, pripravila pa ga je MKL, Pionirska v sodelovanju s Slovensko sekcijo IBBY. Svoje prispevke so predstavili: dr. Igor Škamperle (FF Ljubljana), Lenart J. Kučič (publicist in novinar), dr. Miha Kovač (FF Ljubljana), mag. Aleš Klemen (MKL, koordinator območnosti), Anja Frković Tršan (MKL, območna koordinatorica domoznanske dejavnosti), mag. Tilka Jamnik (predsednica Slovenske sekcije IBBY) in Konrad Zadravec (MKL, Pionirska). Izbrani prispevki bodo objavljeni v reviji *Otrok in knjiga*.

MARWA OBAID RASHID AL AQROUBI, predsednica Izvršnega odbora IBBY-sekcije Združenih arabskih emiratov (UAEBBY), je ena najvidnejših osebnosti na področju izdajanja in promoviranja mladinskih knjig v Združenih arabskih emiratih. Je pomembna sodelavka pri promociji Etisalat Award, ene pomembnejših nagrad za arabsko otroško literaturo, in pri bralnospodbujevalni kampanji »Beri, Sanjaj, Ustvarjaj«, ki jo je osnovala IBBY-sekcija Združenih arabskih emiratov, da bi otroke spodbudila k branju, pisanju in ustvarjalnosti. V okviru te kampanje redno sodeluje pri bralnih srečanjih za otroke, da bi spodbudila zanimanje za knjige. Na mednarodnem nivoju je članica Svetovalnega odbora Sharjah-IBBY Fund, ki namenja sredstva za razvijanje bralne kulture in zagotavljanje knjig otrokom v predelih Srednje Azije in Severne Afrike, katerih življenja so bila ogrožena v vojni, neprijaznih družbenih razmerah ali naravnih katastrofah. Pred kratkim je bila članica visokega obiska Emirata Sharjah v begunskem centru v Jordaniji, in sicer ob odprtju knjižni-

ce »Veliko srce«, ki so jo ustanovili s 3000 knjigami kot podporo begunskim otrokom iz Sirije.

Al Aqroubi je diplomirala iz informacijskih znanosti na Univerzi Zayed v Dubaju in bila nekaj časa menedžerka v pisarni šejkove soproge Sheikha Bodour bint Sultan Al Qasimi, ki je osnovala prvo založbo otroške literature v Združenih arabskih emiratih. Toda odkar je izdala svojo prvo knjigo z naslovom *Ahmed El Helou (Sladki Ahmed)*, v kateri raziskuje dediščino in tradicijo Združenih arabskih emiratov, se Al Aqroubi posveča predvsem pisanju otroških knjig in promociji branja med otroki.

NASIM ABAEIAN se je rodila leta 1980 v Isfahanu v Iranu, otroštvo in čas osnovne šole je preživela v Genovi v Italiji, v umetniškem okolju, polnem ustvarjalnih spodbud. Leta 2003 je diplomirala iz vizualnih komunikacij na Ameriški univerzi v Sharjahu in nadaljevala podiplomski študij v ZDA, na Savannah College of Art and Design. Danes avtorica deluje na Fakulteti za umetnost in dizajn na Univerzi Zayed v Dubaju in dela tudi kot samostojna ilustratorica otroških knjig.

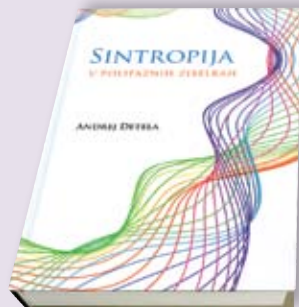
Andrej Detela je teoretični fizik, ki pa s svojim delom in knjigami prehaja preko meja naravoslovja in svoje bralce nagovarja tudi z izčističeno filozofijo, duhovnostjo in humanistiko. V širo bralsko zavest je pred leti stopil z izvrstno, tudi ponatisnjeno potopisno knjigo Sanje v vzhodni sobi, v kateri popisuje svoja bivanja po svetu. Pred časom pa je izšla njegova knjiga Sintropija (na voljo je na www.sintropija.si), ki jo ima v idejnem smislu za prelomno delo, kar je bilo dobro izhodišče za naš pogovor.

»Narava je vedno čudovito sodelovalna, ne pa tekmovalna in izključujoča.«

Sintropija v polifaznih zibelkah

Andrej Detela

Elaphe, 2014, t. v., 464 str., 52 €

Bukla: V vaših knjigah se na izviren način pretakata naravoslovje in humanistika. Je kdaj obstajala možnost, da bi namesto teoretskega fizika postali filozof?

Detela: Filozofija (skupaj s humanistiko) me je vedno živo zanimala, saj navsezadnje omogoča tudi globlje umevanje naravoslovja; brez nje si fizike sploh ne bi mogel predstavljati. Znanost brez filozofsko-duhovne podlage je etično slepa, deloma tudi jalova. Filozofija in njena sestra duhovnost pa tudi veliko pridobita na notranji pristnosti in kompaktnosti ravno s tem, da se preizkušata skozi konkretne znanstveno izrazljive forme, ki dajo pojmom – tudi filozofskim pojmom – jasen pomen.

Bukla: Podobno je tudi z vašo zadnjo knjigo. V srednji šoli so nas učili, da, rečeno poenostavljeno, v okviru drugega zakona termodinamične stvari prepuščene same k sebi, težijo k povečevanju nerada. Vi v svoji monografiji *Sintropija v polifaznih zibelkah* trdite, da to ne velja vedno, sploh ne pri kompleksnejših biokemičnih strukturah ter seveda pri živi naravi. Kako in kdaj ste prvič prišli do te ideje?

Detela: S sintropijo sem se povsem resno začel ukvarjati že v srednji šoli, pri osemnajstih letih. Z enim delom sebe sem bil še skoraj v otroštvu in vemo, da otroci povsem spontano vidijo »oživljajoče energije« v naravi. Z drugim delom pa sem že poznal osnovne fizikalne teorije, saj sem bil na vseh tekmovalnih mladih fizikov najboljši v Sloveniji. To povezovanje obojega je bistveno. Potem znaš izredno živo vizualizirati molekule zraka ali elektrone v kovini, jim »prigovarjati«, kako naj se uredijo znotraj znanih fizikalnih polj. To je bil torej začetek. Nadaljnji razvoj ideje o sintropiji je težko opisati na kratko, zato zdaj o tem pišem posebno knjigo v zelo poljudni literarni formi.

Bukla: Kako bi torej sintropijo razložili nekemu, ki ni najbolj doma v naravoslovju?

Detela: Sintropija je naravna sposobnost nekaterih kompleksnih kvantnih sistemov (taki kompleksni sistemi so na primer elektronska kvantna stanja v velikih biomolekulah), da se samostojno, torej brez zunanjih agensov, samoorganizirajo v smeri k višji stopnji notranje urejenosti. Ker je ta tip samoorganizacije avtonomen proces, sintropni procesi potekajo brez entropične degradacije okolja. V sintropnih procesih se torej zmanjša entropija, kar pa je že preseganje drugega zakona termodinamike. S tem v zvezi imamo še en, alternativen pomen besede sintropija, in sicer v pomenu »negativna entropija«.

Bukla: Sintropijo skozi svojo knjigo dokazujete z množico enačb, ki temeljijo tudi na dolgotrajnih analizah konkretnih primerov ter opisih eksperimentov. Bi lahko laiku na enostaven način razložili smoter in rezultate teh poskusov?

Detela: Najprej o rezultatih. V knjigi sem predstavil splošna teoretična izhodišča, na osnovi katerih sva v zadnjih desetih letih s kolegom Gorazdom Lampičem matematično modelirala celo vrsto kompleksnih kvantnih sistemov. Računalniške analize so nedvoumno potrdile obstoj sintropije v številnih primerih. Opisal sem (v vseh detajlih) tudi nekaj eksperimentov, s katerimi naj bi sintropijo potrdili v praksi. Žal do zdaj (še) nisem dobil podpore za izvedbo teh poskusov, vendar nadaljujemo v tej smeri. In smoter teh prizadevanj? Dejstvo, da v naravi obstaja ravnovesje med entropijo in sintropijo (in ne samo entropija!), nam prikaže realnost sveta v povsem novi luči in ponudi številne praktične možnosti za kvalitetnejše, bolj smiselno življenje, kakršnega si do sedaj nismo upali niti predstavljati.

Bukla: Kakšen je bil do sedaj odmev znanstvene srenje na vašo knjigo?

Detela: V ožjem krogu sodelavcev se lahko zanesem na iskreno (in že kar navdušeno) podporo, v širšem krogu pa je situacija povsem drugačna: zgovoren molk. Glavni problem je v tem, da v Sloveniji sploh ne obstaja odprt znanstveni forum (agora), v katerem bi se nove ideje lahko predstavile, izmenjavale, se dopolnjevale in medsebojno oplajale. V nekaj desetletjih povsem zgrešene znanstvene politike smo zabetonirali absurden sistem točkovanja: znanstveniki so zabubljeni v svojo ozko specialnost in tam producirajo čim več člankov, da si z njimi naberejo točke in potem za te točke dobijo sredstva za nadaljnje raziskave, za naslednje članke. Nimajo časa za novosti izven svojega področja, saj bi sicer izgubili službo. Sintropija pa je nekaj povsem novega in ne sodi v noben znani predalček. K temu prištejmo še prevladujoče fevdalne odnose v naši aktualni znanstveni kulturi in smo tam, kjer smo. Zapravili smo že celo vrsto odličnih priložnosti.

Bukla: Sintropija se vam zdi pomembna tudi iz družbenega, celo iz posameznega človekovega vidika, saj namesto pesimistične težnje k razpadanju, ki izhaja iz termodinamike, ohranja upanje. Kako si lahko v vsakdanjem življenju pomagamo z nauki sintropije?

Detela: V knjigi sem pokazal, da (iz spremne besede Vide Mokrin-Pauer) »stvarstvo v temelju deluje, živi in se razvija drugače, kot smo mislili do zdaj ... Narava je vedno čudovito sodelovalna, ne pa tekmovalna in izključujoča. In taka naj bo tudi družba nas ljudi.« Ne smemo pozabiti, da je entropijski zakon nastal v nekem povsem drugačnem zgodovinskem obdobju, v dobi kolonializma in vzpona socialnega darvinizma, ko so se hierarhično urejene strukture družbenih moči nasilno bojevale za prevlado. Novejši čas vse bolj bridko kaže, da je ta cesar zares popolnoma nag. Vedenje o sintropiji je že del nove družbene paradigme, ki se v mnogih oblikah zdaj poraja vseh povsod po svetu in nas tako odrešuje starih zablod. V nauku o sintropiji igra pomembno vlogo teorija časa, zato sem v zadnjem poglavju knjige nakazal, kako osrečujoče lahko deluje sintropična percepcija časa tudi v intimni sferi.

Bukla: A vendar, kako lahko v kontekstu sintropije komentirate stanje v Sloveniji na raznih področjih, tudi na znanstvenem? Zdi se, da se entropija v slovenski družbi nezadržno povečuje?

Detela: V sodobnem svetu, tudi v Sloveniji, potekata vzporedno dva skorajda diametralno nasprotujoča si procesa. Na eni strani se entropija seveda povečuje. Zloraba informacijske tehnologije je povsem zameglila transparentnost naših odnosov in omogoča nove zmožnosti manipulacije: prikriti lobiji, finančne »čarovnije« na račun realnega blagostanja ubužane večine, privatizirani mediji, elektronska kontrola prebivalstva ... Na drugi strani pa ravno ta kriza kliče k radikalnim spremembam, k poglobljeni samorefleksiji o načinih našega delovanja, ne o tem, kdo bo novi gospodar. Narašča delež družbeno in duhovno osveščenih v tem smislu, da vidijo skozi sistem, ki je prežet z lažjo, in delujejo povsem neodvisno od njega.

Bukla: Že dolgo se ukvarjate tudi z izdelavo čim bolj učinkovitega električnega motorja za ekološka vozila. Kakšen razvoj lahko po vašem mnenju na tem področju pričakujemo v naslednjih desetih letih? Ali drugače: bodo električni avtomobili kdaj začeli prevladovati?

Detela: Po mojem čisto osebnem mnenju se bo promet v naslednjih desetih letih že prevesil v korist električnih vozil. Večina tehničnih problemov je že rešenih, ozko grlo je za zdaj še omejena zaloga energije v akumulatorjih, kar vpliva na dosegljivo razdaljo. Toda glavna težava je v tem, da je množična proizvodnja električnih vozil vezana na povsem nove (robotizirane) proizvodne linije in torej na ogromne začetne investicije. Glede tega pa je avtomobilska industrija izredno previdna in noče tvegati, dokler ni povsem jasno, katere tehnologije bodo nazadnje prevladale. Razvojni stroški se še niso amortizirali in proizvodne serije so majhne, zato so cene električnih vozil še vedno tako visoke. A to se bo kmalu spremenilo.

BREZSKRBNNA KOMUNIKACIJA Z NOVIM MOBILNIM PAKETOM

18⁹⁵ €*
NA MESEC

Odslej lahko brez skrbi uporabljate mobilni internet, gledate video vsebine, poslušate glasbo ali prenašate večje datoteke, četudi nimate dostopa do Wi-Fi omrežja. Prenos podatkov plačate po porabi oz. največ 5 € na mesec. Izberite novi mobilni paket Brezskrbni, ki vam zagotavlja brezskrbno komunikacijo za vedno. Ponudba velja tudi za poslovne uporabnike.

PAKET BREZSKRBNNI

Minute v vsa SLO omrežja **NEOMEJENO**

Sporočila SMS/MMS **NEOMEJENO**

Prenos podatkov **PO PORABI oz.
NAJVEČ 5 €/MESEC***

Akcijska ponudba velja **do 30. 4. 2015**

Zgodbe, ki razveseljujejo.
www.telekom.si

TelekomSlovenije

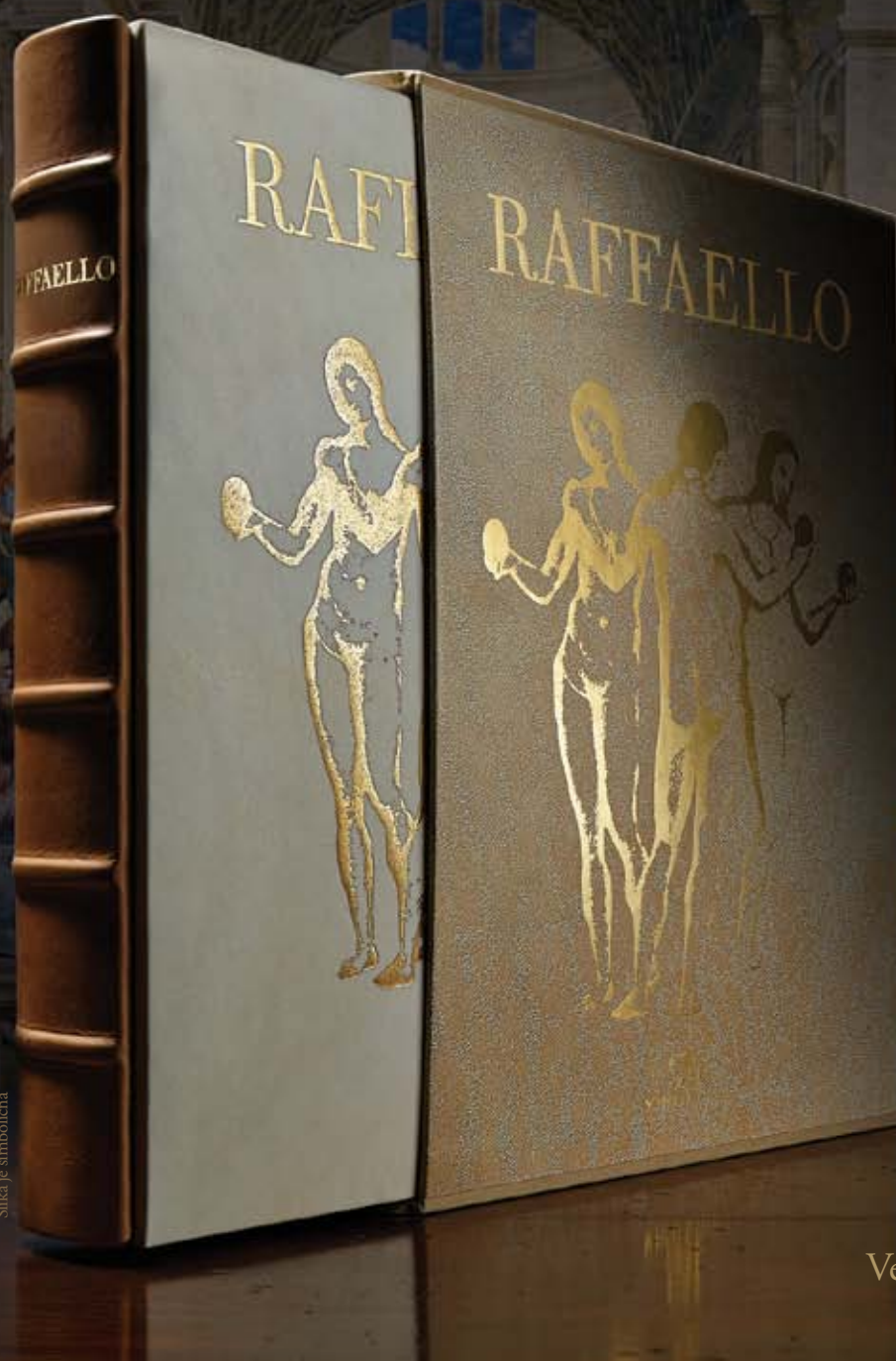
*Naročniško razmerje s paketom Brezskrbni lahko sklenejo novi ali obstoječi naročniki storitev Mobitel, ki so zasebni ali poslovni uporabniki, v akcijskem obdobju od 23. 3. do 30. 4. 2015. Paket z mesečno naročnino 18,95 EUR vključuje neomejene pogovore v vsa slovenska omrežja in neomejene SMS-/MMS-e. Prenos podatkov se naročnikom obračuna po cenu navedenega paketa (0,01 EUR/MB), vendar ne več kot 5 EUR na mesec. Za prenos podatkov pri paketu Brezskrbni velja princip pravične uporabe storitev prenosa podatkov, kot je opredeljeno v Posebnih pogojih uporabe mobilnih elektronskih komunikacijskih storitev. Za paket Brezskrbni se po preseženi vključeni količini prenosa podatkov v mobilnem omrežju Telekoma Slovenije (10 GB) hitrost prenosa podatkov omeji na 64 kb/s v smeri k uporabniku in 64 kb/s v smeri od uporabnika. Z naslednjim obračunskim obdobjem se ponovno vzpostavi običajna hitrost prenosa podatkov, kot jo zagotavlja Telekom Slovenije. Navedene količine in cene veljajo za storitve, opravljene v mobilnem omrežju Telekoma Slovenije v okviru enega obračunskega obdobja. Neporabljene količine se ne prenašajo v naslednje obračunske obdobje. S sklenitvijo novega naročniškega razmerja se naročnikom zaračuna priključna taksa v višini 12,07 EUR, v primeru spremembe obstoječega naročniškega paketa za storitve Mobitel v navedeni paket pa se zaračuna enkratni znesek v višini 20 EUR. Cene so v EUR z DDV. Neomejeni pogovori v vsa slovenska omrežja in neomejeni SMS-/MMS-i so namenjeni običajni uporabi storitve. Uporaba storitve, ki bi kakorkoli škodovala omrežju Telekoma Slovenije, ni dovoljena. Med kršitve sodijo namerna preobremenitev omrežja, onemogočanje normalne uporabe omrežja drugim uporabnikom, uporaba storitve v komercialne namene, preprodaja storitve tretjim osebam, uporaba storitve s sistemi za samodejno klicanje oz. pošiljanje SMS-/MMS-ov brez človekovega posredovanja ipd. V primeru, da Telekom Slovenije oceni, da je naročnikova uporaba storitve v nasprotju s temi pogoji, si pridržuje pravico naročnika opozoriti in/ali mu onemogočiti uporabo storitve. Za več informacij o ponudbi, obračunskem intervalu in cenu drugih storitev obiščite www.telekom.si, Telekomov center, pooblaščen prodajno mesto ali pokličite 041 700 700 oz. 080 8000.

UNIKATNA KNJIŽNA MOJSTROVINA

BOŽANSKI RAFAEL

prestižna, ročno vezana izdaja

Samo 300 oštevilčenih izvodov v Sloveniji,
le 5000 na vsem svetu!

- Ročno vezana v vrhunsko obdelano usnje.
- Vrhunske reprodukcije slik, risb, skic in študij.
- Rafaelove pesmi, prvič prevedene v slovenščino.
- Izbrane študije na 16 straneh so tiskane na pergamentnem papirju.

Luksuzni knjigi so dodani: varovalni ovitek, oštevilčeni grafiki *Tri gracije* in *Vitezov sen*, reprodukciji *Atenska šola* in *Astronomija*, oštevilčen kovanec in rokavice.

ŽE V PREDNAROČILU!

*Cena 2.600 €,
cena po izidu 3.300 €.*

700 € prihranka
v prednaročilu!

Prednaročniška cena velja
do izida knjige oktobra 2015.

Več na www.mladinska.com/rafael